

વંચિત વિકાસ વિશેષ

વર્ષ : ૬૬ ■ અંક : ૯ ■ તા.૦૧-૦૫-૨૦૨૬

ગુજરાત

ગુજરાતીઓનું વિશ્વસનીય સામયિક

ગુજરાત ગૌરવ દિવસ

ગુજરાત રાજ્યના
૬૬મા સ્થાપના દિવસના
ઉપલક્ષ્યમાં ગુજરાતના
વિકાસની અનેક સફળતા પૈકી
એક નાનકડી ઝાંખી સ્વરૂપે
આ અંકમાં ૬૬ સિદ્ધિઓ
વર્ણવવામાં આવી છે.

ગુજરાતના આંગણે સમરસતા, સુરક્ષા અને આરોગ્ય સેવાનો સુભગ સમન્વય

સમર્થ, સક્ષમ અને ગતિશીલ ગુજરાત

સરહદી સીમાડાથી સાણંદ સુધીની વિકાસ સફર

જનતા સાથે
જનનાયક

Gujarat

The Reliable fortnightly of Gujaratis

Year : 66 ♦ Issue : 9 ♦ Date : 1 - 5 - 2026

- તંત્રી : કે. એલ. બચાણી
 સહતંત્રી : ડૉ. સંજય કચોટ
 કાર્યવાહક તંત્રી : જયેશ દવે
 સંપાદક : મનીષા વાઘેલા
 સહસંપાદક : બેલા મહેતા, અરુણા ડાવરા,
 નીરવ શવલ
 કલાનિર્દેશક : જસ્મીન દવે
 લેઆઉટ ડિઝાઇન : મૌલિક એમ. શજપૂત
 વિતરણ વિભાગ : મિલન બેરા, દિવ્યરાજસિંહ આલા

ગુજરાત પાસિક ન મળતું હોય તો નીચે દર્શાવેલા
નંબર ઉપર સંપર્ક કરવા વિનંતી

વિતરણ : ફોન : ૦૭૯ - ૨૩૨૫૩૪૪૨
ઇમેઇલ : gujaratpaxiki@gmail.com

તંત્રી વિભાગ

‘ગુજરાત’ પાસિક કાર્યાલય, માહિતી કમિશનરશ્રીની કચેરી,
ગુજરાત રાજ્ય, બ્લોક નં. ૧૯/૧, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર
- ૩૮૨૦૧૦. ♦ ફોન : ૦૭૯-૨૩૨૫૩૪૪૦

વાર્ષિક લવાજમ ₹ ૫૦-૦૦ ♦ 64 + 4 Cover = Total 68

રાજ્ય સરકારના સત્તાવાર અહેવાલો સિવાય આ સામયિકમાં
પ્રસિદ્ધ થતા અન્ય લેખોમાં વ્યક્ત થયેલા વિચારો સાથે
રાજ્ય સરકાર સંમત છે જ, એમ માનવું નહીં.

‘ગુજરાત’ પાસિકનું ઓનલાઇન લવાજમ
ભરવા માટે આ QR કોડ સ્કેન કરો.

આ અંક નીચેની વેબસાઇટ પરથી વિના મૂલ્યે ડાઉનલોડ કરી શકાશે
www.gujaratinformation.gujarat.gov.in

લવાજમ નીચેનાં સ્થળોએ સ્વીકારાય છે

- ‘ગુજરાત’ પાસિકનું વાર્ષિક લવાજમ રાજ્યની તમામ કમ્પ્યુટરાઇઝ્ડ પોસ્ટ ઓફિસમાં સર્વિસ ચાર્જ ચૂકવી ભરી શકાશે.
- ‘ગુજરાત’ પાસિકનું વાર્ષિક લવાજમ રોકડેથી તથા કોલ્ડ ડિમાન્ડ ડ્રાફ્ટ સ્વરૂપે માહિતી કમિશનરશ્રીની કચેરી, હિસાબી શાખા, બ્લોક નં. ૧૯, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગરના સરનામા પર સ્વીકારવામાં આવશે.
- ‘ગુજરાત’ પાસિકનું લવાજમ જિલ્લાની માહિતી ખાતાની કચેરીઓ પણ સ્વીકારશે.
- સંપર્ક અધિકારીની કચેરી, ગુજરાત સરકાર, ન્હાડા બિલ્ડિંગ નં. ૩૬, પ્લોટ નં. ૧૫૦, ઓર્થોવારા પોલીસ સ્ટેશનની બાજુમાં, જોગેશ્વરી (પશ્ચિમ), સુંબઘ - ૪૦૦૧૦૨.
- લવાજમ સ્વીકારવા કોઈ ખાનગી વ્યક્તિ કે સંસ્થાને એજન્સી આપી નથી.

માહિતી ખાતું, ગુજરાત રાજ્ય, ગાંધીનગર દ્વારા
પ્રકાશિત અને સરકારી ફોટો વિથો પ્રેસ,
અમદાવાદ દ્વારા મુદ્રિત

રાજ્જીવરાજ:

- વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ આપેલા ટાઇમ બાઉન્ડ-ક્વોલિટી અને ઇફેક્ટિવ પ્લાનિંગના મંત્રથી શતાબ્દી કોમનવેલ્થ ગેઇમ્સ 2030 ટીમવર્કથી પાર પાડવા ગુજરાત પ્રતિબદ્ધ છે.
- વડાપ્રધાનશ્રીએ સંવિધાનની વંદના સાથે શાસનદાયિત્વ સંભાળીને પીડિત, શોષિત, વંચિતના કલ્યાણને પ્રાથમિકતા આપી છે.
- ડૉ. બાબાસાહેબે સૌને સમાન તક અને સામાજિક ન્યાયથી નારીશક્તિ સહિત સૌના વિકાસની હિમાયત કરી હતી.
- છેવાડાનાં ગામો હવે 'છેલ્લાં નહીં, પ્રથમ ગામ' : વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની સંકલ્પના સાકાર થઈ રહી છે.
- વડાપ્રધાનશ્રી દ્વારા શરૂ કરાયેલી પ્રાકૃતિક ખેતીની ઝુંબેશમાં જોડાઈને રાસાયણિક ખેતીને બદલે પ્રાકૃતિક કૃષિ તરફ વળવું જોઈએ.
- શિક્ષણને વ્યક્તિગત ઉન્નતિ કે વિકાસનો નહીં, પણ સમાજ અને રાષ્ટ્ર નિર્માણનો પ્રભાવી આધાર વડાપ્રધાનશ્રી માને છે.
- સેમિકંડક્ટરથી AI સહિતના ઇમર્જિંગ સેક્ટરમાં ગુજરાતને હબ બનાવવા 'નમો ગુજરાત કૌશલ્ય અને રોજગાર મિશન' માટે રાજ્યના બજેટમાં જોગવાઈ કરાઈ છે.
- કેઇન્સ સેમિકંડક્ટર પ્લાન્ટનો શુભારંભ એ સાણંદ-ધોલેરાને સિલિકોન વેલી બનાવવાની દિશામાં આગવું કદમ પુરવાર થશે.
- ડિજિટલ અને ટેકનોલોજીની ક્રાંતિમાં ભારત અગ્રણી બને તેમાં સર્વોચ્ચ યોગદાન આપવા ગુજરાત સક્ષમ અને સમર્થ છે.
- નાગરિકોના જીવનને વધુ સરળ અને સુવિધાસભર બનાવવા રાજ્ય સરકારે પ્રાથમિકતા આપી છે.

(યુવ્યમંત્રીશ્રીએ આપેલાં વિવિધ વક્તવ્યના અંશો)

આપના વિસ્તારમાં રાજ્ય સરકારની જનહિતલક્ષી કોઈ મહત્વપૂર્ણ ધ્યાનાકર્ષક બાબત ગુજરાત પાસિકમાં પ્રસિદ્ધ કરવા યોગ્ય લાગે તો આપ gujaratmagazine@gmail.com ઈમેલ અઈડી ઉપર તસવીર સાથે વિગત મોકલી આપશો. યોગ્યતા અનુસાર તેને ગુજરાત પાસિકમાં સ્થાન આપવાનો અવશ્ય પ્રયત્ન કરવામાં આવશે.

૮ કવર સ્ટોરી

૧૨ વિકાસ વિશેષ

૬ પ્રતિભાવ

૨૬ વંચિતોનો વિકાસ

૭ સંવાદ

૫૧ પરિલામ

૫૪ સખાવત

૫૫ નિર્ણય

૫૮ સ્વદેશી

૫૯ સમાચાર વિશેષ

૬૦ પ્રાકૃતિક કૃષિ

૬૧ પ્રેરણા

૬૨ આશીર્વાચન

૬૩ અવનવું

૬૪ ક્વિઝ કોર્નર

૬૫ જાણકારી

૬૬ શબ્દયાત્રા

૩૯ વિકાસયાત્રા

૫૨ વિકાસ દર્પણ

મહાગુજરાતથી વિકસિત ગુજરાતની સફરની ગૌરવશાળી ગાથા

ગુજરાતની પરોણાગત ન્યારી છે ને એટલે જ તેની ભૂમિ સૌને ખ્યારી છે. તાજેતરમાં જ ભારતનાં રાષ્ટ્રપતિ શ્રીમતી દ્રૌપદી મુર્મુ તેમજ વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી ગુજરાતની મુલાકાતે આવ્યાં અને ગુજરાતને આતિથ્ય સત્કારનો અવસર મળ્યો.

ગુજરાત સરકાર પ્રત્યેક સમાજને બંધુતાની ભાવના સાથે જોડીને સામાજિક સમરસતા સાકાર કરી રહી છે. ગાંધીનગરમાં રાષ્ટ્રપતિ શ્રીમતી દ્રૌપદી મુર્મુની ઉપસ્થિતિમાં સામાજિક સમરસતા મહોત્સવ યોજાયો. ડૉ. આંબેડકર જયંતીના અવસરે આયોજિત કાર્યક્રમ સામાજિક સમરસતાની રાજ્યની પ્રતિબદ્ધતા દર્શાવે છે.

વિકાસને વધુ ઊંચાઈએ પહોંચાડવાનો સ્વભાવ ગુજરાતે કેળવ્યો છે. નવરચિત વાવ-થરાદ જિલ્લાથી વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ ૨૫ વર્ષ પહેલાં રાજ્યના વિકાસની જવાબદારી જનતાએ તેમને સોંપી તેને આજે પણ 'મિશન મોડ'માં આગળ ધપાવવામાં આવી રહી હોવાનો આત્મવિશ્વાસ વ્યક્ત કર્યો. તેમણે વાવ-થરાદથી કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારના મળીને કુલ રૂ. ૧૯,૮૦૦ કરોડનાં વિકાસકાર્યોની રાજ્યને ભેટ આપી. તેની સાથે-સાથે ગાંધીનગર પાસે કોબામાં આવેલા શ્રી મહાવીર જૈન આરાધના કેન્દ્રની ઐતિહાસિક ધરોહરને સાચવતા સમ્રાટ સંપ્રતિ મ્યુઝિયમને જનસમર્પિત કરાચું.

૨૧મી સદીનો આ સમયગાળો ભવિષ્યના ટેક લેન્ડસ્કેપને આકાર આપવાનો સમય છે. જેને બખૂબી પારખીને રાજ્ય સરકાર ટેકનોલોજિકલ એડવાન્સમેન્ટને કેન્દ્રમાં રાખીને વિકાસ કરી રહી છે. વડાપ્રધાનશ્રીએ સાણંદમાં આઉટસોર્સ સેમિકંડક્ટર એસેમ્બલી એન્ડ ટેસ્ટ (OSAT) ફેસિલિટીનો શુભારંભ કરાવ્યો. તો મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલના નેતૃત્વમાં સાણંદ-ધોલેરામાં ઈન્ડો-તાઈવાન ઈન્ડસ્ટ્રિયલ પાર્કના નિર્માણ માટે એમ.ઓ.યુ. થયાં.

'જ્યાં જનતા ત્યાં સુવિધા'ની નેમ સાથે જનકેન્દ્રી નવસર્જનમાં ગુજરાત અગ્રેસર છે. સૌરાષ્ટ્રમાં અમરેલીના સણોસરાથી 'જળસંચય' કાર્યારંભ, રાજકોટમાં એક હજાર આવાસો, ઉકાઈ જળાશય આધારિત ઉદ્દહન સિંચાઈ યોજનાનું લોકાર્પણ અને બોરીસાવર યોજનાના ખાતમુહૂર્ત થકી દક્ષિણ ગુજરાત તેમજ અમદાવાદમાં રૂ. ૧,૦૯૯ કરોડનાં વિકાસકાર્યોની ભેટ થકી મધ્ય ગુજરાતમાં વિકાસનો નવો અધ્યાય લખાયો.

મહાગુજરાતથી વિકસિત ગુજરાતના પરિપ્રેક્ષ્યમાં ગુજરાતે ગત વર્ષોમાં નોંધાવેલી “વિકાસ સિદ્ધિઓ”ની ઝાંખી આ અંકનું આકર્ષણ છે. આ સાથે અનુસૂચિત જાતિ વિશેષાંક રૂપે રજૂ થયેલા વર્તમાન અંકમાં ૧૩.૯૬ લાખથી વધુ વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ સહિત વનબંધુ કલ્યાણ યોજના, જમીન, વારસાઈ તેમજ રોડ નેટવર્કને લગતા નિર્ણયો છે. જે વાયકોને ચોક્કસ ગમશે એવો મને વિશ્વાસ છે.

જય જય ગરવી ગુજરાત...

- કે. એલ. બચાણી, આઈ.એ.એસ.

માહિતી કમિશનર

ઉઠાવો કલમ પ્રતિભાવ

વાચકોના વિચારો.. અમારો પ્રેરણાસ્ત્રોત

આગામી અંક માટે વાચકોએ 'ગુજરાત' પાક્ષિક અંગે પોતાના વિચારો ૧૫૦થી ૨૦૦ શબ્દોમાં મોકલવા વિનંતી.

gujaratmagazine@gmail.com

બ્લોક નં. ૧૯/૧, માહિતી કમિશનરની કચેરી,
ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર

01

“ 'ગુજરાત' પાક્ષિક એ માત્ર એક રાજ્ય સરકારનું સામયિક નથી, પરંતુ ગુજરાતની વિકાસગાથા અને સાંસ્કૃતિક વિરાસતને જોડતી એક મજબૂત કડી છે. આજના માહિતીના અતિરેકવાળા યુગમાં જ્યારે સાચી અને સચોટ માહિતી શોધવી મુશ્કેલ છે ત્યારે 'ગુજરાત' પાક્ષિક એક વિશ્વસનીય દીવાદાંડી સમાન સાબિત થાય છે. પાક્ષિકના માધ્યમથી છેવાડાના માનવી સુધી સરકારની કલ્યાણકારી યોજનાઓની વિગતો સરળ ભાષામાં પહોંચે છે. વિદ્યાર્થી માટે આ સામયિક સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓની તૈયારીમાં 'બ્રહ્માસ્ત્ર' સમાન છે. .

- અનિલ ગાયકવાડ (સિંગ)

02

“ 'ગુજરાત' પાક્ષિક છેવાડાના માનવી સુધી વિવિધ યોજના, પહેલ અને અભિયાનની માહિતી પહોંચાડીને ગુજરાતની પ્રગતિ વિશે સૌને માહિતગાર કરે છે. પાક્ષિકની સરળ ભાષા, શબ્દપ્રયોગ અને સુવ્યવસ્થિત વાક્યરચના વાંચનને રસપ્રદ અને મારી માતૃભાષા ગુજરાતીને સુધારે છે. અને હા, પાક્ષિકમાં આવતી શબ્દરમત અને ક્વિઝ જેવી બૌદ્ધિક કસોટીઓ મારી બૌદ્ધિક ક્ષમતાના વિકાસમાં મદદરૂપ થાય છે.

- હરદેવસિંહ પરમાર (ગાંધીનગર)

03

“ 'ગુજરાત' પાક્ષિક એ માત્ર સરકારનું મુખપત્ર નથી, પરંતુ સાચા અર્થમાં માહિતીનો એક સમૃદ્ધ રસથાળ છે. પાક્ષિક અંકોમાં ડિજિટલ આરોગ્ય સાથી - આયુષ્માન એપ અને પોલીસ સિટીઝન પોર્ટલ જેવી સરકારી એપ્લિકેશન્સ-પોર્ટલની ઝીલાવટભરી વિગતો ખૂબ ઉપયોગી રહી છે. અંકનાં અંતિમ પાનાઓ પર જે યોજનાકીય માહિતી સાથે QR કોડ આપવામાં આવે છે, તેનાથી સામાન્ય નાગરિક સીધો જ ડિજિટલ માધ્યમથી યોજનાની માહિતી જાણી અને અરજી પણ કરી શકે છે. સચોટ માહિતી જન-જન સુધી પહોંચાડવાના આ ભગીરથ કાર્ય બદલ તંત્રી શ્રી કે.એલ. બચાણી (IAS) સાહેબ અને તેમની સંપાદકીય સમગ્ર ટીમને હું હૃદયપૂર્વક અભિનંદન પાઠવું છું.

- વિજયસિંહ સોલંકી (પંચમડાલ)

મન કી બાત

એપ્રિલ ૨૦૨૬

વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ રેડિયોના માધ્યમ થકી દેશવાસીઓ સાથે સંવાદ સ્થાપવા શરૂ કરેલો 'મન કી બાત' કાર્યક્રમ

વિવિધ વિષયો પર તેમના દીર્ઘદૃષ્ટિપૂર્ણ વિચારો રજૂ કરે છે. તાજેતરમાં પ્રસારિત થયેલા તેમના વક્તવ્યની ઝલક પ્રસ્તુત છે. આ સંપૂર્ણ લેખ વાંચવા માટે QR કોડ સ્કેન કરો...

સ્વદેશી ટેક્નિકથી નિર્મિત પરમાણુ રિએક્ટર

કેટલાક દિવસ પહેલાં જ, આપણા પરમાણુ વૈજ્ઞાનિકે એક વધુ મોટી ઉપલબ્ધિથી ભારતનું ગૌરવ વધાર્યું છે. તમિલનાડુના કલ્પકકમમાં ફાસ્ટ બ્રીડર રિએક્ટરે ક્રિટિકાલિટી પ્રાપ્ત કરી લીધી છે. વાસ્તવમાં, ક્રિટિકાલિટી એ તબક્કો છે, જેમાં ભટ્ટી પહેલી વાર સ્વયં ટકાઉ પરમાણુ શ્રુંખલા પ્રતિક્રિયામાં સફળતા પ્રાપ્ત કરી લે છે. આ તબક્કાનો અર્થ છે ભટ્ટીનું કાર્ય તબક્કામાં પહોંચવું. ભારતની પરમાણુ ઊર્જા યાત્રામાં આ એક ઐતિહાસિક સીમાચિહ્ન છે. મોટી વાત એ પણ છે કે પરમાણુ રિએક્ટર પૂરી રીતે સ્વદેશી ટેક્નિકથી નિર્મિત છે.

જનગણના

જનગણના ૨૦૨૭ને ડિજિટલ બનાવવામાં આવી છે. બધી જાણકારી સીધા ડિજિટલ માધ્યમથી અંકિત થઈ રહી છે. ઘર-ઘર જનારા કર્મચારીઓ પાસે મોબાઇલ એપ છે. તેઓ તમારી સાથે વાત કરીને તેમાં વિગતો અંકિત કરશે.

ગજ-મિત્ર

ઉત્તર પ્રદેશના તરાઈ ક્ષેત્રમાં પાકના સમયે હાથીઓનું ઝુંડ ગામની તરફ આવે છે. તેનાથી ટકરાવની આશંકા વધે છે. પરંતુ હવે ઉત્તરપ્રદેશમાં પણ 'ગજ-મિત્ર' જેવા પ્રયાસો શરૂ થયા છે.

ગામના લોકો જ ટીમ બનાવીને હાથીઓ પર નજર રાખે છે. તેઓ સમયસર લોકોને સતર્ક કરે છે. તેનાથી ટકરાવ ઓછો થઈ જાય છે અને લોકોનો વિશ્વાસ વધી રહ્યો છે.

સંરક્ષણ

મધ્ય ભારતથી એક સારા સમાચાર આવ્યા છે. છત્તીસગઢમાં કાળિયાર, એટલે કે કાળાં હરણ ફરીથી દેખાવાં લાગ્યાં છે. એક સમયે, તેમની સંખ્યા ખૂબ જ ઓછી થઈ ગઈ હતી, પરંતુ સતત પ્રયાસો થયા અને સંરક્ષણ વધારવામાં આવ્યું. એવી જ આશા ગ્રેટ ઇન્ડિયન બસ્ટાર્ડ એટલે કે ધોરાડના સંરક્ષણમાં પણ દેખાઈ રહી છે.

વિશેષ પોર્ટલ

કેટલાક દિવસો પહેલાં નેશનલ આર્થિક્સ ઓફ ઇન્ડિયાએ એક વિશેષ પોર્ટલ પર એક અનોખો ડેટાબેઝ શેર કર્યો છે. આ સંસ્થાએ ૨૦ કરોડથી પણ વધુ અમૂલ્ય દસ્તાવેજોને ડિજિટાઇઝ કરીને સાર્વજનિક કર્યો છે. તેમાં કેટલાક તો બહુ રસપ્રદ છે - સાતમી સદીની ગિલગિત પાંડુ લિપિઓ ભોજપત્ર પર લખાયેલી છે. અહીં તમને આઠમી સદીનો એક રોચક ગ્રંથ શ્રી ભુવાલય પણ જોવા મળશે. અંકો પર આધારિત આ ગ્રંથ એક ગ્રીડના રૂપમાં છે.

'મન કી બાત'માં ગુજરાત

ભારતે તાજેતરમાં જ પવન ઊર્જા અર્થાત્ Wind Energyમાં મોટી ઉપલબ્ધિ પ્રાપ્ત કરી છે. હવે ભારતની પવન ઊર્જા ઉત્પાદન ક્ષમતા ૫૬ ગિગાવોટથી વધુ થઈ ચૂકી છે. ગત એક વર્ષમાં જ લગભગ ૬ ગિગાવોટ નવી ક્ષમતા ઉમેરાઈ છે. ગુજરાત, તમિલનાડુ, મહારાષ્ટ્ર, રાજસ્થાન, દેશનાં અનેક રાજ્યો આ ક્ષેત્રમાં પોતાનો ધ્વજ લહેરાવી રહ્યા છે. ગુજરાતના કચ્છ, પાટણ, બનાસકાંઠા જેવાં ક્ષેત્રો જ્યાં પહેલાં કેવળ રણ દૃષ્ટિગોચર થતું હતું, ત્યાં આજે, મોટા પુનઃપ્રાપ્ય ઊર્જા પાર્ક (રિન્યૂએબલ એનર્જી પાર્ક) બની રહ્યા છે. તેનો લાભ યુવાનોને મળી રહ્યો છે, નવા અવસરો બની રહ્યા છે, નવાં કૌશલ્યો વિકસિત થઈ રહ્યાં છે, રોજગારના નવા માર્ગો ખૂલી રહ્યા છે. વરસાદ સમાપ્ત થતાં જ કચ્છના રણની ધરતી જીવંત થઈ જાય છે. દર વર્ષે લાખો ફ્લેમિંગો અહીં આવે છે. સમગ્ર વિસ્તાર ગુલાબી રંગમાં રંગાઈ જાય છે. આથી તેને 'ફ્લેમિંગો સિટી' કહેવાય છે. આ પક્ષીઓ અહીં માળા બનાવે છે અને પોતાનાં બચ્ચાઓને મોટાં કરે છે. કચ્છના લોકો તેને 'લાખાજીના જાનૈયા' કહે છે. હવે લાખાજીના આ જાનૈયા કચ્છમાં પર્યાવરણ સંરક્ષણના મોટાં સુંદર પ્રતીક બની ગયા છે.

ગુજરાતના આંગણે સમરસતા, સુરક્ષા અને આરોગ્ય સેવાનો સુભગ સમન્વય

સામાજિક સમરસતા એટલે જ્ઞાતિ, જાતિ, ધર્મ, ભાષાના ભેદભાવ વિના પરસ્પર સ્નેહ, આદર, સમાનતા અને એકતા સાથે જીવવું, જેથી સમાજના દરેક વર્ગને વિકાસની સમાન તક પ્રાપ્ત થાય. ગુજરાત સમાનતા અને બંધુતાના ભાવ સાથે 'એક ભારત, શ્રેષ્ઠ ભારત'ના નિર્માણમાં તમામ સ્તરે અગ્રેસર રહી પોતાની શક્તિ દર્શાવી રહ્યું છે.

ગુજરાતના રાજ્યપાલ શ્રી આચાર્ય દેવવ્રત અને મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના 'અંત્યોદય'ના વિચારને સાકાર કરવાની કટિબદ્ધતા સક્રિયપણે દાખવી છે. રાજ્યપાલશ્રીએ સામાજિક સમરસતાને ઝુંબેશ તરીકે સ્વીકારી રાજ્યના ૨૬૭ તાલુકામાં જઈ લોકોના ઘરે તેમને મળી, સાથે ભોજન લઈ, રાત્રિરોકાણ કરી સવારે ગામની શાળામાં વિદ્યાર્થીઓ સાથે યોગાભ્યાસ કરી, ગ્રામજનો સાથે પ્રાકૃતિક ખેતી અને ગૌ-સેવા બાબતે મજબૂત જનસંવાદ પ્રસ્થાપિત કરવાનો જે સંકલ્પ જાહેર કર્યો છે તે 'ગ્રામ કલ્યાણ કાર્યક્રમ'થી સાર્થક થઈ રહ્યો છે.

રાજ્યના તમામ તાલુકાઓને આવરી

લેવાના મક્કમ નિર્ધાર સાથે શરૂ થયેલા રાજ્યપાલશ્રીના 'ગ્રામ કલ્યાણ કાર્યક્રમ'થી એક સાથે અનેક સ્તર પર પરિવર્તનો આવી રહ્યાં છે. અત્યાર સુધીમાં ૪૮થી વધુ ગામોમાં લોકો વચ્ચે જઈને જ્ઞાતિ જાતિના સામાજિક ભેદભાવને ભૂલીને ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકરનો સામાજિક સમરસતાનો સંદેશ વધુમાં વધુ લોકો સુધી પહોંચે તેવો પ્રયાસ રાજ્યપાલશ્રી દ્વારા આ કાર્યક્રમના માધ્યમથી કરવામાં આવી રહ્યો છે.

આ ઉપક્રમે અન્વયે રાજ્યપાલશ્રીએ તેમના ગ્રામ કલ્યાણ કાર્યક્રમ દરમિયાન જે પરિવારો સાથે તેમના ઘરે ભોજન લીધું હતું તે તમામને તેમના પરિવાર સાથે લોકભવન ખાતે આમંત્રિત કરીને રાષ્ટ્રપતિ શ્રીમતી દ્રૌપદી મુર્મુ દ્વારા સન્માનિત કરવાનો 'સામાજિક સમરસતા મહોત્સવ' યોજાયો હતો. આ કાર્યક્રમમાં રાષ્ટ્રપતિએ એ તમામ પરિવારોનું સન્માન કરી આનંદ વ્યક્ત કર્યો હતો.

પ્રત્યેક સમાજના સર્વાંગી વિકાસ માટે સામાજિક એકતા, શિક્ષણ, સુરક્ષા અને સ્વસ્થતા પાયા સમાન છે. આ તમામને વધુ સુદૃઢ કરતાં ગાંધીનગરમાં 'સામાજિક સમરસતા મહોત્સવ'ની સાથે રાષ્ટ્રીય રક્ષા

યુનિવર્સિટીનો 'પાંચમો પદવીદાન સમારોહ' તેમજ રાજકોટના એઈમ્સનો 'પ્રથમ દીક્ષાંત સમારોહ'નો યોજાયો હતો. આ કાર્યક્રમોની ઉજવણીમાં ભારતનાં રાષ્ટ્રપતિ શ્રીમતી દ્રૌપદી મુર્મુની ગરિમામય ઉપસ્થિતિ રહી હતી. આ કાર્યક્રમોએ દેશને સમરસતા, આત્મનિર્ભરતા સુરક્ષા અને સામૂહિક સ્વાસ્થ્યનો નવો મંત્ર આપ્યો.

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકરની જયંતીના પાવન અવસરે લોકભવન ખાતે યોજાયેલા 'સામાજિક સમરસતા મહોત્સવ'માં રાષ્ટ્રપતિશ્રીએ સામાજિક ન્યાય અને સમતાવાદી સમાજના નિર્માણ પર ભાર મૂક્યો હતો. રાષ્ટ્રપતિશ્રીએ જણાવ્યું કે, બાબાસાહેબે માત્ર બંધારણનું નિર્માણ જ નથી કર્યું, પરંતુ દેશની પ્રગતિ માટે સામાજિક ન્યાયનો પાયો નાખ્યો છે.

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે સામાજિક સમરસતા મહોત્સવને બંધુતા, ભાઈચારા અને એક ભારત, શ્રેષ્ઠ ભારતને સુદૃઢ કરતો ગણાવ્યો હતો. તેમણે ડૉ. આંબેડકરને કૃતજ્ઞતાપૂર્વક ભાવાંજલિ આપતાં ઉમેર્યું હતું કે, બાબાસાહેબે સૌને સમાન તક અને સામાજિક ન્યાયથી નારીશક્તિ સહિત સૌના વિકાસની હિમાયત કરી હતી.

નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવીએ જણાવ્યું હતું કે, ગુજરાતની આ પુણ્ય ધરા હંમેશાં સામાજિક ન્યાય અને સમરસતાની સાક્ષી રહી છે. ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકરની જયંતીના પાવન અવસરે યોજાયેલા આ પ્રસંગે વિધાનસભા અધ્યક્ષ શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરી, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા મંત્રી ડૉ. પ્રદ્યુમનભાઈ વાજા, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા રાજ્યમંત્રી ડૉ. મનીષાબહેન વકીલ તેમજ અન્ય નાગરિકો, પદાધિકારીઓ અને અધિકારીઓ ઉપસ્થિત રહ્યાં હતાં.

રાષ્ટ્રીય સુરક્ષામાં આત્મનિર્ભરતા અને ટેકનોલોજીનો નવો યુગ

રાષ્ટ્રીય રક્ષા યુનિવર્સિટી (RRU)ના પદવીદાન સમારોહમાં રાષ્ટ્રપતિ શ્રીમતી દ્રૌપદી મુર્મુએ સુરક્ષાનાં બદલાતાં પરિમાણો પર પ્રકાશ પાડ્યો હતો. વર્તમાન યુગમાં સુરક્ષા માત્ર સીમાઓ સુધી મર્યાદિત નથી. સાયબર સુરક્ષા, ડેટા પ્રોટેક્શન અને આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ (AI)એ આજના સમયનાં નવાં ક્ષેત્રો છે. ૨૦૨૬ સુધીમાં 'ઇન્ડિયા એઆઈ મિશન' દ્વારા ભારત આ ક્ષેત્રમાં વિશ્વનું નેતૃત્વ કરશે તેવો વિશ્વાસ તેમણે વ્યક્ત કર્યો હતો.

ભારત હવે સુરક્ષાનાં સાધનોના ઉત્પાદનમાં આત્મનિર્ભર બની રહ્યું છે. રાષ્ટ્રપતિશ્રીએ

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

વિકાસના સમયચક્ર
પર સવાર

ગુજરાત

'મહાભારત' ધારાવાહિકમાં "મૈં સમય હૂં" ના ઉદ્ઘોષ સાથે દૃશ્યમાન થતું સમયચક્ર, સમયકાળના નિરંતર વહેતા રહેવાની વાત કરે છે. સમયનું ચક્ર અચળ ગતિએ ફરે જ છે. ભારતની આઝાદી બાદ મહાગુજરાત આંદોલન સ્વરૂપે ભાષાકીય દૃષ્ટિએ અલગ રાજ્યની માંગ ઇંદુચાયાની આગેવાનીમાં ઊઠી. સમયચક્ર ફર્યું અને આંદોલનની ફળશ્રુતિરૂપે ગુજરાતની રચના થઈ. સુદર્શન ચક્રધારી ભગવાન શ્રીકૃષ્ણથી માંડીને મહાત્મા ગાંધીના ચરખાથી 'બુલેટ' ટ્રેન સુધીના સમયચક્રની સાક્ષી એવી પુણ્યધરા ગુજરાતે વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની આગેવાનીમાં અનેકવિધ ક્ષેત્રોમાં નેત્રદીપક કાર્યપ્રણાલીને આત્મસાત્ કરી છે. મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલની સંવેદના સાથે સુશાસનની નીતિથી વિકાસ ઉત્તરોત્તર વિવિધ સીમાચિહ્નો પાર કરી રહ્યો છે. ગુજરાત રાજ્યના ૬૬મા સ્થાપના દિવસના ઉપલક્ષ્યમાં તેના વિકાસની અનેક સફળતા પૈકી એક નાનકડી ઝાંખી સ્વરૂપે અહીં ૬૬ સિદ્ધિઓ વર્ણવવામાં આવી છે.

નોંધ્યું કે, નક્સલવાદ સામેની નિર્ણાયક લડાઈમાં મળેલી સફળતા એ દેશની આંતરિક સુરક્ષાની મજબૂતીનું પ્રતીક છે. પદવીદાન સમારોહમાં વિદ્યાર્થીનીઓએ મેડલ મેળવવામાં જે અગ્રેસરતા દાખવી છે, તેને રાષ્ટ્રપતિશ્રી અને મુખ્યમંત્રીશ્રીએ વિકસિત ભારતનું સબળ ચિત્ર ગણાવ્યું હતું. એન્જિનિયરિંગ અને સુરક્ષા જેવાં ક્ષેત્રોમાં દીકરીઓનું વધતું પ્રદાન ગૌરવની બાબત છે.

રાજકોટ એઈમ્સ દ્વારા આરોગ્યની સેવામાં તબીબોની નવી પેઢી સજ્જ

ગુજરાતના સૌરાષ્ટ્ર વિસ્તારમાં ઉચ્ચ કક્ષાની તબીબી સારવાર અને શિક્ષણ માટે ભારત સરકાર દ્વારા સ્થાપિત અગ્રણી સંસ્થા એટલે રાજકોટ એઈમ્સ (AIIMS). આધુનિક સુવિધાઓ અને નિષ્ણાત તબીબી સેવાઓ દ્વારા આ સંસ્થાએ સ્થાનિક હેલ્થકેર ક્ષેત્રને એક નવી ઊંચાઈ આપી છે. તાજેતરમાં આ સંસ્થાના આંગણે MBBSની પ્રથમ બેચનો દીક્ષાંત સમારોહ યોજાયો હતો, જે ગુજરાતના તબીબી શિક્ષણના ઇતિહાસમાં સુવર્ણ અક્ષરે લખાય એવી એક ઐતિહાસિક ઘટના બની રહી. રાજકોટ એઈમ્સથી

ચિકિત્સક બની લોકોના આરોગ્યની સેવામાં જોડાનારા ડોક્ટર્સને રાષ્ટ્રપતિ શ્રીમતી દ્રૌપદી મુર્મુની પ્રતિભાવાન હાજરીથી દીક્ષાર્થીઓને નૂતન પ્રેરણા મળી રહી. રાષ્ટ્રપતિ શ્રીમતી દ્રૌપદી મુર્મુએ યુવા તબીબોને ડિગ્રી એનાયત કરી શુભેચ્છા પાઠવતા તબીબી વ્યવસાયનાં પવિત્ર મૂલ્યો પર ભાર મૂક્યો હતો.

રાજ્યપાલ શ્રી આચાર્ય દેવવ્રતે જણાવ્યું હતું કે, એઈમ્સ રાજકોટ આરોગ્ય ક્ષેત્રે સફળતાનાં સોપાન સર કરી રહી છે. તેમણે વિદ્યાર્થીઓને શિખામણ આપી કે ડોક્ટરને ભગવાન પછીનું સ્થાન મળ્યું છે, ત્યારે પોતાનાં સદ્ગુણો અને નિષ્ઠાવાન કાર્યો થકી લોકોના હૃદયમાં સ્થાન બનાવી શકીએ એ જ સફળ જીવનની વ્યાખ્યા છે.

કેન્દ્રીય આરોગ્ય રાજ્યમંત્રી શ્રીમતી અનુપ્રિયા પટેલે નવનિયુક્ત તબીબોને ઉજ્જવળ ભવિષ્યની શુભેચ્છાઓ પાઠવી હતી. એઈમ્સ રાજકોટના ડાઈરેક્ટર ડૉ. જીવનસિંઘ તિતિયાલે આ ક્ષણને ઐતિહાસિક ગણાવી, જ્યારે કાર્યકારી નિર્દેશક ડૉ. એલ. એન. દોરાઈરાજને સંસ્થાની સફળયાત્રા રજૂ કરી હતી.

આ સમારોહમાં આરોગ્ય રાજ્યમંત્રી શ્રી પ્રફુલ્લભાઈ

વિશેષ સન્માન: રાષ્ટ્રપતિશ્રીના હસ્તે રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા સલાહકાર શ્રી અજિત ડોવાલને 'માનદ ડોક્ટરેટ'ની પદવી એનાયત કરવામાં આવી. શ્રી ડોવાલે જણાવ્યું કે, સુરક્ષા એક સામૂહિક જવાબદારી છે અને આ ક્ષેત્રમાં 'સિલ્વર મેડલ' હોતો નથી; અહીં કાં તો વિજય હોય છે અથવા પરાજય. 🇮🇳

પાનસેરીયા, સાંસદ શ્રી પરપોત્તભાઈ રૂપાલા સહિત અનેક સામાજિક અને તબીબી અગ્રણીઓ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. રાજકોટ એઈમ્સ દ્વારા તૈયાર થયેલી આ પ્રથમ બેચ હવે દેશના છેવાડાના માનવી સુધી સચોટ સારવાર પહોંચાડવાના રાષ્ટ્રીય ઉદ્દેશને પૂર્ણ કરવા માટે કટિબદ્ધ બની છે. સામાજિક સમરસતા, રાષ્ટ્રીય સુરક્ષા અને સામુહિક આરોગ્ય પરસ્પર પૂરક છે. જ્યારે સમાજમાં એક પણ પ્રકારના સીમિત વાડા નહીં રહે અને દરેક નાગરિક સ્વસ્થતા અને સુરક્ષિતતા અનુભવશે, ત્યારે 'એક ભારત, શ્રેષ્ઠ ભારત'ની સંકલ્પના સાર્થક થશે. રાષ્ટ્રપતિશ્રીના શબ્દોમાં કહીએ તો, "તમારી વ્યક્તિગત સફળતા ત્યારે જ સાર્થક છે જ્યારે તે સમાજના નબળા વર્ગના ઉત્થાનમાં કામ આવે. આ મહોત્સવ અને દીક્ષાંત સમારોહ દ્વારા ગુજરાત અને ભારત દેશે નવી ઊર્જા સાથે વિકસિત ભારત@૨૦૪૭ના લક્ષ્યાંકો તરફ પ્રયાણ કર્યું છે. 🇮🇳

પુષ્પાંજલિ : ગાંધીનગરમાં મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકરની ૧૩૫મી જયંતીએ વિવિધ કાર્યક્રમોમાં સહભાગી થયા હતા. મુખ્ય મંત્રી શ્રીએ ગુજરાત વિધાનસભાના પોડિયમમાં ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકરના તૈલચિત્રને પુષ્પાંજલિ અર્પણ કરી તેમજ ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકરની પ્રતિમાને પુષ્પહાર અર્પણ કરી ભાવવંદના કરી હતી. આ અવસરે ગુજરાત વિધાનસભાના અધ્યક્ષ શ્રી શંકરભાઈ ચૌધરી, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા મંત્રી ડૉ. પ્રદ્યુમનભાઈ વાજા સહિત મહાનુભાવોએ તેમના રાષ્ટ્ર નિર્માણમાં પ્રદાનને યાદ કરીને શ્રદ્ધાસુમન અર્પણ કર્યા હતાં. 🇮🇳

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

નર્મદાનાં પાણી, સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છ અને ઉત્તર ગુજરાતના ખેડૂતો માટે વરદાન સાબિત થયાં છે.

સરદાર સરોવર ડેમ ૧૪૫૦ મેગાવૉટની કુલ સ્થાપિત ક્ષમતા ધરાવતાં બે વીજમથકો ધરાવે છે. આ પ્રોજેક્ટ ગુજરાત-રાજસ્થાન સરહદ સુધી ૪૫૮ કિ.મી.ની મુખ્ય નહેર સહિત ૬૯૯૩૧.૪૫ કિમીની લંબાઈ ધરાવતું નહેર નેટવર્ક છે.

સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલના વિરાટ વ્યક્તિત્વની ઝાંખી એટલે **સ્ટેચ્યુ ઓફ યુનિટી**.

૧૮૨ મીટર ઊંચી વિશ્વની સૌથી ઊંચી સરદાર સાહેબની પ્રતિમા એક શ્રેષ્ઠ અંજલિ છે. આધુનિક એન્જિનિયરિંગનું ઉત્તમ ઉદાહરણ છે, જે રાષ્ટ્રીય એકતાનું પ્રતીક બની પ્રવાસીઓને આકર્ષે છે.

UNESCO દ્વારા જાહેર કરાયેલી વર્લ્ડ હેરિટેજ સાઇટ્સમાં ચાંપાનેર, રાણીની વાવ, હેરિટેજ સિટી - અમદાવાદ અને ઘોળાવીરાનો સમાવેશ થાય છે. તેમજ ગુજરાતના 'ગરબા'ને 'અમૂર્ત સાંસ્કૃતિક વિરાસત' (Intangible Cultural Heritage) તરીકે માન્યતા આપવામાં આવી છે.

Shri Ashwini Vaishnaw

Hon'ble Union Minister for Railways, Information & Broadcasting and Electronics and Information Technology

31" M... 2026... anand

સમર્થ, સક્ષમ અને ગતિશીલ ગુજરાત સરહદી સીમાડાથી સાણંદ સુધીની વિકાસ સફર

"ચીપથી લઈને ચિંતન સુધી, અગ્રેસર ગુજરાત" એ હવે ગુજરાતની ઓળખ બની ગઈ છે. વિકાસમાં અગ્રેસર ગુજરાતની વિકાસયાત્રાના પ્રેરણાસ્રોત વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી છે, એટલે ગુજરાતે માત્ર ભારતનું જ નહીં પણ વિશ્વનું ધ્યાન કેન્દ્રીત કર્યું છે. તાજેતરમાં ગુજરાતમાં વડાપ્રધાનશ્રીના હસ્તે થયેલા વિવિધ પ્રકલ્પોનાં લોકાર્પણ અને ખાતમુહૂર્ત એ 'વિકસિત ગુજરાતથી વિકસિત ભારત'ના સંકલ્પને સાકાર કરવાની દિશામાં એક મજબૂત કદમ છે.

વડાપ્રધાનશ્રીએ ભારતના સેમિકન્ડક્ટર મિશનને નવી ઊંચાઈ આપવા સાણંદ ખાતે રૂ. ૩૩૦૦ કરોડના 'કેઈન્સ સેમિકોન' OSAT પ્લાન્ટનો શુભારંભ કરાવ્યો.

'વિકાસ ભી, વિરાસત ભી અને વિશ્વાસ ભી'ના મંત્ર સાથે વડાપ્રધાનશ્રીએ બનાસકાંઠાના વાવ-થરાદ ખાતેથી રૂ. ૧૯,૮૦૦ કરોડથી વધુનાં વિકાસકાર્યો જનતાને સમર્પિત કર્યાં તેમજ વિકાસની આ દોડમાં આપણી પ્રાચીન વિરાસત ભુલાય નહીં તે માટે ગાંધીનગરના કોબા ખાતે ભવ્ય 'સમ્રાટ સંપ્રતિ મ્યુઝિયમ'નું લોકાર્પણ કર્યું હતું.

ટૂંકમાં કહીએ તો, સેમિકન્ડક્ટરની ચીપ દ્વારા જગત સાથે જોડાવાની વાત હોય કે હસ્તપ્રતો દ્વારા પોતાનાં મૂળિયાં સાથે જોડાવાની વાત હોય, ગુજરાત આજે સર્વાંગી વિકાસનું ઉત્કૃષ્ટ ઉદાહરણ પૂરું પાડી રહ્યું છે. વડાપ્રધાનશ્રીનું વિઝન અને મુખ્યમંત્રીશ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલનું મિશન ગુજરાતને આગામી દાયકાઓમાં વૈશ્વિક નેતૃત્વ માટે તૈયાર કરી રહ્યું છે.

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ગુજરાત દેશના જીડીપીમાં ૮.૨% ફાળો આપી રાષ્ટ્રીય વિકાસમાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવે છે. રાજ્યની રૂ.૩.૦૧ લાખની માયાદીઠ આવક રાષ્ટ્રીય સરેરાશ કરતાં ૬૦% વધુ છે, જે બાબતે ગુજરાત દેશનાં રાજ્યોમાં અગ્રેસર છે.

ગાંધીનગરનું ગિફ્ટ સિટી ભારતનું પ્રથમ આંતરરાષ્ટ્રીય ફાઇનાન્શિયલ સેન્ટર અને ગ્લોબલ ફિન્ટેક હબ છે. તે વિશ્વનાં ટોચનાં ૧૫ કેન્દ્રોમાં સ્થાન પામ્યું છે, જ્યાં તાજેતરમાં ઇન્ટરનેશનલ ફિન્ટેક ઇન્સ્ટિટ્યૂટ અને ઇનોવેશન હબનું ઉદ્ઘાટન થયું.

વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫માં ગુજરાત ૧૧.૪૨% FDI હિસ્સા સાથે દેશભરમાં અગ્રેસર છે. રાજ્યે બે વર્ષમાં અંદાજે રૂ.૬૭,૦૦૦ કરોડનું વિદેશી રોકાણ મેળવ્યું છે. શાંતિ, સુરક્ષા અને ભૌગોલિક અનુકૂળતા ગુજરાતને વૈશ્વિક રોકાણકારો માટે પસંદગીનું કેન્દ્ર બનાવે છે.

સાણંદમાં રૂ. ૩૩૦૦ કરોડના 'કેયન્સ સેમિકોન' OSAT પ્લાન્ટનો શુભારંભ

ગુજરાતે વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની વિઝનરી લીડરશિપ અને મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલના માર્ગદર્શનમાં સેમિકન્ડક્ટર ક્ષેત્રે ટેક ઓફ કરી લીધું છે. દેશને ગ્લોબલ સેમિકન્ડક્ટર ઇકોસિસ્ટમની 'ડ્રાઈવિંગ સીટ' સુધી પહોંચાડવામાં ગુજરાત અગ્રેસર છે. ભારત સેમિકન્ડક્ટર ક્ષેત્રે વર્ષ-૨૦૪૭ સુધીમાં ટોચના ત્રણ દેશોમાં સ્થાન હાંસલ કરવા સંકલ્પબદ્ધ છે, જેમાં ગુજરાતનું સાણંદ ગ્લોબલ સેમિકન્ડક્ટર હબ તરીકે ઊભરી રહ્યું છે.

૨૧મી સદીનો આ સમયગાળો માત્ર આર્થિક હરીફાઈનો નહીં, પરંતુ ભવિષ્યના ટેક લેન્ડસ્કેપને આકાર આપવાનો છે. પરિણામે, વર્ષ-૨૦૨૧માં ભારતમાં સેમિકન્ડક્ટર મિશનનો પ્રારંભ કરવામાં આવ્યો હતો. આ માત્ર એક ઔદ્યોગિક નીતિ નથી, પરંતુ વૈશ્વિક કક્ષાએ ભારતના આત્મવિશ્વાસની ઘોષણા છે. આજનું આ

નવું ભારત માત્ર પરિવર્તનનું સાક્ષી નહીં, પણ આ ટેકક્રાંતિનું નેતૃત્વ લેવા માટે આગળ વધી રહ્યું છે.

વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ અમદાવાદ જિલ્લાના સાણંદથી કેઈન્સ સેમિકોન (Kaynes Semicon)ની અત્યાધુનિક આઉટસોર્સ સેમિકન્ડક્ટર એસેમ્બલી એન્ડ ટેસ્ટ (OSAT) ફેસિલિટીનું ઉદ્ઘાટન કરાવીને દેશના સેમિકન્ડક્ટર મિશનને નવું સામર્થ્ય બક્ષ્યું હતું. તાજેતરમાં જ માર્કેટિંગ પ્લાન્ટમાં પ્રોડક્શનની શરૂઆત કરી અને ત્યારબાદ કેન્સ ટેકનોલોજીના પ્લાન્ટનો પ્રારંભ એ માત્ર સંયોગ નથી, પરંતુ ભારતની સેમિકન્ડક્ટર ઇકોસિસ્ટમ કેટલી ઝડપથી વિકસી રહી છે તેનું જીવંત પ્રમાણ છે.

સાણંદ જીઆઈડીસી ખાતે અંદાજે રૂ. ૩૩૦૦ કરોડના ખર્ચે તૈયાર થયેલો આ પ્લાન્ટ ભારતના સેમિકન્ડક્ટર મિશન અંતર્ગત એક મહત્વનું સીમાચિહ્ન સાબિત

થશે. વડાપ્રધાનશ્રીએ પ્લાન્ટનું લોકાર્પણ કર્યા બાદ સુવિધાનું ઝીણવટભર્યું નિરીક્ષણ કર્યું હતું. વડાપ્રધાનશ્રીએ યુવા એન્જિનિયર્સ સાથે વાર્તાલાપ કરી તેમને પ્રોત્સાહન પૂરું પાડ્યું હતું. વડાપ્રધાનશ્રીના હસ્તે વધુ એક સેમિકન્ડક્ટર પ્લાન્ટનો શુભારંભ થતાં, ગુજરાતમાં સેમિકન્ડક્ટર ઇકોસિસ્ટિમના નવા યુગનો પ્રારંભ થયો છે.

વડાપ્રધાનશ્રીએ જણાવ્યું હતું કે, આ 'ડિકેડ' (દશકો) ભારતનો 'ટેકેડ' છે. આજે ભારતે તકનીકી ક્ષેત્રે જે નવી પહેલ કરી છે, તે આગામી દાયકાઓમાં વૈશ્વિક સ્તરે દેશના નેતૃત્વને વધુ મજબૂત બનાવશે. વૈશ્વિક બજારમાં ભારત આજે એક ભરોસાપાત્ર સેમિકન્ડક્ટર સપ્લાયર તરીકે ઊભરી રહ્યું છે. સાણંદમાં તૈયાર થયેલી આ ચીપ વિશ્વભરમાં પહોંચીને સમગ્ર વિશ્વને અજવાળશે. સેમિકન્ડક્ટર ક્ષેત્રે રૂ. ૪.૫ લાખ કરોડ રૂપિયાનું ભારતનું વર્તમાન વૈશ્વિક માર્કેટ, વર્ષ-૨૦૩૦ સુધીમાં ૯ લાખ કરોડ સુધી પહોંચાડવાનું લક્ષ્ય છે. સાણંદ અને સિલિકોન વેલી વચ્ચે એક નવો સેતુ બંધાયો છે. અહીં બનતા ઇન્ટેલિજન્ટ પાવર મોડ્યુલ્સ વિદેશની કંપનીઓ સુધી પહોંચશે અને આખી દુનિયાને પાવર આપશે. આ પ્રોજેક્ટથી ભારત વૈશ્વિક બજારમાં એક ભરોસાપાત્ર સપ્લાયર તરીકે પોતાની ભૂમિકા વધુ સશક્ત કરી રહ્યું છે. સેમિકન્ડક્ટરમાં આત્મનિર્ભરતા માત્ર એક ચીપ સુધી મર્યાદિત નથી, તે AI, ઇલેક્ટ્રિક વિહિકલ, ક્લીન એનર્જી, ડિકેન્સ અને ઇલેક્ટ્રોનિક્સ જેવાં અનેક ક્ષેત્રોમાં ભારતની મજબૂતીનો પાયો છે. આજે દેશનાં છ રાજ્યોમાં રૂ. ૧.૬૦ લાખ કરોડના ખર્ચે ૧૦ મોટા પ્રોજેક્ટ્સ પર કામ ચાલી રહ્યું છે. ભારતે હવે 'ઇન્ડિયા સેમિકન્ડક્ટર મિશન 2.0' તરફ ડગ માંડ્યાં છે. આપણો પ્રયાસ હવે એક 'કુલ સ્ટેક' ભારતીય સેમિકન્ડક્ટર ઇકોસિસ્ટિમ તૈયાર કરવાનો છે.

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે જણાવ્યું કે, વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વમાં ગુજરાતે વિકાસની તેજ ગતિ પકડી છે. સાણંદ ખાતે કેઈન્સ સેમિકન્ડક્ટર પ્લાન્ટ એક આગવો માઈલસ્ટોન પુરવાર થશે. કેઈન્સ પ્રોજેક્ટને ભારત સેમિકન્ડક્ટર મિશન અંતર્ગત વર્ષ ૨૦૨૪માં મંજૂરી મળી હતી અને આજે તે કાર્યાન્વિત થઈ રહ્યો છે, જે ગુજરાતની વિકાસગતિની ઝડપને પુરવાર કરે છે. સેમિકન્ડક્ટર, એ.આઈ., ડેટા સેન્ટર જેવી સુવિધાઓ માટે કૌશલ્યપૂર્ણ વર્કફોર્સ આપણા

યુવાનો પૂરો પાડશે. એટલું જ નહીં, AI, સેમિકન્ડક્ટર, ગ્રીન હાઈડ્રોજન, રિન્યુએબલ એનર્જી જેવાં ક્ષેત્રે ગુજરાતને હબ બનાવવાના વડાપ્રધાનશ્રીના સંકલ્પને સાકાર કરવા રાજ્ય સરકારે વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭ના

**આ 'ડિકેડ' (દશકો)
ભારતનો 'ટેકેડ' છે.
સાણંદમાં તૈયાર થયેલી
આ ચીપ સમગ્ર વિશ્વને
અજવાળશે.
- નરેન્દ્રભાઈ મોદી
વડાપ્રધાનશ્રી**

બજેટમાં ' ન મો ગુ જ રા ત કૌશલ્ય તથા રો જ ગા ર મિશન 'ની પણ જાહેરાત કરી છે. સાથે સાથે રાજ્યની યુનિવર્સિટીઓમાં પણ એડવાન્સ મટીરિયલ સેન્ટર અને સેમિકન્ડક્ટર શ્રેક્ષણા અભ્યાસક્રમો માટે પણ જોગવાઈ કરી છે.

કેન્દ્રીય મંત્રી શ્રી અશ્વિની વૈષ્ણવે જણાવ્યું હતું કે, વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈના નેતૃત્વમાં માત્ર ૧૪ મહિનામાં કેઈન્સ સેમિકોન પ્લાન્ટના ખાતમુહૂર્તથી લઈને કોમર્શિયલ પ્રોડક્શન શરૂ થઈ ચૂક્યું છે, જે એક રેકોર્ડ છે. સેમિકન્ડક્ટર ક્ષેત્રે ગુજરાત સરકારની સક્રિયતાને તેમણે બિરદાવી હતી. ગુજરાતમાં અત્યાર સુધીમાં બે સેમિકન્ડક્ટર પ્લાન્ટ શરૂ થઈ ચૂક્યા છે અને વર્ષ-૨૦૨૬ના અંત સુધીમાં કુલ ચાર પ્લાન્ટ શરૂ થઈ જશે. જ્યારે વર્ષ-૨૦૨૭માં વધુ બે સેમિકન્ડક્ટર પ્લાન્ટ અને વર્ષ-

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ગુજરાત ભારતનું 'પેટ્રોકેમિકલ હબ' બન્યું છે. ૬૨% પેટ્રોકેમિકલ્સ, ૩૫% રસાયણો અને ૩૮% રાસાયણિક નિકાસ સાથે ગુજરાત દેશમાં અગ્રેસર છે.

મુંબઈ-અમદાવાદ વચ્ચેનો ૫૦૮ કિ.મી. લાંબો ભારતનો પ્રથમ **બુલેટ ટ્રેન પ્રોજેક્ટ** ૩૨૦ કિમી/કલાકની ઝડપે મુસાફરીમાં ઝડપ લાવશે. ગુજરાતથી શરૂ થતો અને મહારાષ્ટ્રમાં પૂરો થતો આ હાઇ સ્પીડ રેલ કોરિડોર બંને રાજ્યો વચ્ચે ઝડપી કનેક્ટિવિટી પૂરી પાડશે.

કોમનવેલ્થ ગેમ્સ-૨૦૩૦ની યજમાની અમદાવાદને મળી છે. આ આયોજનથી રોજગારીની તકો સર્જાશે અને આધુનિક સ્ટેડિયમ સહિત શહેરી ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચરનું લાંબાગાળાનું નિર્માણ થશે.

૨૦૨૮ માં ધોલેરામાં ફેબ પ્લાન્ટ પણ કાર્યરત થઈ

જશે. આમ, દેશભરમાં સેમિકન્ડક્ટર ક્ષેત્રે એક ઇકોસિસ્ટમ ઊભી થઈ રહી છે. આ પ્લાન્ટના ઉદ્ઘાટન સાથે દેશને ગ્લોબલ સેમિકન્ડક્ટર ઇકોસિસ્ટમની 'ડ્રાઇવિંગ સીટ' સુધી પહોંચાડવામાં ગુજરાતે લીડ લીધી છે. આ પ્લાન્ટ માત્ર ચીપ પેકેજિંગ અને ટેસ્ટિંગની સુવિધા જ નહીં પૂરી પાડે, પરંતુ સ્થાનિક સ્તરે હજારો યુવાનો માટે ઉચ્ચ કૌશલ્ય ધરાવતી રોજગારીની તકોનું સર્જન પણ કરશે.

આ પ્રસંગે નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવી અને વિજ્ઞાન અને પ્રૌદ્યોગિકી મંત્રી શ્રી અર્જુનભાઈ મોઢવાડિયા ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

સેમિકન્ડક્ટરથી AI સહિતનાં ઇમર્જિંગ સેક્ટરમાં ગુજરાતને હબ બનાવવા 'નમો ગુજરાત કૌશલ્ય અને રોજગાર મિશન' માટે રાજ્યના બજેટમાં જોગવાઈ કરાઈ છે.

ડિજિટલ અને ટેકનોલોજીની ક્રાંતિમાં ભારત અગ્રણી બને તેમાં સર્વોચ્ચ યોગદાન આપવા ગુજરાત સક્ષમ અને સમર્થ.

- ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ, મુખ્યમંત્રીશ્રી

વાવ-થરાદના નાગરિકોને

રૂ. ૧૯,૮૦૦ કરોડથી વધુનાં વિકાસકાર્યોની ભેટ

વિકસિત ભારત માટે વિકસિત ગુજરાત'ના સંકલ્પને સાકાર કરવાના ઉમદા હેતુ સાથે વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ રાજ્યના સરહદી વિસ્તાર અને નવરચિત જિલ્લા એવા વાવ-થરાદથી સમગ્ર ગુજરાતને રૂ. ૧૯,૮૦૦ કરોડનાં વિકાસકાર્યોની ભેટ ધરી હતી. 'વિરાસત, વિકાસ અને વિશ્વાસ'ની ધરતી પરથી વડાપ્રધાનશ્રીએ કેન્દ્ર અને રાજ્ય સરકારના વિવિધ વિભાગોના પ્રકલ્પોનાં લોકાર્પણ અને ખાતમુહૂર્ત કરી જનતાને સમર્પિત કર્યાં હતાં.

વડાપ્રધાનશ્રીએ જણાવ્યું કે, આજે તેમનું વિમાન સીધું ડીસા એરબેઝ પર ઊતર્યું છે. આ એરબેઝ આંતરરાષ્ટ્રીય સરહદથી માત્ર ૧૩૦ કિમી દૂર છે, જે દેશની સુરક્ષા માટે અત્યંત વ્યૂહાત્મક (Strategic) મહત્વ ધરાવે છે. આ એરબેઝથી વિકાસને નવી દિશા મળશે. આ પ્રોજેક્ટ દાયકાઓથી ફાઈલોમાં દબાયેલો હતો. આ કામ પૂર્ણ થતાં આ વિસ્તારમાં રોજગારી અને વિકાસમાં વધારો થયો છે. બનાસકાંઠાનું કોઈ ગામ એવું નથી જ્યાં મારી યાદો ન જોડાયેલી હોય. આ વિસ્તારના લોકોના સ્નેહ અને 'બાજરીના રોટલા-લસણની ચટણી'નો પ્રેમ તેઓ ક્યારેય ભૂલી શકશે નહીં, સાથે તેમણે સંતોષ વ્યક્ત કર્યો કે, આજે યુવા પેઢી પણ તે જ કુશળતા સાથે સંગઠનનું કામ સંભાળી રહી છે. ઊર્જા, રોડ-રસ્તા, રેલવે અને હાઉસિંગ સેક્ટર સાથે જોડાયેલા આ વિકાસ પ્રકલ્પોથી આખા વિસ્તારની

“૨૫ વર્ષ પહેલાં આ ક્ષેત્રના વિકાસની જવાબદારી જનતાએ મને સોંપી હતી, જે આજે પણ 'મિશન મોડ'માં આગળ વધી રહી છે. પંચાયતથી પાર્લામેન્ટ સુધી જનતાનો ભરોસો જ વિકાસની સુપરફાસ્ટ એક્સપ્રેસને ચલાવી રહ્યો છે.”

- વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

સમગ્ર ભારતની આન, બાન, શાન અને સ્વાભિમાનનું પ્રતીક એટલે **સોમનાથ**. અનેક હુમલાઓ છતાં સતત એક હજાર વર્ષથી અડીખમ ઊભેલા સોમનાથ મંદિરના સાંનિધ્યમાં 'સોમનાથ સ્વાભિમાન પર્વ' ની ઉજવણી દ્વારા ગુજરાત સરકારે "વિકાસ ભી, વિરાસત ભી" ના મંત્રને સાકાર કર્યો.

૬૬ ટૅગ એટલે કે,

Geographical Indication (ભૌગોલિક સંકેત) કોઈ નિશ્ચિત ભૌગોલિક વિસ્તાર કે ખાસ વસ્તુને જ અપાય છે. ભારત સરકાર દ્વારા ગુજરાતને ૨૩ હસ્તકળા માટે, ૪ એગ્રિકલ્ચર ક્ષેત્રે અને અંબાજીના સફેદ માર્બલને એક સહિત અત્યાર સુધીમાં ૨૮ ૬૬ ટૅગ અપાઈ છે.

એશિયાનું સૌથી મોટું ઘાસનું મેદાન ગણાતા કચ્છના બન્ની વિસ્તારના છેડે આવેલા 'છારી-ઢંઢ' કન્ઝર્વેશન રિઝર્વને સત્તાવાર રીતે '**રામસર સાઇટ**' તરીકે જાહેર કરવામાં આવી છે. નળ સરોવર, થોળ, ખીજડિયા અને વઢવાણા બાદ છારી-ઢંઢ હવે ગુજરાતની પાંચમી રામસર સાઇટ બની છે.

કાયાપલટ થશે અને સ્થાનિકોના જીવનધોરણમાં સુધારો આવશે. ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર સાથે જોડાયેલા નવા પ્રોજેક્ટ્સથી માત્ર બનાસકાંઠા જ નહીં, પરંતુ સમગ્ર ઉત્તર ગુજરાતની કનેક્ટિવિટી મજબૂત બનશે અને આર્થિક ગતિવિધિઓને વેગ મળશે. આ પ્રસંગે વિવિધ પ્રોજેક્ટ્સનાં લોકાર્પણ અને શિલાન્યાસ કરવામાં આવ્યાં હતાં.

વડાપ્રધાનશ્રીએ વધુમાં જણાવ્યું કે, લોકોનું પાકા ઘરનું સપનું સાકાર થઈ રહ્યું છે. ગુજરાતમાં હજારો પરિવારોને વડાપ્રધાનશ્રી આવાસ યોજના હેઠળ પાકાં ઘર મળ્યાં છે. ભૂતકાળમાં ઉત્તર ગુજરાતમાં દુષ્કાળ અને પાણીની તંગી હતી, તેને સુજલામ્ સુફલામ્ યોજના અને નર્મદાનાં પાણી દ્વારા દૂર કરી ખેતીને સમૃદ્ધ બનાવી

એક સમયે આખું રાજ્ય જે બજેટ પર ચાલતું તેનાથી અડધા ખર્ચનાં વિકાસકામો આજે એક જ દિવસમાં જનતાને સમર્પિત થયાં. રાષ્ટ્રહિત પ્રથમના ભાવ સાથે કરોડોનાં ખાતમુહૂર્ત અને લોકાર્પણ સાથે લાખણી બન્યું 'લાખેણું' છેપાડાનાં ગામો હવે 'છેલ્લાં નદી, પ્રથમ ગામ': વડાપ્રધાનશ્રીની સંકલ્પના સાકાર થઈ રહી છે.
- મુખ્યમંત્રીશ્રી

વિકાસકાર્યોનું લોકાર્પણ અને ખાતમુહૂર્ત

વિભાગ / મંત્રાલય	પ્રોજેક્ટની વિગત	અંદાજિત ખર્ચ (₹ કરોડમાં)	પ્રકાર
ભારત સરકાર - ઊર્જા મંત્રાલય	ખાવડા RE પાર્ક માટેના ૩ પ્રોજેક્ટ્સ (કચ્છ)	₹૩૬૪૫	લોકાર્પણ
ભારત સરકાર - માર્ગ અને પરિવહન	અમદાવાદ-ધોલેરા એક્સપ્રેસવે (પેકેજ ૧, ૨, ૩ અને ૪)	₹૫૧૦૫	લોકાર્પણ
ભારત સરકાર - માર્ગ અને પરિવહન	ઈડર-બડોલી બાયપાસ ફોર લેન રોડ	₹૭૦૫	ખાતમુહૂર્ત
ભારત સરકાર - માર્ગ અને પરિવહન	ઘોળાવીરા-મૌવાલા-વોવા-સાંતલપુર સેકશન	₹૫૭૫	ખાતમુહૂર્ત
ભારત સરકાર - રેલવે મંત્રાલય	રિંમતનગર-ખેડબ્રહ્મા બ્રોડગેજ, માંધીધામ-આદિપુર કવોર્ટ્સ પલિંગ, કાનાલુસ-જામનગર ડબલિંગ	₹૮૯૧	લોકાર્પણ
ગુજરાત સરકાર - શહેરી વિકાસ	અમદાવાદ: ખારીકટ કેનાલ, BRTS/AMTS મોડર્નાઇઝેશન, સુલાપલિંગ નવો ડ્રિજ, EWS આવાસ, સ્પોર્ટ્સ કોમ્પ્લેક્સ	₹૫૨૯૫.૦૫	લોકાર્પણ/ખાતમુહૂર્ત
ગુજરાત સરકાર - શહેરી વિકાસ	માંધીનગર: EWS આવાસ, ગટર ટૂંક લાઈન, પેથાપુર STP, સંયોજીત તળાવો ઇન્ટરલિંકિંગ. (શહેરી વિકાસ હેઠળ સમાવિષ્ટ)		લોકાર્પણ/ખાતમુહૂર્ત
ગ્રામીણ વિકાસ વિભાગ	PM આવાસ યોજના (ગ્રામીણ) - ૩૪ જિલ્લામાં ૩૮,૯૪૯ આવાસો.		ગૃહપ્રવેશ

છે. છેલ્લા કેટલાક સમયમાં વિશ્વના અનેક દેશો યુદ્ધ, અસંતોષ અને અસ્થિરતાથી પીડાઈ રહ્યા છે. પશ્ચિમ એશિયામાં સર્જાયેલી પરિસ્થિતિનો પ્રભાવ સમગ્ર વિશ્વ પર પડ્યો છે. ઊર્જાની જરૂરિયાતો જેમ કે ડીઝલ, પેટ્રોલ અને ગેસની અછત સમગ્ર દુનિયામાં વધી ગઈ છે. આવા સંકટમાં પણ ભારતે પરિસ્થિતિને નિયંત્રણમાં રાખી છે. આ પાછળ દેશની સફળ વિદેશ નીતિ અને દેશવાસીઓની એકતાનો મોટો ફાળો છે.

વડા પ્રધાન શ્રી શ્રીએ માતૃશક્તિને પ્રણામ કરી અંબાજી માતા અને ભગવાન શ્રી ધરણીધરના ચરણોમાં વંદન કરી સૌને શુભેચ્છાઓ પાઠવી હતી.

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે જણાવ્યું હતું કે, સરકારના વડા તરીકે સૌથી વધુ સમય જનસેવાનો ઐતિહાસિક રેકોર્ડ સ્થાપનારા વિશ્વનેતા શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વ પર આજે સમગ્ર દેશ ગૌરવ અનુભવી રહ્યો છે. આજે જ્યારે વિશ્વના દેશો યુદ્ધ અને ઊર્જા સંકટથી ચિંતિત છે, ત્યારે ભારત વડા પ્રધાન શ્રીની લીડરશિપમાં અડગ છે. વડા પ્રધાન શ્રીએ

વડા પ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના વિઝનથી ઉત્તર ગુજરાતમાં 'રિપર્સ માઈગ્રેશન' શરૂ થયું - નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવી

દેશના સામાન્ય માનવીની ચિંતા કરીને પેટ્રોલ-ડીઝલ પર એકસાઈઝ ડ્યૂટી ઘટાડવાનો જે ઐતિહાસિક નિર્ણય લીધો છે, તેનાથી દેશવાસીઓને મોટી રાહત મળી છે. 'રાષ્ટ્રહિત પ્રથમ'ના ભાવ સાથે

વિકાસયાત્રામાં કોઈ રુકાવટ ન આવે તેવું સુદૃઢ આયોજન વડા પ્રધાન શ્રીએ કર્યું છે. વડા પ્રધાન શ્રીએ સરહદી અને છેવાડાનાં ગામોને 'છેલ્લાં નહીં પણ પહેલા ગામ' ગણીને વિકાસની મુખ્ય ધારામાં લાવવાની નેમ પૂરી કરી છે. તેમણે લાખણી તાલુકાને 'લાખેણું' બનાવવાનું જે વચન આપ્યું હતું, તે આજે કરોડો રૂપિયાનાં વિકાસકામોના લોકાર્પણથી સાકાર થયું છે. અગાઉના સમયમાં ઉત્તર ગુજરાતમાં પાણી, વીજળી અને શિક્ષણ જેવી પાયાની સુવિધાઓનો અભાવ હતો, પરંતુ જ્યોતિગ્રામ, સુજલામ્ સુફલામ્ અને વોટર ગ્રીડ જેવી યોજનાઓથી આજે લોકોનું 'ઈઝ ઓફ લિવિંગ' વધ્યું છે. વડા પ્રધાન શ્રી આવાસ યોજના હેઠળ ગુજરાતમાં અત્યાર સુધીમાં ૧૫ લાખ આવાસોનું નિર્માણ થયું છે. આજે ૩૯ હજાર લાભાર્થીઓ પોતાના નવા ઘરમાં ગૃહપ્રવેશ કરી રહ્યા છે, જે લાખો પરિવારો માટે દિવાળી જેવો ઉત્સવ છે.

નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવીએ જણાવ્યું હતું કે, વડા પ્રધાન શ્રીએ હંમેશાં વિકાસની સાથે વિરાસતને જાળવવાનું

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

વડનગરનું આર્કિયોલોજિકલ એક્સપિરીએન્શિયલ મ્યુઝિયમ ૨૫૦૦ વર્ષના ૭ સાંસ્કૃતિક તબક્કાઓનો ઇતિહાસ દર્શાવે છે. અત્યાધુનિક ટેકનોલોજી અને ખોદકામ સ્થળના જીવંત અનુભવ સાથે અવશેષો રજૂ કરતું આ ભારતનું પ્રથમ મ્યુઝિયમ છે.

ગુજરાતે નીતિ આયોગની તર્જ પર ગુજરાત રાજ્ય ઇન્સ્ટિટ્યૂશન ફોર ટ્રાન્સફોર્મેશન (GRIT) ની સ્થાપના કરી. પંચમહાલ જિલ્લાની વાવકુલ્લી-૨ ગ્રામપંચાયતે દીનદયાલ ઉપાધ્યાય પંચાયત સસ્તેનેબલ ડેવલપમેન્ટ એવોર્ડ થીમ અંતર્ગત 'સુશાસનયુક્ત પંચાયત' શ્રેણીમાં પ્રથમ સ્થાન મેળવ્યું છે.

આદિજાતિ વિસ્તારોમાં થયેલી અસરકારક કામગીરીના ફળસ્વરૂપે પ્રધાનમંત્રી જનજાતિ આદિવાસી ન્યાય મહાઅભિયાન (PM JANMAN) હેઠળ સમગ્ર દેશમાં ગુજરાતને 'બેસ્ટ પર્ફોર્મિંગ રાજ્ય' તરીકેનો એવોર્ડ ભારતના રાષ્ટ્રપતિશ્રી દ્વારા વર્ષ ૨૦૨૫માં એનાયત કરાયો.

કામ કર્યું છે. પાટણમાં રાણીની વાવ અને વડનગરમાં શ્રી-ડી મેપિંગ શો જેવા પ્રકલ્પો આધુનિક ટેકનોલોજી દ્વારા આપણી પ્રાચીન વિરાસતને જીવંત રાખવાનાં ઉત્કૃષ્ટ ઉદાહરણો છે. એક સમયે બનાસકાંઠા, વાવ-થરાદ અને કચ્છના છેવાડાનાં ગામો સુધી પાણી અને વીજળી પહોંચવી એ લોકો માટે એક સપનું હતું. પરંતુ વડાપ્રધાનશ્રીએ આ સંકલ્પને સાકાર કર્યો છે. આજે ખેતરો લીલાંછમ થયાં છે અને પશુપાલકોની આવક વધી છે. વડાપ્રધાનશ્રીના પ્રયાસોથી બનાસકાંઠામાં શહેરોમાંથી લોકો પરત ગામડાં તરફ વળી રહ્યા છે. 'રિવર્સ માઈગ્રેશન'માં બનાસકાંઠા જિલ્લો કદાચ એશિયામાં પ્રથમ ક્રમે હશે. આ પ્રસંગે ધારાસભ્ય શ્રી જગદીશભાઈ વિશ્વકર્મા, નાણા મંત્રી શ્રી

કનુભાઈ દેસાઈ, ઊર્જા મંત્રી શ્રી ઋષિકેશભાઈ પટેલ, શ્રમ મંત્રી શ્રી કુંવરજીભાઈ બાવળીયા, આદિજાતિ વિકાસ મંત્રી શ્રી નરેશભાઈ પટેલ, પાણી પુરવઠા રાજ્ય મંત્રી શ્રી ઈશ્વરસિંહ પટેલ, શહેરી વિકાસ રાજ્ય મંત્રી શ્રીમતી દર્શનાબહેન વાઘેલા, વન અને પર્યાવરણ રાજ્ય મંત્રી શ્રી પ્રવીણભાઈ માળી, રમતગમત રાજ્ય મંત્રી ડૉ. જયરામભાઈ ગામીત, મહેસૂલ રાજ્ય મંત્રી શ્રી સંજયસિંહ મહીડા, આદિજાતિ વિકાસ રાજ્ય મંત્રી શ્રી પૂનમચંદ બરંડા, ગ્રામોદ્યોગ રાજ્ય મંત્રી શ્રી સ્વરૂપજી ઠાકોર, સર્વે સાંસદ સભ્યશ્રીઓ, ધારાસભ્યોશ્રીઓ, ઉચ્ચ અધિકારીશ્રીઓ, પદાધિકારીશ્રીઓ સહિત મોટી સંખ્યામાં નાગરિકો ઉપસ્થિત રહ્યાં હતાં.

સુખાકારી

કુલ વિકાસકાર્યોનો ખર્ચ : ૩.૧૯,૮૦૬.૦૯ કરોડ

ભારત સરકારના પ્રોજેક્ટ્સ : ૩.૧૦,૯૨૧ કરોડ

ગુજરાત સરકારના પ્રોજેક્ટ્સ : ૩.૮,૮૮૬ કરોડ

ગૃહપ્રવેશ: ૩૪ જિલ્લાઓના ૩૮,૯૪૯ પરિવારોને નવા ઘરની ભેટ.

સમ્રાટ સં

‘સમ્રાટ સંપ્રતિ મ્યુઝિયમ’નું લોકાર્પણ

શ્રી ભગવાન મહાવીર જન્મ કલ્યાણકના શુભ અવસરે મહાવીર જૈન આરાધના કેન્દ્ર, કોબા, ગાંધીનગર ખાતે વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની ઉપસ્થિતિમાં ભારતીય વિરાસતના ગૌરવ અને જૈન સંસ્કૃતિને સમર્પિત વિશ્વસ્તરીય ભવ્ય ‘સમ્રાટ સંપ્રતિ મ્યુઝિયમ’નો લોકાર્પણ સમારોહ યોજાયો હતો. આ અવસરે રાજ્યપાલશ્રી આચાર્ય દેવવ્રતજી ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

સમ્રાટ સંપ્રતિ મ્યુઝિયમના લોકાર્પણ અવસરે આ સંગ્રહાલયના સર્જનમાં સહયોગ આપનાર તમામ જૈન મુનિઓ અને સમર્પિત નાગરિકોને વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ અભિનંદન પાઠવ્યાં હતાં. વડાપ્રધાનશ્રીએ જણાવ્યું હતું કે, વર્ષોથી કોબા જૈન તીર્થના સાંનિધ્યમાં અભ્યાસ, સાધના અને આત્મ-શિસ્તની પરંપરાઓ વિકસી રહી છે. અહીં મૂલ્યોનું જતન, સંસ્કારોનું સંવર્ધન અને જ્ઞાનના પોષણની 'ત્રિવેણી' રચાય છે, જે ભારતીય સભ્યતાનો પાયો છે. આ ત્રિવેણીને અવિરત વહેતી રાખવી એ આપણા સૌની સહિયારી જવાબદારી છે. ભારતનો સમૃદ્ધ વારસો હવે જૈન હેરિટેજ મ્યુઝિયમ દ્વારા

આવનારી સદીઓ માટે સાચવવામાં આવી રહ્યો છે, જે નવી પેઢીને સતત પ્રેરણા આપતો રહેશે. આ મ્યુઝિયમ જૈન દર્શન, ભારતીય સંસ્કૃતિ અને આપણા પ્રાચીન વારસાનું પવિત્ર કેન્દ્ર છે.

આ અવસરે વડાપ્રધાનશ્રીએ દિલ્હીમાં ઐતિહાસિક 'નવકાર મહામંત્ર દિવસ'ના કાર્યક્રમને યાદ કર્યો હતો, જ્યાં જૈન સંપ્રદાયો એકઠા થયા હતા. તેમણે તે પ્રસંગે આપેલા ૧૦ સંકલ્પોનો ઉલ્લેખ કરતાં કહ્યું હતું કે, પાણી બચાવવું, એક પેઠ માં કે નામ, સ્વચ્છતા અભિયાન, વોકલ ફોર લોકલ, દેશદર્શન, પ્રાકૃતિક ખેતી, સ્વસ્થ જીવનશૈલી, યોગ અને રમતગમત, ગરીબોને મદદ કરવી અને ૧૦મો સંકલ્પ જે સમુદાય દ્વારા જ ઉભરવામાં આવ્યો છે તે ભારતના વારસાનું જતન કરવું. વડાપ્રધાનશ્રીએ ભારતના વારસાને સાચવવા માટે સંતોના અથાક પ્રયાસોની પ્રશંસા કરી હતી.

આ પ્રસંગે ભગવાન મહાવીર સ્વામીના જન્મદિન નિમિત્તે તેમના ચરણોમાં કોટિ કોટિ વંદન કરતાં મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે જણાવ્યું હતું કે, વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ ‘વિકાસ ભી, વિરાસત

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ગરીબ અને મધ્યમ વર્ગના પરિવારોને પાકું ઘર આપી ‘ઘર સૌના માટે’ નો સંકલ્પ સાકાર કરતાં રાજ્ય સરકાર દ્વારા **પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના** અંતર્ગત વર્ષ ૨૦૧૫-૧૬થી વર્ષ ૨૦૨૫ના ઓક્ટોબર સુધીમાં કુલ ૯૫૭૯૬૦ આવાસોની કામગીરી પૂર્ણ કરવામાં આવી છે.

એસ્ટિવ ફાર્માસ્યુટિકલ ઇન્ડોસ્ટ્રિયન્સ (APIs), ફોર્મ્યુલેશન્સ, બાયો-જેનેરિક્સ અને તબીબી ઉપકરણોમાં ગુજરાત વૈશ્વિક સ્તરે જાણીતું **ફાર્માસ્યુટિકલ** હબ છે.

ભારતના રજિસ્ટર્ડ મેડિકલ ડિવાઇસ ઉત્પાદકોમાં ગુજરાતનો હિસ્સો ૫૩% છે. ભારતના કુલ સી.આર.ઓ.માં ગુજરાત ૪૦% યોગદાન આપે છે.

ગુજરાત સિરામિક-ઉત્પાદનમાં અગ્રેસર છે, ભારતના કુલ સિરામિક ઉત્પાદનોના ૯૦% અને સિરામિક નિકાસમાં ૮૦% થી વધુ હિસ્સો ધરાવે છે. વૈશ્વિક સિરામિક્સ બજારનું મૂલ્ય ૨૦૨૩ માં USD ૨૪૮.૮૯ બિલિયન હતું અને તે ૨૦૨૪થી ૨૦૩૦ સુધી ૫.૬%ના વાર્ષિક વૃદ્ધિદરથી વધવાનો અંદાજ લગાવવામાં આવ્યો છે.

ભી'ના મંત્ર સાથે આપણી સંસ્કૃતિ, ધર્મ અને વિરાસતના ગૌરવની પરંપરા પ્રસ્થાપિત કરી છે. વડાપ્રધાનશ્રીના માર્ગદર્શનમાં આ વર્ષ ભારતના ગૌરવ અને સ્વાભિમાનના પુનઃજાગરણનું વર્ષ છે. વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની વિઝનરી લીડરશિપમાં કેન્દ્ર સરકારે 'જ્ઞાન ભારતમ મિશન' લોન્ચ કરીને લાખો પ્રાચીન પાંડુલિપિઓનું ડિજિટલાઈઝેશન અને સંરક્ષણનું મહાન કાર્ય કર્યું છે. પ્રાકૃત અને પાલીમાં સંગ્રહાયેલું જૈન સાહિત્ય ગહન

વિચારોનો ખજાનો ધરાવે છે. વડાપ્રધાનશ્રીએ પાલી અને પ્રાકૃત ભાષાઓને ક્લાસિકલ લેંગ્વેજનો દરજ્જો આપીને જૈન સાહિત્યના અમૂલ્ય ગ્રંથોનું સંરક્ષણ કર્યું છે. એટલું જ નહિ, તેમની પ્રેરણાથી સંસદના પ્રવેશદ્વાર પર સમેતશિખરનું ચિત્રણ હોય કે વિદેશની ધરતી પરથી પ્રાચીન તીર્થંકરોની મૂર્તિઓ દેશમાં પરત લાવવાની વાત હોય, આવી અનેક સફળતાઓથી તેમણે જૈન દર્શન ઉજાગર કર્યું છે. જૈન ધર્મ કેવળ ઐતિહાસિક

જ નથી, પણ ખૂબ ગહન અને દરેક કાળમાં પ્રસ્તુત પણ છે. મુખ્યમંત્રીશ્રીએ ભારતપૂર્વક જણાવ્યું હતું કે, વર્તમાન સમયમાં મહાવીર સ્વામીના વિચારો જ વિશ્વને શાંતિનો રાહ દર્શાવી શકે એમ છે.

નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવીએ જણાવ્યું હતું કે, ભગવાન મહાવીર સ્વામીનું જન્મ કલ્યાણક વિશ્વભરના જૈનો માટે સૌથી મોટો ઉત્સવ છે. આ પાવન અવસરે તીર્થધામમાં વડાપ્રધાનશ્રીના હસ્તે ભવ્ય 'સમ્રાટ સંપ્રતિ મ્યુઝિયમ'ના લોકાર્પણને તેમણે ભારતની સાંસ્કૃતિક ચેતનાને ઉજાગર કરતી એક મહાન ઘટના ગણાવી હતી. તેઓએ કહ્યું હતું કે, આ મ્યુઝિયમમાં સુંદર કલાકૃતિઓ, જૈન તીર્થંકરોની મનોહર

સમ્રાટ સંપ્રતિ મ્યુઝિયમ” એ ભારતીય સંસ્કૃતિ અને આધ્યાત્મિક

વારસાની જીવંત ઝાંખી દર્શાવતું એક

દર્શનીય સ્થાન છે. વર્તમાન સમયમાં મહાવીર સ્વામીના વિચારો જ વિશ્વને શાંતિનો રાહ દર્શાવી શકે એમ છે.

- ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ, મુખ્યમંત્રીશ્રી

સમ્રાટ સંપ્રતિ મ્યુઝિયમની આધ્યાત્મિક ચેતના અયોધ્યા અને સોમનાથની જેમ વિશ્વમાં ભારતની વિરાસતનું ગૌરવ વધારી રહી છે.

- હર્ષભાઈ સંઘવી, નાયબ મુખ્યમંત્રીશ્રી

પ્રતિમાઓ, વેદ, પુરાણ, આયુર્વેદ અને હજારો વર્ષોની હસ્તપ્રતો આપણી આધ્યાત્મિક ચેતનાનો સંગમ છે. સંપ્રતિ મ્યુઝિયમની આધ્યાત્મિક ચેતના વડાપ્રધાનશ્રીના નેતૃત્વમાં અયોધ્યા અને સોમનાથની જેમ વિશ્વમાં ભારતની વિરાસતનું ગૌરવ વધારી રહી છે.

આ અવસરે આચાર્ય પદ્મસાગર સૂરીશ્વરજીએ કહ્યું હતું કે, વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વમાં ભારત પોતાના ભવ્ય ભૂતકાળના ગૌરવને વર્તમાન બનાવી રહ્યો છે. વડાપ્રધાનશ્રીએ રાષ્ટ્રના ઉત્કર્ષ માટે શ્રેષ્ઠ યોગદાન આપ્યું છે.

શ્રી મહાવીર જૈન આરાધના કેન્દ્રના અધ્યક્ષ અને ટોરેન્ટ ગ્રૂપના ચેરમેન શ્રી સુધીર મહેતાએ જણાવ્યું હતું કે, વડાપ્રધાન શ્રીના પ્રયત્નોથી છેલ્લાં ૧૦-૧૨ વર્ષમાં દુર્લભ એવી ૪૦૦થી વધુ પ્રાચીન મૂર્તિઓ વિદેશથી ભારતની ધરા પર પરત લાવીને ભારતના

આધ્યાત્મિક અને સાંસ્કૃતિક વારસાને જીવંત રાખવાનું ભગીરથ કાર્ય થયું છે. આ મ્યુઝિયમ એ માત્ર પ્રદર્શન નથી પણ સાંસ્કૃતિક દસ્તાવેજોનો ખજાનો છે, જેમાં અંદાજે ૩ લાખથી વધુ હસ્તપ્રતો સુરક્ષિત કરવામાં આવી છે જે આપણા સૌ માટે ગૌરવ સમાન છે. ગુજરાત આજે વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના માર્ગદર્શન અને મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલના નેતૃત્વમાં 'વિકસિત ગુજરાતથી વિકસિત ભારત'ના સંકલ્પને સાકાર કરી રહ્યું છે, જે ગુજરાતની સર્વાંગી ઉન્નતિની સાક્ષી પૂરે છે. 🇮🇳

* પ્રવર્તમાન વૈશ્વિક અસ્થિરતા વચ્ચે 'સમ્રાટ સંપ્રતિ સંગ્રહાલય' સમગ્ર માનવતા માટે મહત્વપૂર્ણ

* સમ્રાટ સંપ્રતિ મહારાજા ભારતના દર્શન અને અભ્યાસને જોડતા સેતુરૂપ હતા

* ટેકનોલોજીનો ઉપયોગ કરીને પ્રાચીન હસ્તપ્રતોના ડિજિટલાઇઝેશન માટે 'જ્ઞાન ભારતમ મિશન' શરૂ કરાયું

* મહાવીર સ્વામીના જન્મદિવસે કોબા ખાતેનો કાર્યક્રમ જડોથી જોડાવાનો, જ્યારે સાણંદ ખાતેનો બીજો કાર્યક્રમ સેમિકન્ડક્ટર ચીપ થકી જગત સાથે જોડાવાનો અવસર.

- નરેન્દ્રભાઈ મોદી, વડાપ્રધાનશ્રી

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ઓટોમોબાઇલ હબ તરીકે ઊભરી આવેલું ગુજરાત ઓરિજિનલ ઇન્વેપમેન્ટ ઉત્પાદકો અને સમૃદ્ધ ઓટોમોટિવ સપ્લાય-ચેઇનને આકર્ષે છે. રાજકોટ, હાલોલ, અમદાવાદ અને સાણંદમાં મુખ્ય ઔદ્યોગિક ક્લસ્ટરો કાસ્ટિંગ, મશીન ટૂલ્સ સહિત ઓટો ઘટકોની શ્રેણીનું ઉત્પાદન કરે છે.

ભારતના કુલ કપાસ-ઉત્પાદનમાં ગુજરાતનો ફાળો ૩૭% છે અને દેશની કપાસની નિકાસમાં ૩૫% હિસ્સો ધરાવે છે. વણાયેલા કપાસના ઉત્પાદનમાં ગુજરાત ૩૦% હિસ્સો ધરાવે છે. ગુજરાતનો કપાસ-ઉદ્યોગ ભારતના કુલ ઉત્પાદનમાં ૬૫-૭૦% ફાળો આપે છે.

સોલાર રૂફટોપ ઇન્સ્ટોલેશનમાં ગુજરાત દેશમાં પ્રથમ ક્રમે છે. તેમજ નવીનકરણ ઊર્જા હેઠળ બીજા ક્રમનું સૌથી વધુ વીજળીનું ઉત્પાદન કરે છે. સૌર, પવન, જૈવઊર્જા અને જળવિદ્યુત સ્ત્રોતોમાંથી વીજળી ઉત્પાદનમાં પણ રાજ્ય બીજા સ્થાને છે.

સંગ્રહાલય વિશે... આ પણ જાણો

સંગ્રહાલયમાં આવેલી સાત ગૌરીઓ રાષ્ટ્રની વિવિધતા અને સાંસ્કૃતિક સમૃદ્ધિ દર્શાવે છે, જે નવપદ એટલે કે અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય, ઉપાધ્યાય, સાધુ, દર્શન, જ્ઞાન, ચરિત્ર અને તપની સાથે તીર્થકરોની વાર્તાઓ અને ઉપદેશોને કલાત્મક રીતે જીવંત કરે છે. આ મ્યુઝિયમ જૈન વારસાની સાથે ભારતની અન્ય ધાર્મિક પરંપરાઓ - વૈદિક, બૌદ્ધ અને અન્યનું પણ ગૌરવપૂર્વક પ્રતિનિધિત્વ કરે છે. વેદ, પુરાણ, આયુર્વેદ, યોગ અને દર્શનની સુમેળપૂર્વકની પ્રસ્તુતિ તમામ પરંપરાઓના મેઘધનુષને એકસાથે રજૂ કરે છે.

દેશની પ્રાચીન વિદ્યાપીઠો જેવી કે તક્ષશિલા અને નાલંદા લાખો હસ્તપ્રતોથી ભરેલી હતી, જેને ધાર્મિક સંકુચિતતાથી પ્રેરાઈને વિદેશી આક્રમણકારો દ્વારા નાશ કરવામાં આવી હતી. તે મુશ્કેલ સમયમાં સામાન્ય લોકોએ પેઢી દર પેઢી બાકીની હસ્તપ્રતો સાચવી રાખી હતી. આચાર્ય ભગવંત શ્રી પદ્મસાગર સૂરીશ્વરજી મહારાજસાહેબે ૬૦ વર્ષ પદવિહાર કરીને દેશના ખૂણે - ખૂણે હસ્તપ્રતોની શોધમાં વિતાવ્યા હતા. તાડપત્રો અને ભોજપત્રો પર લખાયેલી ત્રણ લાખથી વધુ હસ્તપ્રતો, જેમાંથી કેટલીક સેંકડો વર્ષ જૂની છે, જે આ મ્યુઝિયમમાં સુરક્ષિત રીતે સંકલિત છે, જે ભારતના ભૂતકાળ, વર્તમાન અને ભવિષ્ય માટે પ્રેરક સ્મારક સમાન છે. 🇮🇳

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

મહેસાણાના મોઢેરા, ખેડાના સુખી અને બનાસકાંઠાના મસાલી ગામ બાદ બેસ્ટ ટૂરિઝમ વિલેજ તરીકે પ્રતિષ્ઠિત કર્ણના ધોરડો ગામનું ૧૦૦ ટકા સોલરાઇઝેશન કરવામાં આવ્યું છે. કર્ણ (ખાવડા) ખાતે આવેલો 'ખાવડા રિન્યુએબલ એનર્જી પાર્ક વિશ્વનો સૌથી મોટો પ્રોજેક્ટ હાઇબ્રિડ (સૌર અને પવન) રિન્યુએબલ એનર્જી પાર્ક છે.

ઘોલેરાને ગુજરાત રાજ્ય 'સેમિકોન સિટી' તરીકે વિકસાવશે. ઘોલેરા (SIR) ખાતે ફેઝ-૧ હેઠળ લોજિસ્ટિક એન્ડ ટ્રેક ઇન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર પ્રોજેક્ટનું અમલીકરણ કરવામાં આવી રહ્યું છે. તેમાં, ઘોલેરા એરપોર્ટ, આધુનિક માર્ગો, પાણી સહિતની સુવિધાઓ વિકસાવવામાં આવશે.

મરીન લોજિસ્ટિક્સમાં ગુજરાત અગ્રણી રાજ્ય છે. સાગર આકલન - રેફિંગ ઓફ ઇન્ડિયન પોર્ટ્સ અનુસાર દીનદયાલ પોર્ટ (કંડલા) બલ્ક ફેટેગરીમાં પ મૉટ્રીક-ટન ડાર્ગો હેન્ડલ કરી બીજા સ્થાને છે અને કન્ટેનર ફેટેગરીમાં પ્રથમ સ્થાને છે.

અનુસૂચિત જાતિની સર્વાંગી પ્રગતિ શૈક્ષણિક, આર્થિક અને સામાજિક સમૃદ્ધિ લાવી

નીરવ રાવલ

સભ્ય, સશક્ત અને પ્રગતિશીલ સમાજના નિર્માણ માટે સામાજિક સંતુલન અને સામાજિક સુરક્ષા આવશ્યક છે. સશક્ત સમાજનું નિર્માણ એ રાજ્ય સરકારનું પ્રાથમિક લક્ષ્ય છે, જે માટે વિવિધ વર્ગો, જાતિને આવરી લેતી સર્વ સમાવેશક યોજનાઓ સાથેનું વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭નું અંદાજપત્ર વિધાનસભામાં તાજેતરમાં જ રજૂ કરવામાં આવ્યું હતું. ગુજરાત સરકારે પાંચ સ્તંભમાં પ્રથમ સ્તંભ તરીકે સમાજ સુરક્ષાને પ્રાથમિકતા જ નહીં, પરંતુ પાયાના સ્તર તરીકે મહત્વ આપ્યું છે. રાજ્ય સરકાર સર્વગ્રાહી અને

સર્વસમાવેશી અભિગમ સાથે આ દિશામાં કામ કરી રહી છે. રાજ્ય સરકારે વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭ના અંદાજપત્રમાં સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ માટે કુલ રૂ. ૭૦૮૬ કરોડની જોગવાઈ કરી છે.

આજે ૨૧મી સદીમાં, અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિઓની ઉન્નતિ માત્ર તે જ્ઞાતિઓ પૂરતી મર્યાદિત નથી, પરંતુ રાષ્ટ્રના વિકાસ માટે અનિવાર્ય છે. માટે જ રાજ્ય સરકારે અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિને સામાજિક, શૈક્ષણિક અને આર્થિક રીતે સશક્ત કરવા અનેક કલ્યાણકારી યોજનાઓ અને સહાય પૂરી

પાડવાનો ઉપક્રમ દાખવ્યો છે.

અનુસૂચિત જાતિઓ માટેની અનુસૂચિત જાતિ પેટા યોજના હેઠળ વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬માં રૂ.૮૦૨૨ કરોડની જોગવાઈ હતી. નવેમ્બર ૨૦૨૫ સુધીમાં રૂ.૮,૦૦૫ કરોડનો ખર્ચ કરવામાં આવ્યો હતો, જે ફાળવણીના ૧૧૨.૨૪ ટકા જેટલો થાય છે. સામાજિક સુરક્ષા અને સામાજિક વિકાસને કેન્દ્રમાં રાખી ગુજરાત સરકારના પ્રયાસોનો આ પ્રતિઘોષ છે.

શૈક્ષણિક ઉત્કર્ષ

શિક્ષણ એ સામાજિક ઉન્નતિનો પાયો છે. શૈક્ષણિક સ્તર અને સવલતો વધારવા પર રાજ્ય સરકારે વિશેષ ભાર આપ્યો છે. કોઈ પણ સમાજની ઉન્નતિનો માર્ગ શાળાના ઓરડામાં અપાતા શિક્ષણથી પસાર થાય છે. "શિક્ષિત બનો, સંગઠિત બનો અને સંઘર્ષ કરો" - આ સૂત્ર આજે પણ એટલું જ પ્રાસંગિક છે. અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિના વિદ્યાર્થીઓ ઉચ્ચ શિક્ષણ સુધીની આર્થિક, સામાજિક મુશ્કેલીમાંથી ઊભરી રાજ્ય સરકારની યોજનાકીય સહાયનો લાભ લઈ ઉજ્જવળ કારકિર્દીનું નિર્માણ કરી "વિકસિત ગુજરાતથી વિકસિત ભારત"ની રાજ્ય સરકારની નેમને સાકાર કરવામાં મહત્વપૂર્ણ ફાળો આપી રહ્યા છે.

સમાજના જરૂરિયાતમંદ વર્ગને સામાજિક સુરક્ષા પૂરી પાડી

સામાજિક ન્યાય સુનિશ્ચિત કરવાની રાજ્ય સરકારની પ્રાથમિકતા તેની વિવિધ કલ્યાણકારી યોજનાઓનો લાભ, પાત્રતા ધરાવતી તમામ વ્યક્તિઓને સરળતાથી પહોંચાડવાની પ્રતિબદ્ધતામાં દેખાઈ આવે છે.

વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭ના નાણાકીય અંદાજપત્રમાં પી.એમ.યશસ્વી પ્રિ-મેટ્રિક અને પોસ્ટ-મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિ યોજના હેઠળ વિકસતી જાતિના અંદાજે ૮.૭૫ લાખ વિદ્યાર્થીઓ માટે રૂ.૬૩૦ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. પરિણામે આર્થિક મુશ્કેલીનો સામનો કરતાં વિકસતી જાતિના પરિવારોનાં સંતાનો પણ નિશ્ચિંત થઈને શૈક્ષણિક અભ્યાસ આગળ વધારી શકે છે. જ્યારે વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (નવેમ્બર ૨૦૨૫) દરમિયાન ૩૧.૩૧ લાખ વિદ્યાર્થીઓને રૂ.૫૩૧.૨૪ કરોડ શિષ્યવૃત્તિ આપવામાં આવી હતી.

પ્રાથમિક શાળાઓમાં અભ્યાસ કરતા અનુસૂચિત જાતિના અને વિકસતી જાતિના અંદાજે ૩૬ લાખ વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ગુજરાતમાં ૨૦૨૪-૨૫માં ૬.૧૪ લાખ MSME નોંધાયા. એપ્રિલ-નવેમ્બર ૨૦૨૫માં નોંધાયેલા ૬૩,૮૭૫ એકમોમાં ૧૧,૮૫૦ મહિલા સંચાલિત હતા, જેણે રૂ.૮૬ લાખ રોજગારી આપી. આ એકમોમાં રૂ. ૧,૫૮૧ કરોડનું રોકાણ અને રૂ. ૧૧,૭૪૧ કરોડનું ટર્નઓવર થયું.

ગાંધીનગરની રક્ષાશક્તિ યુનિવર્સિટીને ૨૦૨૦માં કેન્દ્ર સરકારે રાષ્ટ્રીય મહત્વ આપી 'રાષ્ટ્રીય રક્ષા યુનિવર્સિટી' (RRU)નો દરજ્જો આપ્યો છે. હાલમાં આ યુનિવર્સિટી આધુનિક તાલીમ, સંશોધન અને પોલીસિંગ શિક્ષણ દ્વારા દેશની આંતરિક સુરક્ષા મજબૂત કરવાનું મહત્વનું કેન્દ્ર બની છે.

૨૦૦૩માં સ્થાપિત ગાંધીનગરની ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ સિસ્મોલોજિકલ રિસર્ચ (ISR) ભૂકંપ મોનિટરિંગ અને જોખમ-મૂલ્યાંકન દ્વારા રાજ્યના જ નહીં, દેશના આપત્તિ વ્યવસ્થાપનને મજબૂત બનાવવામાં મહત્વની ભૂમિકા ભજવે છે.

અને ગણવેશ સહાય આપવા રૂ.૬૧૭ કરોડની જોગવાઈ અંદાજપત્રમાં કરવામાં આવી છે, જેના પરિણામે અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિના વિદ્યાર્થીઓની શૈક્ષણિક પ્રગતિનો માર્ગ ખૂલ્યો છે. તો વિકસતી જાતિના ધો.૧થી ૮ના ૨૭.૨૮ લાખ વિદ્યાર્થીઓને નિ:શુલ્ક ગણવેશની યોજના હેઠળ વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (નવેમ્બર ૨૦૨૫) દરમિયાન રૂ.૨૪૫.૦૩ કરોડના ખર્ચે ગણવેશ સહાય આપવામાં આવી હતી.

માત્ર પાયાનું શિક્ષણ પૂરતું નથી. આ જાતિના યુવાનોએ એન્જિનિયરિંગ, મેડિકલ, ડેટા સાયન્સ અને આર્ટિફિશિયલ ઇન્ટેલિજન્સ જેવાં આધુનિક ક્ષેત્રોમાં ડગ માંડવાં પડશે, જે માટે પણ રાજ્ય સરકારે અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે પ્રોત્સાહક વાતાવરણ પૂરું પાડ્યું છે. અનુસૂચિત જાતિના આશરે ૧.૪૫ લાખ વિદ્યાર્થીઓ માટેની પોસ્ટ મેટ્રિક શિષ્યવૃત્તિ યોજના માટે રૂ.૨૮૬ કરોડની જોગવાઈ પણ ઉચ્ચ અભ્યાસ દ્વારા સફળ કારકિર્દી બનાવવા છાત્રોને પ્રોત્સાહિત કરશે.

વિદેશમાં અભ્યાસ કરી કારકિર્દી બનાવવા માગતા અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટે પણ રાજ્ય સરકારે યોજના બનાવી તેનું સફળ અમલીકરણ કર્યું છે. વિદેશ અભ્યાસ

લોન યોજના અંતર્ગત વિદેશમાં ચાલતા ઉચ્ચ અભ્યાસ અર્થે ૪ ટકાના દરે વ્યક્તિદીઠ રૂ.૧૫ લાખ સુધીની લોન આપવા રૂ.૧૩૫ કરોડની જોગવાઈ અંદાજપત્રમાં કરવામાં આવી છે. ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર વિદેશ અભ્યાસ લોન યોજનામાં વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (ઓક્ટોબર ૨૦૨૫) દરમિયાન ૪૭૮૦.૬૧ લાખના ખર્ચે ૩૧૮ લાભાર્થીઓને લાભ આપવામાં આવ્યો હતો, જે અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિના વિદ્યાર્થીઓનું વિદેશમાં અભ્યાસ કરવાનું સ્વપ્ન પૂરું કરવા સમર્થ બનાવે છે. સરકાર દ્વારા આપવામાં આવતી વિદેશ અભ્યાસ લોન અને શિષ્યવૃત્તિનો મહત્તમ લાભ લઈ તેઓ વૈશ્વિક ફલક પર પોતાની ઓળખ બનાવી શકે છે. રાજ્ય સરકારનું લક્ષ્ય પ્રતિભાવાન યુવાઓને યોગ્ય મંચ પૂરો પાડી તેમની પ્રતિભા ખીલવવા સાથે દેશના વિકાસમાં તેઓ મહત્ત્વનું યોગદાન આપી શકે તેવા સક્ષમ બનાવવાનું છે.

જે સમાજમાં સ્ત્રીઓ ભણેલી અને આર્થિક રીતે સ્વતંત્ર હોય છે, તે સમાજની ઉન્નતિ ઝડપથી થાય છે. દીકરીઓના શિક્ષણ

અને સ્વાસ્થ્ય પર વિશેષ ધ્યાન આપવું અનિવાર્ય છે, ત્યારે સ્ત્રી-સશક્તીકરણ બાબતે પણ રાજ્ય સરકારે દેશનાં અન્ય રાજ્યોની સરખામણીમાં દાખલારૂપ કાર્ય કર્યું છે. રાજ્ય સરકારની સરસ્વતી સાધના યોજના અંતર્ગત ધોરણ-૯માં અભ્યાસ કરતી અનુસૂચિત જાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક પદ્ધત વર્ગ અને આર્થિક પદ્ધત વર્ગની ૧.૫૯ લાખ વિદ્યાર્થીનીઓને વિનામૂલ્યે સાઈકલ આપવા રૂ.૭૩ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. ઉલ્લેખનીય છે કે, સરસ્વતી સાધના યોજના અંતર્ગત કન્યા કેળવણીને પ્રોત્સાહિત કરવા તેમજ કન્યાઓના ડ્રોપઆઉટ રેટને ઘટાડવા માટે વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (ઓક્ટોબર-૨૦૨૫) દરમિયાન રૂ. ૬૫૦ લાખની જોગવાઈ કરવામાં આવી હતી.

સરસ્વતી સાધના યોજના હેઠળ વિકસતી જાતિ વર્ગની ૨,૭૬,૨૨૨ કન્યાઓને વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬(નવેમ્બર ૨૦૨૫) દરમિયાન વિના મૂલ્યે સાઈકલ આપવામાં આવી હતી. સાઈકલ આપવા પાછળનો હેતુ વિદ્યાર્થીનીઓ શિક્ષણ સંસ્થાઓ સુધી સ્વયં જઈ શકે અને પરિવહનના અન્ય વિકલ્પોની રાહ જોવી ન પડે, તેવો છે.

કારકિર્દીઘડતરમાં ધો.૯-૧૦નો અભ્યાસ અતિ મહત્વનો છે, ત્યારે ગુ જ રા ત સ ર કારે

વર્તમાન અંદાજપત્રમાં ધોરણ ૯ અને ૧૦માં અભ્યાસ કરતા અનુસૂચિત જાતિના અંદાજે ૧.૭૦ લાખ વિદ્યાર્થીઓને શિષ્યવૃત્તિ આપવા રૂ.૨૪ કરોડની જોગવાઈ કરી છે.

શિક્ષણધામને પણ આધુનિક સુવિધાથી સજ્જ કરી વિદ્યાર્થીઓની શૈક્ષણિક સવલતો વધારવાનો અભિગમ રાજ્ય સરકારે અપનાવ્યો છે. રાજ્ય સરકારે અંદાજપત્રમાં અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિના વિદ્યાર્થીઓ માટેની આદર્શ નિવાસી શાળાઓ પૈકી પાંચ શાળાઓમાં વિજ્ઞાન પ્રવાહના વર્ગો ચાલુ કરવા તથા અત્યાધુનિક લેબોરેટરી સ્થાપવાની જાહેરાત કરી છે.

આગામી સમયમાં કૌશલ્યવાન યુવાઓ દેશની સૌથી મોટી મૂડી સાબિત થશે ત્યારે અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિના વિદ્યાર્થીઓના કૌશલ્યવર્ધન માટે પણ રાજ્ય સરકાર પ્રયાસો કરી રહી છે.

સામાજિક ઉત્કર્ષ

સામાજિક ક્રાંતિની ઉદ્દોષક એવી રાજ્ય સરકારે અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિના ઉત્કર્ષ માટે પણ વિવિધ

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

૨૦૦૩માં ગાંધીનગરમાં સ્થપાયેલી **નેશનલ લો યુનિવર્સિટી (NLU)** ગુજરાતમાં કાયદા-શિક્ષણમાં અગ્રણી સંસ્થા બની છે. રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે કાનૂની અભ્યાસ તથા સંશોધન માટે વિદ્યાર્થીઓને ઉત્તમ માળખું પૂરું પાડે છે.

૨૦૦૩માં શરૂ થયેલું સ્ટેટ-વાઇડ અટેન્શન ઓન ગ્રીવન્સિસ બાય એપ્લિકેશન ઓફ ટેકનોલોજી - **SWAGAT** પ્રોગ્રામ નાગરિક ફરિયાદોના ઝડપી નિવારણનું માધ્યમ છે. મુખ્યમંત્રીશ્રી દર મહિનાના ચોથા ગુરુવારે પ્રત્યક્ષ સમીક્ષા કરે છે.

૨૦૧૨માં શરૂ થયેલી **સૌની યોજના** હેઠળ ૪ લિંક દ્વારા નર્મદાનું પાણી સૌરાષ્ટ્ર સુધી પહોંચાડવામાં આવી રહ્યું છે. આ યોજનાથી સૌરાષ્ટ્રમાં પીવાના પાણી અને સિંચાઈથી કૃષિક્ષેત્રે વિકાસ થયો છે.

યો જ ના ઓ બનાવી છે. આ યો જ ના ઓ દ્વારા અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિને સક્ષમ બનાવી તેમની સામાજિક સમૃદ્ધિ માટે રાજ્ય સરકારે સંનિષ્ઠ પ્રયાસો કર્યા છે.

રાજ્ય સરકારે વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭ના અંદાજપત્રમાં દિવ્યાંગજનો માટેની સંત સુરદાસ યોજના તેમજ વિવિધ આર્થિક સહાય યોજના હેઠળ કુલ રૂ.૨૪૯ કરોડની જોગવાઈ કરી છે. વધુમાં દિવ્યાંગજનોને મોટરાર્હઝડ ટ્રાઈસિકલ તથા જૉયસ્ટિક વ્હીલચેર આપવા રૂ.૬૦ કરોડની જોગવાઈ પણ કરાઈ છે, જેથી તેઓ સ્વમાનભેર જીવી શકે અને તેના દ્વારા નાનકડો પણ પોતાનો ધંધો-વ્યાપાર કરી શકે. જ્યારે નિરાધાર બાળકો માટેની પાલક માતા-પિતા યોજના હેઠળ રૂ.૮૩ કરોડની જોગવાઈ કરી સંવેદનાસભર અભિગમ અપનાવ્યો છે.

અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિમાં વ્યસનનું દૂષણ ડામવા માટે પણ રાજ્ય સરકારે યોજનાઓ બનાવી છે. સમાજના યુવાધનને નશીલા પદાર્થોથી દૂર રાખવા તેમજ તેમાંથી ઉગારવા માટે રાજ્યના ૩૪ જિલ્લાઓમાં નશામુક્તિ સેન્ટર અને રાજ્ય કક્ષાએ સ્ટેટ સેલ સ્થાપવા અંદાજપત્રમાં રૂ.૧૫ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે.

સાથેસાથે વંચિતોને મુખ્ય પ્રવાહમાં લાવવાના પણ રાજ્ય

સ ર કા ર ના પ્રયાસો રહ્યા છે. બૌદ્ધિક અસમર્થતા, ઓટિઝમ દિવ્યાંગતા ક્ષેત્રે ડે-કેર તથા રહેણાકની સુવિધા સાથે શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ શરૂ કરવા માટે રૂ.૬ કરોડની રાજ્ય સરકાર દ્વારા અંદાજપત્રમાં જોગવાઈ કરવામાં આવી છે, જે તેની સાક્ષી પૂરે છે.

નોંધપાત્ર વાત એ છે કે, રાજ્ય સરકાર દ્વારા અનુસૂચિત જાતિઓના કલ્યાણ માટેની વિવિધ યોજનાના અમલીકરણ માટે વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (ઓક્ટોબર ૨૦૨૫) દરમિયાન રૂ.૬૩૫૦૨ લાખ જેટલો ખર્ચ કરવામાં આવ્યો હતો. જ્યારે વિકસતી જાતિઓના કલ્યાણ માટેની વિવિધ યોજનાઓના અમલીકરણ માટે વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (નવેમ્બર ૨૦૨૫) દરમિયાન રૂ.૧૦૧૧.૧૭ કરોડનો ખર્ચ કરવામાં આવ્યો હતો.

વ્યક્તિગત લગ્નમાં થતાં બિનજરૂરી ખર્ચને અટકાવી સમૂહલગ્ન માટે પ્રોત્સાહિત કરવા માઈ રમાબાઈ આંબેડકર સાત ફેરા સમૂહલગ્ન યોજના અંતર્ગત વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (ઓક્ટોબર ૨૦૨૫) દરમિયાન રૂ.૫૬.૮૧ લાખના ખર્ચે ૪૦૪ લાભાર્થીઓને લાભ આપવામાં આવ્યો હતો.

કુંવરબાઈનું મામેરું યોજના અંતર્ગત વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (ઓક્ટોબર ૨૦૨૫) દરમિયાન ૩.૭૭૫.૬૩ લાખના ખર્ચે ૬૪૬૦ લાભાર્થીઓને લાભ આપવામાં આવ્યો હતો. જ્યારે વિકસતી જાતિ વર્ગની કન્યાઓના લગ્નપ્રસંગે કુંવરબાઈનું મામેરું યોજનામાં વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (નવેમ્બર ૨૦૨૫) દરમિયાન ૪૮૨૩૬ લાભાર્થીઓને આર્થિક સહાય આપવામાં આવી હતી.

ઉપરાંત વિકસતી જાતિના વર્ગ માટેની નિરાધાર વૃદ્ધ પેન્શન સહાય યોજના અંતર્ગત વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (ઓક્ટોબર ૨૦૨૫) દરમિયાન ૩.૪૧૨.૫૧ કરોડના ખર્ચે ૫.૬૦ લાખ લાભાર્થીને આવરી લેવામાં આવ્યા હતા.

આર્થિક ઉત્કર્ષ

સામાજિક પ્રગતિમાં આર્થિક પાસું પણ મહત્વનો ભાગ ભજવે છે. સ્વરોજગાર માટે આર્થિક ભંડોળ એકત્રિત કરવામાં અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિને પડતી મુશ્કેલીનો ઉકેલ રાજ્ય સરકારે આપ્યો છે.

અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિના લાભાર્થીઓ નિગમો હેઠળ ચાલતી શૈક્ષણિક લોન તથા સ્વરોજગારલક્ષી લોન યોજનાના તથા દિવ્યાંગજનો માટે ચાલતી સ્વરોજગાર યોજનાના કુલ ૧૮ હજાર લાભાર્થીઓ માટે રાજ્ય સરકારે વર્તમાન અંદાજપત્રમાં ૩.૭૯૩ કરોડની જોગવાઈ કરી છે, જે અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિના લોકોને ઉચ્ચ શૈક્ષણિક કારકિર્દી ઘડવામાં તેમજ સ્વરોજગારથી સપનાં પૂરાં કરવામાં સહાયરૂપ નીવડી શકે છે.

આટલું જ નહીં, નોંધપાત્ર વાત એ છે કે, અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિના લાભાર્થીઓને બેંક મારફતે વાહન, સ્વરોજગારી તેમજ ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે લીધેલી લોન ઉપર ૬ ટકા સબસિડી આપવા ૩.૨૫ કરોડની જોગવાઈ પણ રાજ્ય સરકારે કરી છે.

આવાસ યોજનાઓ હેઠળ અનુસૂચિત જાતિ, સામાજિક અને શૈક્ષણિક રીતે પછાત વર્ગો, આર્થિક રીતે પછાત વર્ગો તથા વિચરતી-વિમુક્ત જાતિઓના અંદાજિત ૨૪ હજારથી વધુ લાભાર્થીઓને મકાન-સહાય માટે ૩.૩૭૫ કરોડની જોગવાઈ કરવામાં આવી છે. જ્યારે, ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર આવાસ યોજનામાં વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (ઓક્ટોબર ૨૦૨૫) દરમિયાન ૩.૪૩૩૬.૬૪ લાખના ખર્ચે ૧૦,૭૨૯ લાભાર્થીઓને લાભ આપવામાં આવ્યો હતો. આમ, નબળી આર્થિક સ્થિતિ ધરાવતા અનુસૂચિત જાતિના પરિવારો માટે ઘરના ઘરનું સ્વપ્ન સાકાર કરવામાં રાજ્ય સરકાર તારણહાર બની રહી છે. વિકસતી જાતિના લોકોને મકાન બાંધવા માટે પંડિત દીનદયાળ આવાસ યોજના અંતર્ગત વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (નવેમ્બર ૨૦૨૫) દરમિયાન ૩.૧૨૫.૪૭ કરોડના ખર્ચે ૧૩૬૬૮ લાભાર્થીઓને સહાય આપવામાં આવી હતી.

ગુજરાત અનુસૂચિત જાતિ વિકાસ નિગમ દ્વારા અનુસૂચિત જાતિના સર્વાંગી આર્થિક વિકાસના ઉદ્દેશ સાથે વિવિધ યોજનાઓનું અમલીકરણ કરવામાં આવ્યું છે. બેન્કેબલ યોજના અંતર્ગત વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (નવેમ્બર ૨૦૨૫) દરમિયાન ૧૨૦ લાભાર્થીઓને ૩.૧૪૫.૦૯ લાખ ધિરાણ પેટે ચૂકવવામાં આવ્યા હતા. જ્યારે રાજ્ય સરકાર સીધા ધિરાણની યોજનામાં વર્ષ ૨૦૨૫-૨૬ (નવેમ્બર ૨૦૨૫) દરમિયાન ૧૮૦૦ લાભાર્થીઓને ૩.૫૦૧૦.૩૮ લાખની લોન મંજૂર કરવામાં આવી હતી.

"પ્રગતિ કોઈ ગંતવ્ય નથી, પણ સતત ચાલતી પ્રક્રિયા છે." રાજ્ય સરકાર અનુસૂચિત જાતિ અને વિકસતી જાતિઓના હિતાર્થે યોજનાઓ બનાવી તેના અમલીકરણ દ્વારા તેમને સુવિધાઓ પૂરી પાડી રહી છે. રાજ્ય સરકાર દ્વારા તેમની પ્રગતિ માટે નિ:શંકપણે પ્રતિબદ્ધતાપૂર્વકના પ્રયત્નો થઈ રહ્યા છે.

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

૨૦૦૩માં શરૂ થયેલી **સુજલામ્-સુફલામ્** યોજના દ્વારા ઉત્તર ગુજરાતમાં પાણી પહોંચાડવામાં આવ્યું છે. ખેતી માટે પાણી ઉપલબ્ધ થતાં ખેડૂતોને મોટો લાભ મળ્યો છે અને જમીનની ફળદ્રુપતા વધી છે.

૧૯૯૦ના દાયકામાં **પીપાવાવ અને બાદમાં મુન્દ્રા બંદરો**ના વિકાસ સાથે ગુજરાતે ખાનગી બંદરોમાં આગવી ઓળખ મેળવી છે. આ બંદરો વેપાર અને નિકાસમાં મહત્વનું યોગદાન આપે છે.

એગ્રીકલ્ચરલ એન્ડ પ્રોસેસિંગ ફૂડ પ્રોડક્ટ્સ એક્સપોર્ટ ડેવલપમેન્ટ ઓથોરિટી (APEDA) મુજબ ગુજરાત કૃષિ નિકાસના ક્ષેત્રે ભારતનાં અગ્રણી રાજ્યોમાંનું એક છે. રાજ્યમાં **કૃષિ ઉત્પાદનો**ની નિકાસને વેગ આપવા માટે ચોક્કસ ભૌગોલિક વિસ્તારોને એગ્રી એક્સપોર્ટ ઝોન (AEZ) તરીકે જાહેર કરવામાં આવ્યા છે.

સામાજિક સમરસતા અને સ્વાભિમાનનું પ્રતીક વીર મેઘમાયા સ્મારક

જિજ્ઞેશ નાયક

"માયા, તું માનવ ખરો,
પણ દેવ તણો અવતાર,
જન્મ્યો તું આ જગતમાં,
કરવા પરોપકાર."

પાટણની વિશ્વવિખ્યાત રાણીની વાવ અને સહસ્રલિંગ સરોવર પાસે આવેલી માયા ટેકરી ઉત્તર ગુજરાત સહિત સમગ્ર રાજ્ય માટે સન્માન, બલિદાન અને સામાજિક સમરસતાનું પવિત્ર પ્રતીક છે. અસ્પૃશ્ય ગણાતા સમાજને અધિકાર અપાવવા અને સમાનતા માટે પોતાનું જીવન અર્પણ કરનાર વીર મેઘમાયા ભારતીય ઇતિહાસમાં એક અનન્ય અને પ્રેરણાદાયી વ્યક્તિત્વ છે.

લોકકથા મુજબ, ગુર્જર નરેશ સિદ્ધરાજ જયસિંહે સહસ્રલિંગ સરોવરનું નિર્માણ શરૂ કરાવ્યું ત્યારે સતી જસમાના શાપને કારણે સરોવર પાણી વિનાનું રહ્યું. વિદ્વાનોના માર્ગદર્શન મુજબ શાપમુક્તિ માટે બત્રીસ લક્ષણ પુરુષના બલિદાનની આવશ્યકતા જણાઈ. સમગ્ર રાજ્યમાં હાકલ છતાં કોઈ આગળ ન આવ્યું, ત્યારે ધોળકાના રનોડા

ગામના વણકર સમાજના વીર મેઘમાયા માનવહિત માટે પોતાનું જીવન અર્પણ કરવા સ્વયં આગળ આવ્યા, જે તેમની નિઃસ્વાર્થતા અને પરોપકારની અદ્વિતીય ગાથા બની.

બલિદાન પહેલાં વીર મેઘમાયાએ મહારાજ સમક્ષ પોતાના સમાજનાં દુઃખો રજૂ કરી અસ્પૃશ્યતા દૂર કરી સમાન અધિકાર, સન્માન અને સ્વાભિમાન સાથે જીવન જીવવાનો હક માગ્યો. મહારાજ સિદ્ધરાજ જયસિંહે તેમની તમામ માગણીઓ સ્વીકારી. આ રીતે વીર મેઘમાયાએ પોતાના બલિદાન દ્વારા વંચિત અને પીડિત વર્ગને સન્માનપૂર્વક જીવવાનો અધિકાર અપાવી સમાજમાં સમરસતાનો નવો અધ્યાય સ્થાપ્યો.

વર્ષ ૨૦૦૩માં પાટણ ખાતે યોજાયેલા

**૩.૯.૨૨ કરોડના અનુદાનથી
માયા ટેકરી પર આધુનિક
સુવિધાઓથી સજ્જ ભવ્ય
સ્મારકનો વિકાસ**

સ્વાતંત્ર્ય પર્વ દરમ્યાન તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી તથા વર્તમાન વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ માયા ટેકરીની મુલાકાત લઈ અહીં ભવ્ય-દિવ્ય સ્મારક નિર્માણનું સ્વપ્ન વ્યક્ત કર્યું અને રૂ. ૧.૮૭ કરોડનું અનુદાન જાહેર કર્યું.

'વીર મેઘમાયા વિશ્વ મેમોરિયલ ફાઉન્ડેશન'ના ચેરમેન અને પૂર્વ સાંસદ શ્રી ડૉ. કિરીટભાઈ સોલંકીના માર્ગદર્શન હેઠળ વર્ષ ૨૦૧૮માં સ્મારકના વિકાસને નવી ગતિ મળી અને તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી શ્રી વિજયભાઈ રૂપાણીએ રૂ. ૩ કરોડનું અનુદાન જાહેર કર્યું હતું.

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ પણ આ સ્મારકને દિવ્ય અને ભવ્ય સ્વરૂપ આપવા પ્રતિબદ્ધ રહી માર્ગદર્શન આપી રહ્યા છે. વડાપ્રધાનશ્રીના સ્વપ્નને સાકાર કરવા ગુજરાત પવિત્ર યાત્રાધામ વિકાસ બોર્ડ દ્વારા વિકાસકાર્યો ગતિમાન બનાવવામાં આવ્યાં છે. અત્યાર સુધીમાં રૂ. ૯.૨૨ કરોડનું અનુદાન ફાળવાયું છે તથા બીજા તબક્કા માટે રૂ. ૪.૩૫ કરોડનું અનુદાન મંજૂર થયું છે. આ પ્રસ્તાવિત સંકુલમાં સ્મૃતિમંદિર, સંશોધન કેન્દ્ર, ગ્રંથાલય, અતિથિ ભવન અને લાઈટ-એન્ડ-સાઉન્ડ શો જેવી આધુનિક સુવિધાઓનો સમાવેશ કરવામાં આવ્યો છે.

૩૧ ડિસેમ્બર ૨૦૨૪ના રોજ ગુજરાતના શહીદ સંત વીર મેઘમાયાના સન્માનમાં રૂ.૫ની પોસ્ટેજ સ્ટેમ્પનું વિમોચન અમદાવાદ સ્થિત પ્રાદેશિક કાર્યાલય ખાતે કરવામાં આવ્યું. પોસ્ટમાસ્ટર જનરલ શ્રી કૃષ્ણકુમાર યાદવે, ડૉ. કિરીટ પી. સોલંકી તથા પોસ્ટલ સર્વિસિસના ડિરેક્ટર શ્રીમતી મીતા

શાહની હાજરીમાં વિમોચન કરી વીર મેઘમાયાના ત્યાગ અને ગૌરવને રાષ્ટ્રીય સ્તરે માન આપ્યું છે.

પાટણનું સહસ્રલિંગ સરોવર આજે પણ વીર મેઘમાયાનાં પરોપકાર, ત્યાગ અને અદ્વિતીય બલિદાનનું જીવંત પ્રતીક છે. તેમનો ત્યાગ વંચિત સમાજ સહિત સમગ્ર ગુજરાત માટે ચિરંજીવ પ્રેરણાસ્રોત બની

રહ્યો છે. “માયા તું માનવ ખરો, પણ દેવ તણો અવતાર”, આ પંક્તિઓ તેમના જીવનનો સાર વ્યક્ત કરે છે. વીર મેઘમાયા માત્ર ઇતિહાસનો ભાગ નહીં, પરંતુ માનવતા, સમરસતા અને સ્વાભિમાનનો શાશ્વત પ્રકાશસ્તંભ છે. 🇮🇳

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

૨૦૦૫માં શરૂ થયેલા અમદાવાદ સાબરમતી રિવરફ્રન્ટ પ્રોજેક્ટે શહેરના વિકાસને નવી દિશા આપી છે. રિવરફ્રન્ટ પર પૂર્વ અને પશ્ચિમ અમદાવાદને જોડતો 'અટલ બ્રિજ' એક એન્જિનિયરિંગ ચમત્કાર અને આકર્ષક પર્યટન સ્થળ છે. તેની આધુનિક ડિઝાઇન, ગ્લાસ ફ્લોર, ફૂડ કોર્ટ અને રંગબેરંગી LED લાઇટ્સ તેને અજોડ બનાવે છે.

૨૦૦૧માં સ્થાપિત સાયન્સ સિટી વિજ્ઞાન-પ્રસાર માટે મહત્વપૂર્ણ કેન્દ્ર છે. વિદ્યાર્થીઓ અને જનતા માટે પ્રદર્શન, શિક્ષણ અને મનોરંજનનું અનોખું સંકલન અહીં જોવા મળે છે.

૨૦૨૧માં શરૂ થયેલું વિદ્યા સમીક્ષા કેન્દ્ર શિક્ષણ-વ્યવસ્થાના મોનિટરિંગ માટે ડિજિટલ પ્લેટફોર્મ છે. શાળાઓના પ્રદર્શન પર સતત નજર રાખી શિક્ષણની ગુણવત્તા સુધારવાનો સફળ પ્રયાસ થયો છે.

સેવાની સુવાસનાં સંવાહક સ્થાનકો

ડૉ. નાથલાલ ગોહિલ

'આગ લગી આકાશ મેં, ઝર ઝર પડે અંગાર;
સંત ન હોત સંસાર મેં, જલ જાતા સારા સંસાર'

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર કહે છે કે પ્રથમ હું ભારતીય છું. તેમ સંતોની પ્રથમ ઓળખ માનવી તરીકેની છે. તેમને કોઈ વર્ણ, જ્ઞાતિ, સ્પૃશ્ય-અસ્પૃશ્ય જેવા ભેદ હોતા નથી. સંતોએ સમાજ વચ્ચે રહી પ્રેમ, કરુણા, ક્ષમા અને સત્યની ગંગા વહેવડાવી છે. ઉત્તર ભારતમાં સંત રામાનંદજીએ ભક્તિઆંદોલન કર્યું ત્યારે તેઓએ મંત્ર આપ્યો.

'જાતિ-પાંતિ પૂછે નહીં કોય, હરિ કો ભજે સો હરિકા હોય.'

રામાનંદે ભક્તિમાર્ગમાં સૌથી મોટી સામાજિક ક્રાંતિ સર્જી. તેમના શિષ્યમંડળમાં રૈદાસ (ગુજરાતમાં સંત રોહીદાસ), કબીર, ધન્ના, સેનાભગત અને સદનો નામના વિવિધ જ્ઞાતિ-જાતિ અને સમાજના સંતો હતા. આ સંતોએ જ સમાજમાં સમાનતા અને આજના સંદર્ભમાં સમરસતા સ્થાપવાનું કામ કર્યું હતું.

લોકસાહિત્યમાં કહેવાય છે કે, જે વ્યક્તિ 'સ્વ'નો પણ અંત લાવી દે છે તે છે સંત. માનવતા, કરુણા, અહિંસા, સત્યને વળગી રહેવું અને ઈંદ્રિય-વિજય એ સંતની ઓળખ. ધર્મ, જ્ઞાતિ કે જાતિથી તે પર હોય છે. નાગર નરસિંહ મહેતા જૂનાગઢના મેઘવાળ વાસમાં સંત ક્વચિત્રી રત્નીબાઈને ઘરે ભજન, જ્ઞાનગોષ્ઠિ કરવા જતા હતા. રાજરાણી રૂપાંદે મેઘવાળ સંત મેઘધારુના ચરણે બેસી ભજન ભેદ સમજે છે. અરે! મેવાડના રાજરાણી મીરાંબાઈ સંત રૈદાસને ગુરુપદે બેસાડી રામના અગમ-ભેદને પામી શકે છે.

બીજું સત્ય, જે સમાજને ભણવાનો, શાસ્ત્રો સાંભળવાનો અધિકાર ન હતો એ સમાજના સંતોની વાણી વેદ, ઉપનિષદની

ઋચ્યાઓ સાથે તાલ મિલાવે છે. એટલું જ નહીં, 'નેતિ નેતિ' કહી અટકવાને બદલે 'આ જ છે... આજ છે...' તેમ આત્મવિશ્વાસ સાથે 'સોહમ્ બ્રહ્મ... સોહમ્ બ્રહ્મ' કહે છે, જે પરબ્રહ્મ અગમ, અગોચર, અવિનાશી છે તે બધું સાદી, સરળ, લોકવાણીમાં આ સંતોએ પ્રગટ કરી આપ્યું છે.

આ સંતોની વાણીમાં આધ્યાત્મિક અનુભૂતિનો રણકાર સંભળાય છે અને આ સંતોએ સંતૃપ્તિની અમૃત પ્યાલી પીધાનો પરમ આનંદ માણ્યો હોવાનું પ્રમાણી શકાય છે. આવા સંતોનાં સ્થાનકો માનવસમાજ માટે આસ્થા, શ્રદ્ધાનાં પવિત્ર સ્થાનકો છે.

અનુસૂચિત જાતિ સમાજનાં સંતસ્થાનકોની યાદી મોટી છે. આ સ્થાનકોનો-મહાપંથી સંત સ્થાનકો, નાથપંથી સંત સ્થાનકો, ભારમતી - માતંગદેવોનાં સ્થાનકો, પીર પરંપરાનાં, સિદ્ધ સાધકોનાં, રવિ-ભાણ સંપ્રદાયનાં, ગુરુગાદીનાં સ્થાનકો - એમ મોટો વિસ્તાર છે. એ તમામનો પરિચય મર્યાદિત શબ્દોમાં લખવો શક્ય નથી. અહીં આછેરી ઝલક આપવાનો પ્રયાસ છે.

સવરા મંડપની જગ્યા

ભારતનું સર્વોત્તમ સિદ્ધક્ષેત્ર ગિરનાર છે. સિદ્ધ ચોર્યાશી, નવનાથ, આદ્યશક્તિ, શિવજોગી ભવનાથ, શિખરે ગુરુદત્ત, બાજુમાં નેમિનાથ, સામેની પર્વતમાળામાં જમિયલશા દાતાર, ગિરનારની મધ્યમાં ગૌરક્ષનાથ અને અનેક સાધકોની આ સિદ્ધભૂમિ છે. તેમાં ગિરનાર દરવાજા તરફ વાઘેશ્વરી માતાના મંદિરના દરવાજા પાસે જમણા હાથે નાથજોગી સેવાનાથ ગુરુગોપાલનાથ મહારાજની જગ્યા આવેલી છે. ત્યાંથી ભેંસલા ડુંગર તરફની સીડી ચડતાં ઉપર સવરા મંડપની જગ્યા આવેલી છે.

સવરા મંડપની જગ્યામાં રામદેવપીરનું પ્રાચીન મંદિર આવેલું

સવરામંડપ, જુનાગઢ

છે. તેના ગર્ભગૃહમાં ચાર જુગના ચારપાટનું સ્થાપન છે. બાજુમાં કાલભૈરવની ગુફા છે, જેમાં ગોપાલનાથ મહારાજે, તે પછી તેમના શિષ્ય સેવાનાથ મહારાજે અને તેમના પછી તેમના શિષ્ય વેજનાથ મહારાજે કાલભૈરવની અને અન્ય સાધનાઓ સિદ્ધ કરી હતી. એક મત એવો છે કે આ સ્થાન નેહરગઢ છે, જ્યાં દેવલદે તેમના ગુરુ પાસે રહી છે ને ત્યાં દેવાયત પંડિતનું પુનઃ મિલન થાય છે. આ સ્થાને મહાપંથી સિદ્ધસાધના સિદ્ધ કરવામાં આવતી હતી.

સરસઈ-રૈદાસ

ભારતના સંતો ભ્રમણ કરતા ગિરનાર ક્ષેત્રમાં આવ્યા છે. સોમનાથ અને દ્વારકાધીશનું તેમને ખેંચાણ રહ્યું છે. મીરાં અંતે દ્વારકાધીશમાં સમાયાં તેમ, કાશીથી ભ્રમણ કરતા કરતા સંત રૈદાસ જૂનાગઢ આવી વિસાવદર પાસેના નાગબાઈના મોણિયા ગામથી ચાર કિલોમીટર દૂર દ્વાપડી નદીને જોડતી પોપટડી નદીને કિનારે સરસઈ ગામ પાસે પહોંચ્યા ને ત્યાં આશ્રમ સ્થાપ્યો. ગુજરાતમાં તેમને સંત રવિદાસ તથા સંત રોહિદાસ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

શિવ-ભૈરવ મંદિરમાં રૈદાસે ભૈરવસાધના કર્યાનું મનાય છે. તેની બાજુમાં ઓલિયાપીર હજરત નવાબ રંગશાહની મઝાર છે. નાનકડી ગૌશાળા અને અન્નક્ષેત્ર ચાલે છે. રૈદાસની મૂર્તિનું સ્થાપન કરેલું છે. બાજુમાં દાસી જીવણ ને મેઘમાયાને સ્થાપિત કરેલાં છે. આ જગ્યાના જીર્ણોદ્ધાર માટે સરકારનું અનુદાન આપ્યું. અહીં રૈદાસ જન્મોત્સવ, ભજન, સત્સંગસભાઓ યોજાય છે. પ્રમાણ આપતી એક સાખી ગવાય છે:

“ચૌદરસાં તૈતીસ કી માઘ સુદી પંદરાસ,
દુખિયોં કે કલ્યાણ હિત, પ્રગટે રવિદાસ’,
જોધલપીર-કેસરડી :

‘અવતારી મહા ઓલિયા, ભાંગે ભક્તોની ભીડ,
જાહેર જ્યોતિ જાગતી, ગુરુ જય જય જોધલ પીર.’

ગુજરાતના ભાલકાંઠાના ધોળકા (પ્રાચીન વિરાટનગર, પાંડવોનો ગુપ્તવાસ) ગામે ઈ.સ. ૧૨૬૦માં જોધાનો જન્મ થયો, જે જોધલપીર કહેવાયા. એવું કહેવાય છે કે સૂબેદાર મીરખાનને બરડે એક એવું ગૂમડું થયું હતું જે અનેક ઉપચાર કર્યા છતાં મટતું ન હતું તે જોધલ પીરે મટાડ્યું, તેથી જોધલની સિદ્ધિઓનાં ગુણગાન ગવાયાં ને પ્રજાએ મળી જોધલને ‘પીર’ની પદવી આપી. કેસરડી ગામે રાજ તરફથી જમીન અપાઈ, નોબત ને નિશાન અપાયાં અને સમાજને અંધશ્રદ્ધાઓ, ધાર્મિક જે હિંસાઓથી મુક્ત કરાઈ.

જોધલપીર જીવતા સમાધિ લઈ ગયા, પરંતુ તેમને પીર-પરંપરા પ્રમાણે કબર આકારની સમાધિ આપવામાં આવી. નોબત-નગારું બાજુમાં ભોંયરું બનાવીને દાટી દીધાં. અહીં દર દશેરાને દિવસે મોટો માનવમેળો મળે છે, રાત્રે ભજન-કીર્તન ચાલે છે.

સવગુણ દાદા: સવૈયાનાથ - ઝાંઝરકા

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના આહ્વાન પર નર્મદા નિગમે વડોદરામાં નર્મદાની શાખા નહેરો ઉપર ૧૩ કિમી લાંબી **સોલાર પેનલ્સ** લગાવી કરોડોની વીજળી ઉત્પન્ન કરી નહેર પર સૌર ઊર્જા મેળવવાનું લક્ષ્ય સિદ્ધ કર્યું છે.

સુરતના ખજોદમાં નિર્માણ પામેલા વિશ્વના સૌથી વિશાળ કોર્પોરેટ ઑફિસ બિલ્ડીંગ ‘**સુરત ડાયમંડ બુર્સ**’ હીરા ઉદ્યોગના વિકાસને બુસ્ટ આપતું અપ્રતિમ સાહસ છે. ગુજરાતમાં ડાયમંડ પ્રોસેસિંગમાં સુરત વૈશ્વિક અગ્રણી છે. રાજ્ય વિશ્વના 72% હીરા પર પ્રક્રિયા કરે છે, જેમાં વૈશ્વિક સ્તરે 10 પૉલિશ્ડ હીરામાંથી 8 ગુજરાતમાં ઉત્પાદિત થાય છે.

સુરતના હજીરામાં L&T દ્વારા **આર્મ્ડ સિસ્ટિમ્સ કોમ્પ્લેક્સ (ASC)**ની સ્થાપના કરવામાં આવી છે. ત્યાં આત્મનિર્ભર ભારતના સંકલ્પને સાકાર કરતાં K9 Vajra ટેન્ક સહિતના સુરક્ષા શસ્ત્રનું ઉત્પાદન થઈ રહ્યું છે.

ભીમસાહેબની જગ્યા, આમરણ, મોરબી

રાત્રીના બાર વાગ્યે મંદિરના દરવાજા બંધ કરી મૌન સ્મરણ કરવામાં આવે છે ને સમાધિમાંથી નગારાનો નાદ ગુંજ ઊઠે છે. આ થયું તેમની શ્રદ્ધાનું સ્થાનક.

અંત્યજ સમાજમાં વજોપીર, ટીહલપીર, કાનપીર, હરિયાપીર, ભીમપીર થઈ ગયા છે. તેમનાં સ્થાનકો પણ છે. આ પીરધારામાંથી સંત ભવાનીદાસ, સંત મેઘજીવો જેવા સમર્થ ભજન-સર્જકો પણ થઈ ગયા છે.

સવગુણ દાદા: સવૈયાનાથ-ઝાંઝરકા

તથાગત બુદ્ધના સુવર્ણકાળ પછી ૮૪ સિદ્ધો થઈ ગયા, જે પૈકીના ૩૫ સિદ્ધો પછાત સમાજમાંથી આવ્યા હતા. સિદ્ધ પરંપરા પછી તેમાંથી નાથ-પરંપરા જન્મી છે. અનુસૂચિત જાતિ સમાજમાં મુખ્ય બે નાથપરંપરાઓ ચાલી છે. પ્રથમ પરંપરા સિદ્ધક્ષેત્ર ગિરનારમાં સ્થાનક સાથે જોડાયેલી નાથધારા, જે મૂળે ગોરબનાથ સાથે જોડાયેલ હરિયાણા મઠ અસ્થલ બોહરથી બાબા મસ્તનાથજી મહારાજ દ્વારા ભોલાનાથ જોગીના શિષ્ય ગોપાલનાથની શિષ્ય પરંપરાથી વિસ્તાર પામી છે.

સવગુણ દાદા સિદ્ધ અને નાથ, બન્ને ધારાઓથી અનુબંધિત રહ્યા છે. ભાલપ્રદેશના ધંધુકા તાલુકાના ઝાંઝરકા ગામે વણકર સમાજમાં ઈ.સ. ૧૭૫૧માં સવાનો જન્મ થયો.

‘અખંડ જ્યોતની આરતી, ઝળહળે ઝાંઝરકા માંચ,
દર્શન કરતા સવૈયાનાથ, પંડનાં પાતક જાય.’

આજીવિકા માટે સવો નાનપણથી વણકરીનો કુશળ કારીગર થઈ ગયો. ઘરમાં અલખ જ્યોત પાર ઉપાસના અને ભજનના સંસ્કાર ઝિલાયા, સાધુ-સંતોની સેવા કરવી સવાને નાનપણથી ગમે. ધંધુકામાં નાથજોગીઓની જમાત આવી. તેમાં તુલસીનાથ બાપુનાં દર્શન, આંખોનું સાયુજ્ય થતાં પરસ્પર ખેંચાણ થયું. રાત્રીભર સવાને ઊંઘ ન આવી ને ચિત્ત ચકડોળે ચડ્યું. પિતાએ સવાને કાપડનું પોટલું લઈ ધંધુકા મોકલ્યો. પાદરમાં રહેલી જમાતનાં દર્શને ગયો. ત્યાં તુલસીનાથે આદેશ કર્યો કે, કાપડ આ સાધુઓની લંગોટ માટે આપી દે. સવાએ તુરત જ આદેશનું પાલન કર્યું. આ તુલસીનાથ બાપુ સવાને યોગની પંચાક્ષરી મંત્રસાધના આપે છે ને ‘સવગુણ’ નામ ધારણ કરે છે. તે સવૈયાનાથ થયા.

સવૈયાનાથ સંસાર-વ્યવહાર ચલાવે છે, અન્નક્ષેત્ર અને અભ્યાગતોને આશ્રય આપે છે, ગૌશાળા ચલાવે છે ને સાથોસાથ સમાજ-જાગૃતિનું કામ કરે છે. સવૈયાનાથ સિદ્ધ સાધક હતા. તેઓની અનેક ચમત્કારિક ઘટનાઓ બની છે. આજે ગુજરાતમાં અનુસૂચિત જાતિ સમાજનું સક્રિય સ્થાનક ગણાય છે. સવગુણદાદા પછી તેમના વારસ, પ્રભાવશાળી, આજાનબાહુ ને સૌમ્ય સંત બળદેવ બાપુ આવ્યા. આજે તેમના સંતાન શંભુનાથ મહારાજ ગુરુગાદીએ બિરાજમાન છે. તેઓ સમાજના ઉત્કર્ષ માટે અનેકવિધ પ્રવૃત્તિઓમાં સક્રિય રહ્યા છે ને સાથોસાથ સંતજ્યોતને ઝાંખી થવા દીધી નથી.

રવિ-ભાણ સંપ્રદાયનાં અનુબંધિત સ્થાનકો

ધર્મક્ષેત્રે રામાનંદ પછી રવિ-ભાણ સંપ્રદાયના રાપર, કચ્છના સંત ખીમસાહેબે મેઘવાળ સમાજના ગુરુ-બ્રાહ્મણ જ્ઞાતિના ત્રિકમને શિષ્ય બનાવ્યા, પોતાની સમાધિ પાસે રાપરમાં સમાધિ આપી. અનુસૂચિત જાતિ સમાજમાં રવિ-ભાણ સંપ્રદાયની ધીંગી ધારા ચાલી. એટલું જ નહીં, આ સમાજમાં આ સંતોનાં સ્થાનકો ઠેર ઠેર બંધાયાં તે માહેનાં મુખ્ય ત્રણ સ્થાનકો છે.

ચિત્રોડ (કચ્છ): રાપર પાસેના રામવાવ ગામે મેઘવાળ ગુરુ-બ્રાહ્મણ જ્ઞાતિમાં ત્રિકમનો જન્મ થયો. કાગનોરા ડુંગરમાં રહેતા રામગિરિ નાથયોગી પાસેથી યોગસાધના સિદ્ધ કરી ત્યાંથી રાપર ખીમસાહેબ પાસેથી રવિ-ભાણ સંપ્રદાયની દીક્ષા લીધી. ચિત્રોડ આવી પોતાની સ્વતંત્ર જગ્યા સ્થાપી, જ્યાં ભવ્ય સમાધિ મંદિર છે. ધૂણો, ઢોલિયો, ખલકો, ચીપિયો, ઝોળી પૂજાય છે, અન્નક્ષેત્ર ચાલે છે. ત્રિકમસાહેબની ૨૧ ઉત્તમ ભજનરચનાઓ મળે છે.

આમરણ - ભીમસાહેબ મોરબી પાસે આવેલા આમરણ ગામના મેઘવાળ ગુરુ-બ્રાહ્મણ સમાજમાં જન્મ્યા હતા. ગુરુબોધ ત્રિકમસાહેબે આપ્યો હતો. ભીમસાહેબના માથા ઉપર શિંગડીની નિશાની હતી તેથી તેમને એકલશૃંગી ઋષિના અવતાર મનાયા છે.

‘ભીમસાહેબ વસ્યા આમરણમાં, એકલ શૃંગીનો અવતાર
જ્ઞાતિકુળ ગરવા તણું તમો અધમ ઓધારણ હાર!

ભીમસાહેબની મોટી સિદ્ધિ એક જ સમયે પાંચ ગામના જ્યોતવાટે અલખ ભજન ગાતા
દાસી જીવણે સાંભળ્યા ને ભીમસાહેબને ગુરુ ધારણ કરે છે:

‘વણ અક્ષરે અક્ષર ભયા, વણ લીયે લી,
જીવણને ગુરુ ભીમ ભેટ્યા, રાતમાં થયો દી.’

આજે આમરણમાં ભીમસાહેબનું સમાધિ મંદિર અને અન્નક્ષેત્ર ચાલી રહ્યું છે.

ઘોઘાવદર-દાસી જીવણ

ગુજરાતી સંતસાહિત્યમાં પ્રેમલક્ષણા ભક્તિના કવિ, એટલા જ મરમી એટલે દાસી
જીવણ.

જીવણ ગોંડલ પાસેના ઘોઘાવદર ગામે જગા દાફડાને ઘેર જન્મ્યા હતા. સતની ઓળખ
મેળવવા સત્તર ગુરુ ધારણ કર્યા છતાં ‘સ્વ’ની ઓળખ થઈ નહીં. અંતે તેમને ભીમગુરુ
મળ્યા. જીવણસાહેબના જીવનની અનેક ઘટનાઓ તેમની સિદ્ધિઓની સાક્ષી પૂરે છે. તેમની
૧૩૩ ભજનરચનાઓ ગુરુમહિમા, ભક્તિ, યોગ, મરમ, ઉપદેશથી સભર છે. વિ. સં.
૧૮૮૬ના દિવાળીના દિવસે સમાધિ લીધી. આ દિવસ દર વર્ષે તેમના સ્થાનક ઘોઘોવદરમાં
ભજન, ભોજનથી શ્રદ્ધાળુઓ ઊજવે છે. અનુસૂચિત જાતિ સમાજમાં રવિ-ભાણ સંપ્રદાય
સાથે જોડાયેલ, તેમાં વિશેષ સમયાન્તરે પરિવર્તન લાવી જગ્યાઓ સ્થપાઈ છે તેમાં
અકલસાહેબની જગ્યા થાન (જિ. સુરેન્દ્રનગર) છે. રવિ-ભાણ સાથે અનુબંધ દર્શાવી એક
સ્વતંત્ર ધારા આજે જોવા મળી છે. તે ઉગમેશ્વરદાદાની જગ્યા બાંદરા (ગોંડલ પાસે) છે.
તેમની પરંપરામાં આજે ગોરધનબાપા બિરાજમાન છે. તેઓને મહામંડલેશ્વરની પદવી
એનાયત થઈ છે. દર પૂનમે ભજન, ભોજન, જ્ઞાનગોષ્ઠિમાં હજારો શ્રદ્ધાળુઓ આવે છે.
આ સ્થાને તમામ-જ્ઞાતિના લોકો સમન્વય, સમાનતા અને સમરસતાથી ભજનનો આનંદ
માણે છે, જે આજે આ સમાજનું જીવંત સ્થાનક ગણાવી શકાય.

‘જાતિ ન પૂછો સાધુ કી, જબ પૂછો તબ જ્ઞાન,
મોલ કરો તલવાર કા, પડા રહન દો મ્યાન.’

રૈદાસ, જુનાગઢ

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ગુજરાતમાં વર્ષ ૨૦૧૯માં શરૂ
થયેલા **CM ડેશબોર્ડ** દ્વારા
સરકારી યોજનાઓનું રિયલ-
ટાઇમ મોનિટરિંગ થાય છે.
સુશાસન અને પારદર્શિતા
વધારવામાં આ ડિજિટલ પહેલ
મહત્વપૂર્ણ બની છે.

જામનગર ખાતે ૨૦૨૨માં
સ્થાપિત **ગ્લોબલ ટ્રેડિશનલ
મેડિસિન સેન્ટર** વિશ્વ
આરોગ્ય સંસ્થા સાથે મળીને
શરૂ થયું છે. પરંપરાગત
સારવાર પદ્ધતિઓનાં સંશોધન,
વિકાસ અને વૈશ્વિક પ્રચાર માટે
આ કેન્દ્ર મહત્વપૂર્ણ
બની રહ્યું છે.

ગુજરાતની પ્રથમ **AIIMS**
સંસ્થાની રાજકોટમાં સ્થાપના
કરવામાં આવી છે. **AIIMS
Rajkot**થી આધુનિક
આરોગ્ય સેવાઓ સાથે સુપર
સ્પેશિયાલિટી સારવારથી
રાજ્યનું આરોગ્યક્ષેત્ર વધુ
સુવિધાથી સંપન્ન થશે.

સૌરાષ્ટ્રના સાગર તટે ઉત્તર-પૂર્વની સંસ્કૃતિનો સંગમ

માધવપુરનો ઐતિહાસિક મેળો

ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ અને ભગવતી શ્રી રુક્મિણીના લગ્નોત્સવને રંગેયંગે ઊજવવાનો અવસર એટલે માધવપુર ઘેડનો મેળો. 'એક ભારત, શ્રેષ્ઠ ભારત'ના વિઝનને સાકાર કરવા માટે ગુજરાત સરકાર મક્કમતાથી આગળ વધી રહી છે ત્યારે તેનો પુરાવો આ મેળો છે. માધવપુરનો મેળો હવે માત્ર પ્રાદેશિક કે સ્થાનિક મેળો રહ્યો નથી, પરંતુ તેને રાષ્ટ્રીય અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ખ્યાતિ મળી છે.

ઐતિહાસિક માધવપુર ઘેડ લોકમેળામાં ભક્તિ અને સાંસ્કૃતિક રંગતનું અનોખું સંમિશ્રણ જોવા મળે છે. આ મેળો પૂર્વ અને પશ્ચિમનાં રાજ્યોના સાંસ્કૃતિક સંગમનું જીવંત ઉદાહરણ છે, જેમાં પૂર્વોત્તર રાજ્યોના ૨૭૦ કલાકારો અને ગુજરાતના ૨૭૦ કલાકારોએ પોતાની કલા પ્રસ્તુત કરી હતી. મેળામાં આસામ સહિત ઉત્તર-પૂર્વ ભારતના કલાકારો દ્વારા કૃષ્ણ-રુક્મિણી-હરણ, ઢોલક ચોલમ અને બિહુ નૃત્ય જેવી લોકપ્રિય અને આકર્ષક સાંસ્કૃતિક પ્રસ્તુતિઓ કરવામાં આવી હતી.

**"માધવપુરનો માંડવો આવે જાદવકુળની જાન,
રુક્મિણીના હારલા, શ્રીકૃષ્ણ લેશે માન."**

આ લોકગીતને આસામના કલાકારોએ ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ રુક્મિણી-હરણ પ્રસંગને જીવંત બનાવી પ્રસ્તુત કરી ઉપસ્થિત શ્રદ્ધાળુઓનાં મન મોહી લીધાં હતાં. આ સાથે ગુજરાતના કલાકારો દ્વારા મણિયારો, ગરબા, હૂડા રાસ અને ટિપ્પણી નૃત્ય જેવી વિવિધ પરંપરાગત લોકકલાએ ભક્તોના રોમે-રોમમાં ભક્તિનો સંચાર કર્યો હતો. આ રંગબેરંગી અને જીવંત સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમોએ ઉપસ્થિત જનસમૂહને મંત્રમુગ્ધ કરી દીધા હતા.

માધવપુર મેળાનો શુભારંભ કરતા વન અને પર્યાવરણ મંત્રી શ્રી અર્જુનભાઈ મોઢવાડિયાએ જણાવ્યું હતું કે, સદીઓથી પરંપરાગત રીતે ઊજવાતો માધવપુરનો મેળો ગુજરાતના લોકજીવનના સાંસ્કૃતિક ધબકારને જીવંત રાખવાનું ઉત્તમ માધ્યમ છે. ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ અને માતા રુક્મિણીજીના લગ્નપ્રસંગને યાદ કરતા આ મેળામાં લોકો શ્રદ્ધા અને ઉમંગથી જોડાય છે. માધવપુર ઘેડના મેળાના બીજા દિવસે શ્રમ અને રોજગાર મંત્રી શ્રી કુંવરજીભાઈ બાવળીયાએ જણાવ્યું હતું કે, માધવપુર ઘેડ ભારતની સાંસ્કૃતિક વિરાસત છે. અહીં સદીઓ જૂનાં સ્મારકો પણ છે. ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ અને રુક્મિણી માતાનાં જ્યાં લગ્ન થયાં હતાં એ માધવપુર, સોમનાથ અને દ્વારકા વચ્ચેનું સુંદર સ્થળ સંસ્કૃતિનું કેન્દ્ર છે. આ મેળો દેશનું ગૌરવ જ નહીં પરંતુ ભારતની ઉત્તર-પૂર્વ અને ભારતના પશ્ચિમની સંસ્કૃતિનો સંગમ છે.

શ્રમ અને રોજગાર મંત્રી શ્રી કુંવરજીભાઈ બાવળીયાએ ભગવાન માધવરાયજીનાં દર્શન કર્યાં હતાં અને મેળાના સ્ટોલની મુલાકાત લઈ પ્લાસ્ટિકમુક્ત અભિયાન

અંતર્ગત થેલીનું
વિતરણ કર્યું
હતું.

માધવપુરના સર્વાંગી વિકાસની કટિબદ્ધતા

વિકાસ અને આસ્થાનો સંગમ એવા દ્વારકા અને સોમનાથની અર્થવ્યવસ્થા બદલાઈ રહી છે. આ બંને આધ્યાત્મિક કેન્દ્રોની બરાબર વચ્ચે આવેલું માધવપુર પણ હવે વિકાસના પંથે છે. વન અને પર્યાવરણ મંત્રી શ્રી અર્જુનભાઈ મોઢવાડિયાએ જણાવ્યું હતું કે, દ્વારકાથી સોમનાથ વચ્ચેના દરિયાઈ પટ્ટી પર આવેલાં ધાર્મિક, આધ્યાત્મિક, પ્રવાસન સ્થળોના વિકાસ માટે રાજ્ય સરકાર કટિબદ્ધ છે. મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ અને નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવીના નેતૃત્વમાં આ સમગ્ર પટ્ટો ધમધમતો થવાનો છે, માધવપુરમાં અનેક પ્રકલ્પો આકાર લઈ રહ્યા છે. ક્લીં વિસ્તારમાં મોકર સાગર સ્થળ ખાતે આશરે રૂ.૨૦૦ કરોડના ખર્ચે પક્ષી અભયારણ્ય અને પોરબંદર પાસે રંગબાઈ માતાના મંદિર નજીક રૂ.૨૫ કરોડના ખર્ચે સાંસ્કૃતિક વન તૈયાર થઈ રહ્યું છે. પોરબંદરમાં સુદામા મંદિર અને કીર્તિ મંદિર જેવા અનેક પ્રકલ્પો તૈયાર થઈ રહ્યા છે.

પવિત્ર યાત્રાધામ વિકાસ બોર્ડના સભ્ય સચિવ શ્રી રમેશ મેરજાએ જણાવ્યું હતું કે, માધવપુરના સર્વાંગી વિકાસની રાજ્ય સરકારની કટિબદ્ધતા રૂ. ૪૭ કરોડના ખર્ચે રુક્મિણીજી મંદિર, ચોરી માયરા અને બીચ ડેવલપમેન્ટ જેવાં કામોની પૂર્તતામાં વ્યક્ત થઈ છે. આગામી સમયમાં, ફેઝ-૨ અંતર્ગત માધવરાય મંદિરના વિકાસ માટે આશરે રૂ. ૪૩ કરોડના ખર્ચે માધવપુરની કાયાપલટ કરવાનું આયોજન છે.

બીચ સ્પોર્ટ્સ ફેસ્ટિવલ

માધવપુર લોકમેળાના ભાગરૂપે આયોજિત બીચ સ્પોર્ટ્સ ફેસ્ટિવલનો વન અને પર્યાવરણ મંત્રી શ્રી અર્જુનભાઈ મોઢવાડિયાના હસ્તે શુભારંભ કરવામાં આવ્યો હતો. ‘બીચ સ્પોર્ટ્સ ફેસ્ટિવલ’માં મહાનુભાવો અને ખેલાડીઓને સંબોધતાં મંત્રીશ્રીએ જણાવ્યું હતું કે, વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના પ્રયાસોથી માધવપુર મેળાને રાષ્ટ્રીય કક્ષાનું સ્વરૂપ મળ્યું છે. દરિયાકિનારે રમાતી રમતો યુવાનોમાં નવી ઊર્જા અને ઉત્સાહ જગાવશે. રમતગમત માત્ર મેડલ મેળવવા માટે જ નહીં, પરંતુ શારીરિક સ્વાસ્થ્ય અને સામાજિક તથા રાષ્ટ્રીય વિકાસ માટે પણ અત્યંત મહત્વપૂર્ણ છે.

આ બીચ સ્પોર્ટ્સ ફેસ્ટિવલમાં ગુજરાત રાજ્યના વિવિધ જિલ્લાઓમાંથી ૬૫૦થી વધુ ખેલાડીઓએ ભાગ લીધો હતો. ફેસ્ટિવલ દરમિયાન બીચ ફૂટબોલ, બીચ કબડ્ડી, ૧૦૦ મીટર દોડ, નારિયેળ-ફેંક અને પરંપરાગત અખાડા કુસ્તી જેવી સ્પર્ધાઓ યોજાઈ હતી.

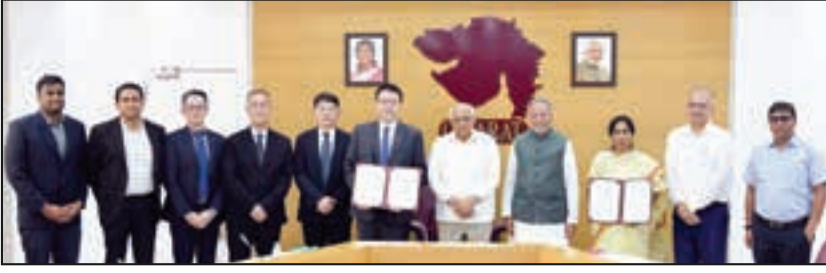
ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

આણંદ ખાતે તા. ૬ એપ્રિલ ૨૦૨૫થી કાર્યરત **ત્રિભુવન સહકાર યુનિવર્સિટી (TSU)** સહકારી ક્ષેત્ર માટે રાષ્ટ્રીય સ્તરની સંસ્થા તરીકે ઊભરી છે. આ યુનિવર્સિટી સહકારી મેનેજમેન્ટ, બૅન્કિંગ અને કૃષિ વ્યવસાયમાં ઉચ્ચ શિક્ષણ અને સંશોધનનું કેન્દ્ર છે.

કૃષિ પેદાશમાં ગુજરાત અગ્રેસર છે. વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫માં ભારતમાં એરંડાના ઉત્પાદનમાં ૭૬.૨૫ ટકા અને મગફળીમાં ૪૩.૭૨ ટકા હિસ્સા સાથે રાજ્ય દેશભરમાં પ્રથમ ક્રમે છે. મસાલા ઉત્પાદનમાં અને કપાસમાં ૨૪.૦૮ ટકા યોગદાન સાથે બીજા, બટાકા તેમજ બાજરાના ઉત્પાદનમાં દેશભરમાં ચોથા સ્થાને છે; જ્યારે ડુંગળીના ઉત્પાદનમાં ત્રીજા અને કેળાંના ઉત્પાદનમાં પાંચમા ક્રમે છે.

ગુજરાત - તાઇવાનના સંબંધોને વધુ સુદૃઢ કરવા MoU

ગુજરાત સેમિકન્ડક્ટર ઉત્પાદન માટે ચોઇસ ઓફ ડેસ્ટિનેશન તરીકે ઊભરી રહ્યું છે અને હાલ રાજ્યમાં ૧.૨૪ લાખ કરોડથી વધુના પ્રોજેક્ટ્સ નિર્માણાધીન છે. વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની વિઝનરી લીડરશિપમાં ઈન્ડિયા સેમિકન્ડક્ટર મિશનના ઉદ્દેશો સાથે સંકલિત રહીને ગુજરાતને સેમિકન્ડક્ટર હબ બનાવવાની યાત્રાને વેગ આપતું મહત્વપૂર્ણ કદમ રાજ્ય સરકારે ભર્યું છે.

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલના નેતૃત્વમાં સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી વિભાગ અને એલિજિયન્સ ઈન્ટરનેશનલ કંપની લિમિટેડ વચ્ચે ગાંધીનગરમાં એક એમ.ઓ.યુ. કરવામાં આવ્યા હતા. વિજ્ઞાન અને પ્રૌદ્યોગિકી મંત્રી શ્રી અર્જુનભાઈ મોઢવાડિયાની ઉપસ્થિતિમાં આ એમ.ઓ.યુ. પર તાઇવાન ચેમ્બર ઓફ કોમર્સના

ઉપપ્રમુખ અને એલિજિયન્સ ગ્રૂપના ચેરમેન શ્રી સીમોન લીના તથા રાજ્ય સરકારના સાયન્સ એન્ડ ટેકનોલોજી સચિવ શ્રીમતી પી. ભારથીએ હસ્તાક્ષર કર્યા હતા.

આ એમ.ઓ.યુ. અન્વયે મેસર્સ એલિજિયન્સ ઈન્ટરનેશનલ કંપની લિમિટેડ ભારતમાં કામગીરી સ્થાપિત કરવા માગતાં

ભારત અને તાઇવાનનાં સાહસો વચ્ચે વ્યાપારિક સહયોગને મજબૂત બનાવશે. આ માટે સાણંદ-ધોલેરામાં ઈન્ડો તાઇવાન ઈન્ડસ્ટ્રિયલ પાર્કનું નિર્માણ કરવામાં આવશે અને ખાસ કરીને સેમિકન્ડક્ટર તથા ઈલેક્ટ્રોનિક્સ ક્ષેત્રો માટે તાઇવાનના ઉદ્યોગોમાંથી રૂ. ૧,૦૦૦ કરોડથી વધુના વિદેશી સીધા પ્રસ્તાવિત મૂડી-રોકાણ (FDI)નો અને પાંચ વર્ષના સમયમાં લગભગ ૧૨,૦૦૦ ડાઇરેક્ટ એમ્પ્લોયમેન્ટ જનરેશનનો લક્ષ્યાંક રાખવામાં આવ્યો છે.

તેના પરિણામે સેમિકન્ડક્ટર અને તેને આનુષંગિક ઈકોસિસ્ટિમ, ઈલેક્ટ્રોનિક્સ ઉત્પાદન, ઈલેક્ટ્રિક વાહનો, રોબોટિક્સ અને સંબંધિત સપ્લાય ચેઇન ઉદ્યોગોના ઉત્પાદનમાં રોકાયેલી કંપનીઓને સેવા આપવા માટે તાઇવાન સાથે ગુજરાતનો સહયોગ વધુ સુદૃઢ અને ઉત્પાદન ઈકોસિસ્ટિમ સક્ષમ બનશે. 🇮🇳

વનવિસ્તાર બહારનાં વૃક્ષોની સંખ્યા ૪૭ ટકા વધી

સરકારના અવિરત પ્રયાસો અને દિશાનિર્દેશના કારણે નાગરિકોમાં પર્યાવરણ સંરક્ષણ અંગે જાગૃતિ આવી છે. વૃક્ષારોપણ, પાણી સંરક્ષણ અને પર્યાવરણ જાળવણીનાં કાર્યોમાં જનભાગીદારી વધી રહી છે. હરિયાળી ક્રાંતિ સર્જવાના ઉદ્દેશ સાથે ગાંધીનગરમાં વન વિભાગની ચિંતન શિબિર યોજાઈ હતી. જેના સમાપન અવસરે મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે વડાપ્રધાનશ્રીના ‘બેક ટુ બેઝિક, બેક ટુ નેચર અને મિશન લાઈફ’ના મંત્રનો ઉલ્લેખ કરી પર્યાવરણલક્ષી જીવનશૈલીની આવશ્યકતા સમજાવી હતી.

મુખ્યમંત્રીશ્રીએ જણાવ્યું હતું કે, પર્યાવરણ સંરક્ષણ માટે વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ ‘એક પેડ માં કે નામ’ જેવા અભિયાનોની શરૂઆત કરાવી છે.

આવાં પર્યાવરણલક્ષી અભિયાનોનાં સકારાત્મક પરિણામોથી છેલ્લાં ૧૨ વર્ષમાં રાજ્યમાં વનવિસ્તાર બહારનાં વૃક્ષોની સંખ્યામાં ૪૭ ટકાનો નોંધપાત્ર વધારો થયો છે.

વન અને પર્યાવરણ મંત્રી શ્રી અર્જુન મોઢવાડીયાએ જણાવ્યું હતું કે, ચિંતન શિબિરમાં વનવિભાગ અધિકારીઓમાં સમાયેલી કાર્યશક્તિ અને આગવી ટેલેન્ટ

જોવા મળી છે. આ ચિંતન શિબિરમાં વન વિભાગના વિકાસ માટે ચિંતન અને મંથન થયું છે. ગુજરાતમાં નર્સરી કલ્ચરને પ્રાધાન્ય આપીને ગ્રીન કવર વધારવા માટે મુખ્યમંત્રીશ્રીના માર્ગદર્શનમાં વિવિધ જિલ્લાઓમાં ૮થી ૧૦ હાઈટેક નર્સરી તૈયાર કરવાનું આયોજન છે. આ કાર્યક્રમમાં વન રાજ્ય મંત્રી શ્રી પ્રવિણભાઈ માળી ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. 🇮🇳

કોમનવેલ્થ ગેઇમ્સ ૨૦૩૦ને સફળ બનાવવા પ્રતિબદ્ધ ગુજરાત

ગુજરાતમાં વર્ષ ૨૦૩૦માં યોજનારી કોમનવેલ્થ ગેઇમ્સની તડામાર પૂર્વતૈયારીના નિરીક્ષણ અને અભ્યાસ માટે ગુજરાતની મુલાકાતે આવેલી કોમનવેલ્થ સ્પોર્ટ્સ ટીમે મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલની શુભેચ્છા મુલાકાત લીધી હતી.

કોમનવેલ્થ સ્પોર્ટ્સના પ્રેસિડેન્ટ શ્રીયુત ડોનાલ્ડ રૂકરેની અધ્યક્ષતામાં ઇન્ડિયન ઓલમ્પિક્સ એસોસિયેશનના પદાધિકારીઓ સાથે આયોજન અંગે ચર્ચા કરતાં મુખ્યમંત્રીશ્રીએ શતાબ્દી કોમનવેલ્થ રમતોત્સવના ૨૦૩૦ માટે ટીમવર્કથી આ ગેઇમ્સના ભવ્ય આયોજનની ખાતરી આપી હતી. કોમનવેલ્થ ગેઇમ્સ પ્રતિનિધિ મંડળે વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની વિઝનરી લીડરશિપ અને રમતગમતને અપાઈ રહેલા પ્રોત્સાહનની પ્રશંસા કરી હતી. કોમનવેલ્થ સ્પોર્ટ્સ ટીમના પ્રેસિડેન્ટ અને સી.ઈ.ઓ.એ આગામી જુલાઈ-૨૦૨૬થી ૨ ઓગસ્ટ-૨૦૨૬ સુધી ગ્લાસગોમાં યોજનારી કોમનવેલ્થ ગેઇમ્સના અભ્યાસ-નિરીક્ષણ માટે આવવાનું મુખ્યમંત્રીશ્રીને આમંત્રણ પાઠવ્યું હતું, જેનો મુખ્યમંત્રીશ્રીએ સ્વીકાર કરતાં ગુજરાતનું પ્રતિનિધિ મંડળ ગ્લાસગો કોમનવેલ્થમાં આવશે તેવી ખાતરી આપી હતી.

એવોર્ડ વિતરણ : ગાંધીનગરના ગ્રિફ્ટ સિટી ખાતે મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલની ઉપસ્થિતિમાં 'દિવ્ય ભાસ્કર' ગ્રૂપ દ્વારા આયોજિત 'પ્રાઇડ ઓફ ગુજરાત-૨૦૨૬' એવોર્ડ વિતરણ સમારોહ યોજાયો. આ પ્રસંગે મુખ્યમંત્રીશ્રીએ રાજ્યના વિકાસમાં મહત્વનું યોગદાન આપનાર વિવિધ ક્ષેત્રની આશરે ૬૦ જેટલી અગ્રણી સંસ્થાઓ અને મહાનુભાવોને એવોર્ડ એનાયત કરી અભિનંદન પાઠવ્યાં હતાં. આ સમારોહમાં મીડિયાજગતના મહાનુભાવો અને વિવિધ ક્ષેત્રના અગ્રણીઓ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

સ્ટાર્ટઅપ ક્ષેત્રે રાજ્ય સરકારની નીતિઓથી યુવાનોની નવીન વિચારશક્તિ, ટેકનોલોજી પ્રત્યેના સાહસના કારણે અત્યાર સુધી આશરે ૧૬ હજાર જેટલા સ્ટાર્ટઅપ નોંધાયેલાં છે, પરિણામે રાજ્યને ભારત સરકાર દ્વારા 'બેસ્ટ પર્ફોર્મર સ્ટેટ'નો એવોર્ડ મળ્યો છે.

ગુજરાત 'વોકલ ફોર લોકલ'ની પહેલમાં આગેકૂચ કરી રહ્યું છે. ભારત સરકારે ગુજરાતનાં હાથસાળ-હસ્તકલાનાં અને ગ્રામોદ્યોગનાં ૯૦ જેટલાં ઉત્પાદનોને 'એક જિલ્લો, એક ઉત્પાદન' અંતર્ગત પસંદ કર્યાં છે. તેના કારીગરોને વેચાણ માટે સ્વદેશી હાટ અને ઇ-કોમર્સ પ્લેટફોર્મ આપવામાં આવશે.

સફેદ રણ કચ્છનું જ નહીં ગુજરાતની પ્રવાસન વિવિધતાનું અભિન્ન અંગ બન્યું છે. કચ્છના સફેદ રણ ધોરડો ખાતે G20ની મહત્વપૂર્ણ બેઠક યોજાઈ હતી. G20 અંતર્ગત યોજાયેલી 'ટુરિઝમ વર્કિંગ ગ્રુપ'ની પ્રથમ બેઠક હતી, જેનો ઉદ્દેશ વૈશ્વિક સ્તરે પર્યટન ક્ષેત્રને પ્રોત્સાહન આપવાનો હતો.

તકેદારી અને દેખરેખ નિયંત્રણ સમિતિનો સામાજિક સમરસતાનો સંકલ્પ

અનુસૂચિત જાતિઓ, અનુસૂચિત જનજાતિઓ (અત્યાચાર નિવારણ) સુધારા નિયમો-૨૦૧૮ અન્વયે રાજ્ય સરકારના સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા વિભાગ દ્વારા રાજ્યસ્તરીય તકેદારી અને દેખરેખ નિયંત્રણ સમિતિની રચના કરવામાં આવી છે. આ બેઠક મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલના અધ્યક્ષપદે ગાંધીનગરમાં યોજવામાં આવી હતી. મુખ્યમંત્રીશ્રીએ સામાજિક સમરસતાના સંકલ્પ સાથે જનપ્રતિનિધિઓ તથા અધિકારીઓના સંવેદના પૂર્ણ સહયોગથી આગળ વધવાનું માર્ગદર્શન આપ્યું હતું.

આ બેઠકમાં રાજ્યમાં અનુસૂચિત જાતિ અને આદિજાતિ અત્યાચાર નિવારણ અધિનિયમ ૧૯૮૮ તથા નાગરિક હક્ક રક્ષણ અધિનિયમ ૧૯૫૫ હેઠળ અનુસૂચિત જાતિ અને જનજાતિ અંગે ૨૦૨૫ના

વર્ષમાં બનેલા બનાવોની સમીક્ષા, અત્યાચારના કિસ્સાઓમાં ચૂકવવામાં આવેલી સહાય તથા સામાજિક સમરસતા માટે લેવાયેલાં પગલાં સહિતની બાબતોની સમીક્ષા કરાઈ હતી. નેશનલ હેલ્પલાઈન અગેઈન્સ્ટ એટ્રોસિટી અંતર્ગત કાર્યરત અલ્ટ્રામોડર્ન કોલસેન્ટરમાં ફરિયાદોના ૧૦૦ ટકા નિકાલમાં ગુજરાત દેશમાં પ્રથમ ક્રમે રહ્યું છે.

આ બેઠકમાં આદિજાતિ વિકાસ મંત્રી

શ્રી નરેશભાઈ પટેલ, સામાજિક ન્યાય અને અધિકારિતા મંત્રી ડૉ. પ્રદ્યુમ્નભાઈ વાજા, મહિલા અને બાળ કલ્યાણ રાજ્યમંત્રી મંત્રી ડૉ. મનીષાબહેન વકીલ, કૃષિ રાજ્યમંત્રી શ્રી રમેશભાઈ કટારા, શહેરી વિકાસ રાજ્યમંત્રી શ્રીમતી દર્શનાબહેન વાઘેલા, રમતગમત રાજ્યમંત્રી ડૉ. જયરામભાઈ ગામીત, આદિજાતિ વિકાસ રાજ્યમંત્રી પૂનમચંદ બરંડા ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

ઈજનેરી કૌશલ્ય : ઉકાઈ ડેમનું પાણી ડુંગરાળ વિસ્તારમાં પહોંચ્યું

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે ગાંધીનગરથી વર્ચ્યુઅલ માધ્યમ દ્વારા તાપી જિલ્લાના ઉચ્છલ, નિઝર અને સોનગઢ વિસ્તારો માટે ઉચ્છલ તાલુકાના બાબરઘાટ ખાતે આયોજિત રૂ. ૧૬૦૦ કરોડના ખર્ચે સાકાર થનારી ઉકાઈ જળાશય આધારિત ઉદ્દાહન સિંચાઈ યોજનાઓનું લોકાર્પણ

અને ખાતમુહૂર્ત કર્યું.

મુખ્યમંત્રીશ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે જણાવ્યું હતું કે, “રાજ્ય સરકારે આદિવાસી સમુદાયનાં શિક્ષણ, આરોગ્ય અને કનેક્ટિવિટી માટે પણ પરિણામલક્ષી કામગીરી કરી છે. પાણી વિકાસનો મુખ્ય આધાર છે. આજે ઈજનેરી કૌશલ્યથી

આપણે ઉકાઈ ડેમનું પાણી ડુંગરાળ વિસ્તારોમાં પહોંચાડી રહ્યા છીએ.”

લાભ :

ઈજનેરી કૌશલ્ય : ઉકાઈ ડેમનું પાણી હવે ડુંગરાળ વિસ્તારો સુધી પહોંચશે, જેનાથી હજારો ખેડૂતોની ખેતી બારેમાસ હરિયાળી બનશે. **સુખાકારીનો મંત્ર :** શિક્ષણ, આરોગ્ય અને પરિવહન સુવિધા સાથે હવે સિંચાઈની સુવિધાથી છેવાડાના માનવી સુધી સમૃદ્ધિ પહોંચી રહી છે.

ઉપસ્થિતિ : રાજ્યના આદિજાતિ વિકાસ મંત્રી શ્રી નરેશભાઈ પટેલ, રમતગમત રાજ્યમંત્રી ડૉ. જયરામભાઈ ગામીત, જળસંપત્તિ રાજ્યમંત્રી શ્રી ઈશ્વરસિંહ પટેલની ઉપસ્થિતિમાં સૌએ ખેડૂતોની સમૃદ્ધિની ઝાંખી દર્શાવતી શોર્ટ ફિલ્મ નિહાળી હતી.

સમરંગ ક્રિએટર્સ ફેસ્ટ-૨૦૨૬ અંતર્ગત સર્જકો સન્માનિત

વિશ્વ સંવાદ કેન્દ્ર દ્વારા સોશિયલ મીડિયા કન્ટેન્ટ ક્રિએટર્સને પ્રોત્સાહિત કરવા માટે અમદાવાદની ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ઓપન યુનિવર્સિટીમાં “સમરંગ ક્રિએટર્સ ફેસ્ટ-૨૦૨૬”નું શાનદાર આયોજન કરવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રસંગે મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ વિશેષ ઉપસ્થિત રહીને કન્ટેન્ટ ક્રિએટર્સને પ્રેરણા પૂરી પાડી હતી. મુખ્યમંત્રીશ્રીના હસ્તે ડિજિટલ દુનિયાના વિવિધ કલાકારોનું સન્માન કરવામાં આવ્યું, જેમાં અભિનેતા હિતેન કુમાર, પત્રકાર પ્રફુલ્લ કેતકર, રેડિયો જોકી હર્ષિલ સહિત પ્રફુલ્લ ગર્ગ, મીનાક્ષી શેરાવત, નિખિલ ચંદવાણી, વિશાલ પારેખ, માહી પટેલ, કુશલ મિસ્ત્રી, કુલદીપસિંહ કલેર, શિવાની શુક્લ, મંગેશ પ્રજાપતિ અને

જય ગજેરા જેવા ઊભરતા સર્જકોનો સમાવેશ થાય છે.

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે ક્રિએટર્સને 'વન મેન આર્મી' ગણાવતાં જણાવ્યું હતું કે, કન્ટેન્ટ ક્રિએટર્સ પોતાની સર્જનાત્મકતાથી સમાજમાં સકારાત્મક પરિવર્તન અને નવી વિચારધારા લાવવાની ક્ષમતા ધરાવે છે. તેમણે વધુમાં ઉમેર્યું કે, ક્રિએટર્સના સર્જનમાં સમાજહિત અને દેશપ્રેમ કેન્દ્રસ્થાને હોવાં જોઈએ, કારણ કે તેઓ 'વોકલ ફોર લોકલ'ના સાચા બ્રાન્ડ એમ્બેસેડર છે. નોંધનીય છે કે, રાજ્ય સરકારે ટેલેન્ટ ડેવલપમેન્ટ અને કન્ટેન્ટ કલ્ચરને પ્રોત્સાહન આપવા માટે રૂ. ૨૫૦ કરોડની જોગવાઈ કરી છે.

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ભારત સરકારના જળશક્તિ મંત્રાલય દ્વારા જાહેર કરવામાં આવેલા છઠ્ઠા નેશનલ વોટર અવૉર્ડસમાં ગુજરાતે જળ સંરક્ષણ ક્ષેત્રે દ્વિતીય સ્થાન મેળવ્યું છે. વર્ષ ૨૦૦૫થી ઓક્ટોબર ૨૦૨૫ સુધીમાં કુલ ૧૬.૨૧ લાખ ખેડૂતોએ ૨૪.૯૬ લાખ હેક્ટર વિસ્તાર માટે સૂક્ષ્મ સિંચાઈ યોજનાનો લાભ લીધો છે.

પશુપાલન ક્ષેત્રે ગુજરાતે ક્રાંતિ સર્જી છે. ભારતના કુલ દૂધ ઉત્પાદનમાં ગુજરાત ચોથા ક્રમે છે અને ઊનના ઉત્પાદનમાં બીજા ક્રમે છે. વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫માં દેશના કુલ દૂધ-ઉત્પાદનમાં ૭.૭૮ ટકા હિસ્સા સાથે ગુજરાત દેશભરમાં ચોથા ક્રમે છે. ભારતને વિશ્વના સૌથી મોટા દૂધ-ઉત્પાદક દેશ તરીકેની ઓળખ અપાવવામાં અમૂલનું યોગદાન પાયાનું રહ્યું છે. ડૉ. વર્ગીસ કુરિયન અને ત્રિભુવનદાસ પટેલ અમૂલના મુખ્ય સ્તંભો ગણાય છે. ‘અમૂલ’ માત્ર ભારતની જ નહીં પરંતુ એશિયાની સૌથી મોટી ડેરી બ્રાન્ડ છે. તેનાં ઉત્પાદનોની વિશ્વના પાંચ વધુ દેશોમાં નિકાસ કરવામાં આવે છે. ‘અમૂલ’ ભારતની આત્મનિર્ભરતા અને સહકારિતાનું ઉત્કૃષ્ટ પ્રતીક છે.

અમદાવાદને રૂ. ૧,૦૯૯ કરોડની સુવિધાઓની ભેટ

રાજ્ય સરકારે શહેરોના વિકાસમાં નાગરિકોના જીવનને વધુ સરળ અને સુવિધાસભર બનાવવાને પ્રાથમિકતા આપી છે. વડાપ્રધાનશ્રીના પ્રયાસોથી અમદાવાદને વર્લ્ડ હેરિટેજ સિટીનું ગૌરવ પ્રાપ્ત થયું છે. આજે અમદાવાદ શહેર પોતાની વૈશ્વિક

ઓળખ જાળવી રાખીને આધુનિક વિકાસ તરફ મક્કમપણે આગળ વધી રહ્યું છે. નાગરિકોની સુખાકારી વધે અને શહેરની ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર સુવિધાઓ મજબૂત બને તે માટે રાજ્ય સરકાર સતત પ્રયત્નશીલ છે. મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલના હસ્તે

અમદાવાદ શહેરના સર્વાંગી વિકાસને નવી ગતિ આપવા રૂ.૧,૦૯૯ કરોડનાં વિવિધ વિકાસકાર્યોનાં લોકાર્પણ અને ખાતમુહૂર્ત કરવામાં આવ્યાં હતાં. આ અવસરે શહેરના નાગરિકોને આવાસ, બ્રિજ, બાગ-બગીચા, તળાવો, ઓડિટોરિયમ તેમજ અન્ય આધુનિક શહેરી સુવિધાઓની ભેટ મળી છે.

આ પ્રસંગે મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે જણાવ્યું હતું કે, પાંચ વર્ષ દરમિયાન અમદાવાદ શહેરમાં ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર વિકાસના રોડ અને રસ્તાઓનાં ૧૩,૦૦૦થી વધુ કામો, સ્ટોર્મ વોટર અને ગટર-વ્યવસ્થા માટે ૬,૧૫૨ કામો થયાં છે, તેમજ પાણી-વિતરણ પ્રણાલી મજબૂત બનાવવા અનેક યોજનાઓ અમલમાં મુકાઈ છે.

આ પ્રસંગે શહેરી વિકાસ રાજ્યમંત્રી શ્રીમતી દર્શનાબહેન વાઘેલાએ જણાવ્યું હતું કે, અમદાવાદ શહેરનાં નગરજનોને સારા રસ્તા, સુવિધાસભર માળખાકીય વિકાસ અને પીવાનું શુદ્ધ પાણી ઉપલબ્ધ કરાવવું એ રાજ્ય સરકારની મુખ્ય પ્રાથમિકતા છે.

મુખ્યમંત્રીશ્રીના હસ્તે અમદાવાદના સ્મૃતિગ્રંથ-'કોફી ટેબલ બુક'નું અનાવરણ કરવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રસંગે સાંસદ સર્વશ્રી હસમુખભાઈ પટેલ, દિનેશભાઈ મકવાણા અને નરહરિભાઈ અમીન, સ્થાનિક ધારાસભ્ય શ્રીઓ સહિત આંગણવાડી કાર્યકરો અને નગરજનો મોટી સંખ્યામાં ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

અમદાવાદનું ગ્લોબલ સ્ટાન્ડર્ડ સિટી તરફ પ્રયાણ

પ્રોજેક્ટનું નામ	મુખ્ય ઉદ્દેશ અને ખાસિયત
સાબરમતી રિવરફ્રન્ટ વિસ્તરણ	રિવરફ્રન્ટને હવે અમદાવાદથી ગિફ્ટ સિટી (ગાંધીનગર) સુધી લંબાવી પ્રવાસનને નવો વેગ અપાશે
આંતરરાષ્ટ્રીય સ્પોર્ટ્સ ઈવેન્ટ્સ	કોમનવેલ્થ ગેઈમ્સ અને વર્લ્ડ પોલીસ એન્ડ ફાયર ગેઈમ્સ માટે શહેરમાં વૈશ્વિક સ્તરનું સ્પોર્ટ્સ હબ બનાવવામાં આવશે.
ગાંધી આશ્રમ રિડેવલપમેન્ટ	મહાત્મા ગાંધીજીના વારસાને જાળવી, દેશ - વિદેશના પ્રવાસીઓ માટે હોલિસ્ટિક ડેવલપમેન્ટ અને આકર્ષણનું કેન્દ્ર બનાવાશે.

ડિજિટલ આંગણવાડી: સુપોષિત ગુજરાતનો સંકલ્પ

મહિલા અને બાળ કલ્યાણ મંત્રી ડૉ. મનીષાબહેન વકીલે જણાવ્યું હતું કે, આંગણવાડી કાર્યકર બહેનોને સ્માર્ટ મોબાઈલ ફોનનું વિતરણ કરવાના નિર્ણયથી આંગણવાડી સેવાઓ વધુ અસરકારક બનશે.

પહેલ / વિગત	અમલીકરણ અને ફાયદા
સ્માર્ટફોન વિતરણ	રાજ્યની ૫૫,૦૦૦થી વધુ આંગણવાડી કાર્યકર બહેનોને ટેકનોલોજીથી સજ્જ કરવા સ્માર્ટફોન અપાશે.
પોષણ ટ્રેકર એપ	બાળકો અને સગર્ભા માતાઓના સ્વાસ્થ્ય અને પોષણનું રિયલ ટાઈમ મોનિટરિંગ શક્ય બનશે.
બજેટ ફાળવણી	આંગણવાડીનાં નવાં ભવનો અને આધુનિક સુવિધાઓ વિકસાવવા માટે રૂ.૩૬૦ કરોડનું આયોજન.

શિષ્યવૃત્તિ: શિક્ષાવૃત્તિને સમૃદ્ધ બનાવવા પ્રોત્સાહન

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ગાંધીનગરના અત્યાધુનિક 'વિદ્યા સમીક્ષા કેન્દ્ર' ખાતે રાજ્યના લાખો વિદ્યાર્થીઓના ઉજ્જવળ ભવિષ્યને સુરક્ષિત કરતો શિષ્યવૃત્તિ વિતરણ સમારોહ યોજાયો હતો. મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલના અધ્યક્ષસ્થાને અને શિક્ષણ મંત્રી ડૉ. પ્રદ્યુમ્નભાઈ વાજાની ઉપસ્થિતિમાં ટેકનોલોજીના માધ્યમથી (DBT) અંદાજે ૧૩.૯૬ લાખ વિદ્યાર્થીઓના ખાતામાં રૂ. ૩૫૪ કરોડની શિષ્યવૃત્તિ સીધી જમા કરાઈ હતી.

આ પ્રસંગે મુખ્યમંત્રીશ્રીએ જણાવ્યું હતું કે, વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના 'શિક્ષિત રાષ્ટ્ર'ના વિઝનને સાકાર કરવા ગુજરાત મક્કમતાથી આગળ વધી રહ્યું છે. વડાપ્રધાનશ્રીના નેતૃત્વમાં છેલ્લાં ૧૧ વર્ષોમાં દેશના શિક્ષણક્ષેત્રે પણ આમૂલ પરિવર્તન આવ્યું છે. આજે રાજ્યની શાળાઓ 'મિશન સ્કૂલ ઓફ એક્સેલન્સ' હેઠળ સ્માર્ટ ક્લાસરૂમ અને ડિજિટલ લેબોરેટરી જેવી વર્લ્ડક્લાસ સુવિધાઓથી

સજ્જ બની છે, જેથી વિદ્યાર્થીઓને ખૂબ જ સારું શિક્ષણ મળતું થયું છે. ગુજરાત સતત પાંચ વર્ષથી સ્ટાર્ટઅપ રેન્કિંગમાં દેશમાં પ્રથમ સ્થાને છે. આ ગૌરવ જાળવી રાખવા SSIP 2.0 અંતર્ગત શાળાના વિદ્યાર્થીઓને ઈનોવેશન માટે પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડવામાં આવી રહ્યું છે. મુખ્યમંત્રીશ્રીએ SSIP 2.0 અન્વયે વિદ્યાર્થીઓના ઈનોવેટિવ પ્રોજેક્ટ્સ માટે પ્રોત્સાહન સહાયના ચેકનું વિતરણ પણ કર્યું હતું. આવા ૭૩૫ યુવા વિદ્યાર્થીઓને કુલ ૬૯.૬૯ લાખની સહાય અપાઈ છે.

શિક્ષણમંત્રી ડૉ. પ્રદ્યુમ્ન વાજાએ જણાવ્યું હતું કે, રાજ્યના ૭૩૫ સ્ટાર્ટઅપ ઈનોવેશન આઈડિયા માટે ૧,૪૦૦થી વધુ વિદ્યાર્થીઓની સફર શરૂ થઈ છે. ગુજરાત દેશનું એવું રાજ્ય છે જે શાળાકક્ષાએ જ વિદ્યાર્થીઓને ઈનોવેશન માટે રૂ. ૨૦,૦૦૦ સુધીની ગ્રાન્ટ ફાળવે છે.

ગુજરાત દરિયાઈ મત્સ્ય ઉત્પાદનમાં દેશમાં બીજા અને કુલ ઉત્પાદનમાં છઠ્ઠા ક્રમે છે, જે દેશના કુલ દરિયાઈ ઉત્પાદનમાં ૨૧.૦૯% હિસ્સો ધરાવે છે. વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫માં રાજ્યે ૧૦.૪૩ લાખ ટન (રૂ. ૧૯,૦૧૩.૫૪ કરોડ) **મત્સ્ય-ઉત્પાદન** કર્યું હતું, જ્યારે વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫ દરમિયાન મત્સ્ય-નિકાસ દ્વારા રૂ. ૫,૮૮૯.૨૯ કરોડનું વિદેશી હૂંડિયામણ મેળવ્યું હતું.

'બેક ટુ નેચર' અને 'મિશન લાઈફ' જેવાં અભિયાનોથી પર્યાવરણ જાગૃતિ વધતાં ગુજરાતનું **હરિત આવરણ** ૨૧,૬૪૯ ચો.કિ.મી.એ પહોંચ્યું છે. 'એક પેડ માં કે નામ' જેવા પ્રયાસોને લીધે છેલ્લાં ૧૨ વર્ષમાં વન-વિસ્તાર બહારનાં વૃક્ષોમાં ૪૭%નો વધારો થયો છે. આ ઉપરાંત, ૧,૧૬૪ ચો.કિ.મી. સાથે ગુજરાત ભારતનો પશ્ચિમ કિનારાનો સૌથી મોટો મેન્ગ્રોવ વિસ્તાર ધરાવે છે.

શિક્ષણ અને ઇનોવેશનમાં ગુજરાત અગ્રેસર	
યોજના/વિગત	મહત્વની સિદ્ધિઓ
કુલ લાભાર્થી વિદ્યાર્થીઓ	૨૭.૬૧ લાખ વિદ્યાર્થીઓને લાભ.
કુલ સહાયની રકમ	રૂ.૧૮૭૧.૭૮ કરોડની સહાય.
ડ્રોપ-આઉટ રેશિયો	રાજ્યમાં ઘટીને માત્ર ૨ ટકા થયો.
શિક્ષકોની મેગા ભરતી	પ્રાથમિકમાં ૧૨,૭૦૮ અને માધ્યમિકમાં ૮,૪૦૦ શિક્ષકોની ભરતી.
બજેટ જોગવાઈ	આગામી વર્ષ માટે બંને મુખ્ય યોજનાઓ માટે રૂ. ૧,૫૦૦ કરોડ.

રાજકોટમાં ઊજવાયો વિકાસોત્સવ

રાજ્ય સરકારના પ્રયત્નોથી રંગીલા રાજકોટ શહેરને અનેક ભેટ-સોગાદો મળી છે. એઈમ્સથી વાઈબ્રન્ટ ગુજરાત રિજનલ સમિટ જેવા વિકાસલક્ષી પ્રયત્નોથી આ વિસ્તારને રોજગારીની નવીન તકો અને રાજકોટના વિકાસને નવી ઊંચાઈ મળી છે. રાજકોટને મોડેલ સિટી બનાવવાની દિશામાં સરકાર અને નાગરિકો સહયોગ આપી વિકાસયાત્રાને આગળ લઈ જઈ રહ્યાં છે. મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલની રાજકોટ મુલાકાત માત્ર સરકારી પ્રોજેક્ટ્સનું લોકાર્પણ જ નહીં, પણ જન-જન સાથેના ભાવનાત્મક જોડાણનો એક મહોત્સવ પુરવાર થઈ.

'ઘરના ઘર'નું સપનું સાકાર

રાજકોટ શહેરના વિકાસને વેગ આપતાં મુખ્યમંત્રીશ્રીએ મહાનગરપાલિકાના રૂ. ૭૫૧.૨૦ કરોડના ૪૫ જેટલા વિવિધ વિકાસ પ્રકલ્પોનાં લોકાર્પણ-ખાતમુહૂર્ત કર્યાં હતાં. લોકાર્પિત થયેલાં વિકાસકાર્યોમાં સૌથી મહત્વનું પાસું પ્રધાનમંત્રી આવાસ યોજના (EWS-II) હેઠળ ૧૦૧૦ પરિવારોને મળેલા આધુનિક સુવિધાસભર

આવાસો છે. સોલાર સિસ્ટિમ, સીસીટીવી અને ચિલ્ડ્રન પ્લે એરિયા જેવી સુવિધાઓ સાથેનાં આ મકાનો ગરીબ અને મધ્યમ વર્ગના પરિવારોના જીવનમાં સ્થિરતા અને સન્માનનું પ્રથમ પગથિયું સાબિત થશે.

'હેતનો હોંકારો' અને સંવેદનાનો સ્પર્શ

મુખ્યમંત્રીશ્રીની આ મુલાકાત દરમિયાન ફેડરેશન ઓફ હાઉસિંગ બોર્ડ દ્વારા તેમનું 'હેતનો હોંકારો' કાર્યક્રમ દ્વારા ઉખ્ખાભર્યું સન્માન કરાયું. 'રાષ્ટ્રીય વયોશ્રી

યોજના' હેઠળ મુખ્યમંત્રીશ્રીએ પ્રોટોકોલ તોડીને સ્ટેજ પરથી નીચે ઊતરી વડીલો પાસે જઈને સાધન-સહાય અર્પણ કર્યાં હતાં. આ દર્શ્યે સાબિત કર્યું કે, રાજ્ય સરકાર "વડીલોની વંદના અને તેમની સુખાકારી" માટે કટિબદ્ધ છે. મુખ્યમંત્રીશ્રીએ વડીલોના ખબરઅંતર પૂછી તેમની સાથે સંવેદનાસભર સંવાદ પણ સાધ્યો હતો. આ તકે શહેરના ૧૧૭ વયોવૃદ્ધ નાગરિકોને રૂ. ૧૮.૦૪ લાખની રકમનાં ૧,૧૧૭ સાધનો આપવામાં આવ્યાં હતાં. ૬૦ વર્ષથી વધુ વયના વયસ્કોને કમોડ ખુરશી, કમરના સપોર્ટ માટે પટ્ટા, કાનનાં મશીન સહિત વિવિધ સહાયક ઉપકરણો મળવાથી તેમના દૈનિક જીવનમાં સરળતા રહેશે અને અન્યો પરનું અવલંબન ઘટશે.

કેળવણી મંડળના સામૂહિક પ્રયાસોને પ્રેરણા

મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલના હસ્તે શ્રી લેઉવા પટેલ નૂતન કેળવણી મંડળ સંચાલિત બોર્ડિંગના નવનિર્મિત બિલ્ડિંગનું લોકાર્પણ કરાયું હતું. મુખ્યમંત્રીશ્રીએ કાર્યક્રમની શરૂઆતમાં સંસ્થાના પરિસરમાં શ્રી સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની વિશાળ પ્રતિમાનું અનાવરણ પણ કર્યું હતું.

વિરાસતથી વિકાસના ધ્યેયને સાકાર

કરવા માટે જરૂરી મહેનત, પરિશ્રમ, સાદગી, કરકસર અને સ્વાવલંબન જેવા આગવા ગુણો પટેલ સમાજની આગવી ઓળખ છે. સહકારી પ્રવૃત્તિક્ષેત્રે સરદાર પટેલે આપેલા અમૂલ્ય યોગદાનને અને નાના કામથી શરૂ કરીને મલ્ટિનેશનલ કંપનીની સ્થાપના સુધી જરૂરી સાહસ, બુદ્ધિ અને વિશ્વાસ ધરાવતા પટેલો વિશ્વના દરેક ખૂણાને ઉજાગર કરી રહ્યા છે.

'ઇઝ ઓફ લિવિંગ' અને 'અર્ન વેલ, લિવ વેલ'ના મંત્ર સાથે રાજકોટ હવે વૈશ્વિક કક્ષાનું મોડેલ સિટી બનવા તરફ અગ્રેસર છે. રાજકોટની આ મુલાકાત સાબિત કરે છે કે રાજ્ય સરકાર માટે પ્રત્યેક નાગરિકના

ચહેરા પર સ્મિત લાવવું એ પ્રાથમિકતા છે.

આ પ્રસંગે શ્રમ અને રોજગાર કેન્દ્રીય મંત્રી ડૉ. મનસુખભાઈ માંડવિયા, કૃષિમંત્રી શ્રી જીતુભાઈ વાઘાણી, કાયદા રાજ્યમંત્રી શ્રી કૌશિકભાઈ વેકરિયા, શહેરી વિકાસ રાજ્યમંત્રી શ્રીમતી શ્રી દર્શનાબહેન વાઘેલા, સાંસદ સર્વશ્રી પુરુષોત્તમભાઈ રૂપાલા, શ્રી રામભાઈ મોકરિયા અને શ્રી કેસરીદેવસિંહ ઝાલા, ધારાસભ્ય સર્વ શ્રી ભાનુબહેન બાબરિયા, ડૉ. દર્શિતાબહેન શાહ, ઉદ્યોગ અને કાનગડ, મહાનગરપાલિકાના અધિકારીઓ, અગ્રણીઓ ઉપસ્થિત રહ્યાં હતાં.

લોકાર્પિત થયેલા મુખ્ય પ્રોજેક્ટ્સ (રૂ. ૨૦૭ કરોડ)

પ્રોજેક્ટનું નામ / વિભાગ	ખર્ચ (કરોડમાં)	વિશેષતાઓ અને સુવિધાઓ
રેલનગર આવાસ યોજના (EWS-II)	રૂ. ૧૧૯.૦૫	૧૦૧૦ આવાસો, સોલાર સિસ્ટિમ, ઓટો લિફ્ટ, સીસીટીવી, ચિલ્ડ્રન પ્લે એરિયા અને ફાયર સેફ્ટી.
રૈયાધાર STP પ્લાન્ટ	રૂ. ૩૩.૩૦	૨૩ MLD ક્ષમતા ધરાવતો આધુનિક સુએજ ટ્રીટમેન્ટ પ્લાન્ટ.
ઘંટેશ્વર STP પ્લાન્ટ	રૂ. ૩૦.૮૫	૧૫ MLD ક્ષમતા, જે નવા વિકસતા વિસ્તારો માટે આશીર્વાદરૂપ બનશે.
વોટર પમ્પિંગ સ્ટેશન (ઘંટેશ્વર)	રૂ. ૧૫.૮૧	૨ પમ્પિંગ સ્ટેશન અને રાઈઝિંગ મેઈન પાઈપલાઈન દ્વારા જળવિતરણ.
રેલનગર હેડવર્ક્સ (રિઝર્વોઈર)	—	૧૩૯ લાખ લિટરની વિશાળ ક્ષમતા ધરાવતો ગ્રાઉન્ડ સર્વિસ રિઝર્વોઈર.

ખાતમુહૂર્ત થયેલા નવા પ્રકલ્પો (રૂ. ૫૪૩.૮૯ કરોડ)

વિભાગ	અંદાજિત ખર્ચ	પ્રોજેક્ટનો હેતુ
બાંધકામ વિભાગ	રૂ. ૩૬૮ કરોડ	નવા મુખ્ય માર્ગો અને અત્યાધુનિક જાહેર ઈમારતોનું નિર્માણ.
વોટર વર્ક્સ	રૂ. ૧૭૩ કરોડ	નવા સમાવિષ્ટ અને પછાત વિસ્તારોમાં પીવાનું શુદ્ધ પાણી પહોંચાડવાનું આયોજન.
ટ્રેનેજ અને રોશની	—	ગટર-વ્યવસ્થાનું આધુનિકીકરણ અને સ્માર્ટ સ્ટ્રીટ લાઈટનાં કામો.
કુલ નવા પ્રોજેક્ટ્સ	૪૦	શહેરના સર્વાંગી વિકાસ માટેનાં વિવિધ કામો.

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ઇન્ડિયા સેમિકન્ડક્ટર મિશન (ISM)ના સહયોગથી ગુજરાત દેશના 'સેમિકન્ડક્ટર હબ' તરીકે ઊભરી રહ્યું છે. ગુજરાત દેશનું એવું પ્રથમ રાજ્ય છે જેણે સેમિકન્ડક્ટર ક્ષેત્ર માટે સમર્પિત નીતિ જાહેર કરી છે. ગુજરાતનાં સાણંદ અને ઘોલેરા સેમિકન્ડક્ટરનાં કેન્દ્રો તરીકે વિકસી રહ્યાં છે. ટાટા ગ્રુપ અને તાઇવાનની PSMC કંપની દ્વારા રૂ. ૯૧,૦૦૦ કરોડના રોકાણ સાથે ભારતનો પ્રથમ કમર્શિયલ સેમિકન્ડક્ટર ફેબ્રિકેશન (Fab) પ્લાન્ટ ઘોલેરામાં કાર્યરત છે.

વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ વર્ષ ૨૦૨૪માં વિશ્વ પર્યાવરણ દિવસે શરૂ કરાવેલા **એક પેડ માં કે નામ** અભિયાનમાં ગુજરાતે સમગ્ર દેશમાં સૌથી વધુ ૬.૦૫ કરોડથી વધુ રોપાઓના વાવેતર સાથે ગ્રીન ક્વરમાં વધારો કર્યો છે. ગુજરાતે દેશમાં ત્રીજો ક્રમ હાંસલ કર્યો છે.

અમરેલીમાં જળસંચય, શિક્ષણ અને જનસેવાના પ્રકલ્પો જનસમર્પિત

સૌરાષ્ટ્રની શાન ગણાતા અમરેલી જિલ્લા માટે વિકાસનાં નવાં દ્વાર ખૂલ્યાં. રાજ્યના મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે વિવિધ તાલુકાઓની મુલાકાત લઈ જળસંચય, શિક્ષણ અને જનસુખાકારીના કરોડો રૂપિયાના પ્રકલ્પો નાગરિકોને સમર્પિત કર્યાં. તેમની સાથે જળસંપત્તિ અને પાણી પુરવઠા રાજ્યમંત્રી શ્રી ઈશ્વરસિંહ પટેલ આ વિકાસયાત્રામાં સહભાગી બન્યા હતા.

મુખ્યમંત્રીશ્રીએ જળસંચયની શૃંખલાને વધુ મજબૂત બનાવતાં લાઠી તાલુકાના મતીરાળા ગામેથી પિપરિયા-ઝમકુડી નદી પુનર્જીવિત પ્રકલ્પનું ખાતમુહૂર્ત કર્યું.

ખર્ચ અને ભાગીદારી: રાજ્ય સરકારના રૂ. ૧૫.૬૬ કરોડના ખર્ચે અને ધોળકિયા ફાઉન્ડેશનના સહયોગથી ૮૦:૨૦ના લોકભાગીદારીના ધોરણે આ કાર્ય સાકાર થશે.

- **વિસ્તાર:** ૯.૬ કિલોમીટરના વિસ્તારમાં નદીને ઊંડી અને પહોળી કરી જળસંગ્રહ ક્ષમતા વધારવામાં આવશે, જેનાથી આસપાસના ખેડૂતોને સિંચાઈમાં મોટી રાહત મળશે.
- **અભિયાન:** મુખ્યમંત્રીશ્રીએ આ તકે 'કેય ધ રેઈન' અને '૭૫ અમૃત સરોવર' જેવી યોજનાઓ દ્વારા પાણીના ટીપે ટીપાનો બચાવ કરવા અનુરોધ

કર્યો હતો.

આ ઉપરાંત, સણોસરા મુકામેથી જેટકો (JETCO)ના સી.એસ.આર ફંડ અને ગીર ગંગા ટ્રસ્ટના સહયોગથી ૮૫ ગામોનાં તળાવો ઊંડાં કરવાની કામગીરીનો પણ પ્રારંભ કરાવ્યો હતો.

શિક્ષણક્ષેત્રે દીકરીઓને પ્રોત્સાહન આપવા માટે રાજુલાના દેવકા ખાતે પૂ. ભાઈશ્રી રમેશભાઈ ઓઝા સંચાલિત દેવકા વિદ્યાપીઠમાં નવનિર્મિત કન્યા છાત્રાલય અને ભોજનાલયનું લોકાર્પણ કરવામાં આવ્યું હતું.

- **ક્ષમતા:** આ અદ્યતન હોસ્ટેલમાં

૧,૧૦૦ બેડની વ્યવસ્થા અને ભોજનાલયમાં ૫૮૦ વિદ્યાર્થીનીઓની બેઠક-ક્ષમતા છે.

- **સરકારી યોજનાઓ:** મુખ્યમંત્રીશ્રીએ જણાવ્યું કે 'નમો લક્ષ્મી' યોજના હેઠળ ૨૧.૩૪ લાખ દીકરીઓને અને 'નમો સરસ્વતી' યોજના હેઠળ ૨.૯૬ લાખ વિદ્યાર્થીઓને સીધી આર્થિક સહાય પૂરી પાડવામાં આવી છે.

ઐતિહાસિક વારસો અને જન આરોગ્ય : અમરેલી શહેરના જેસીંગપરા ખાતે ભારતીય અસ્મિતાના પ્રતીક સમાન છત્રપતિ શિવાજી મહારાજ અને અખંડ ભારતના શિલ્પી સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલની ભવ્ય પ્રતિમાઓનું અનાવરણ કરવામાં આવ્યું. આ સાથે જ જનસેવા માટે ૨ આઈ.સી.યુ. (ICU) એમ્બ્યુલન્સનું પણ લોકાર્પણ કરાયું, જે નવજીવન જનરલ હોસ્પિટલને અર્પણ કરવામાં આવી.

મુખ્યમંત્રીશ્રીનો આ પ્રવાસ અમરેલી જિલ્લાના સર્વાંગી વિકાસ માટે નિર્ણાયક સાબિત થયો. વડાપ્રધાનશ્રીના 'સૌનો સાથ, સૌનો વિકાસ'ના મંત્રને ચરિતાર્થ કરતા આ પ્રકલ્પો ૨૦૪૭ સુધીમાં 'વિકસિત ગુજરાતથી વિકસિત ભારત'ના સંકલ્પને પૂર્ણ કરવામાં મહત્વનું યોગદાન આપશે. 🇮🇳

લોકાર્પણ : અમદાવાદના ઘાટલોડિયા વિસ્તારમાં સતાધાર જંક્શન પર અંદાજે રૂ.૯૦ કરોડના ખર્ચે અમદાવાદ મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન દ્વારા નવનિર્મિત ફોરવેન ક્લાય-ઓવરનું મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે લોકાર્પણ કર્યું હતું. નારણપુરાથી સોલા સાયન્સ સિટી તરફના રોડ પર સતાધાર ચાર રસ્તા પર આ બ્રિજ બનાવવામાં આવ્યો છે. આ ક્લાય-ઓવર બનાવવાનું સૂચન સ્વયં મુખ્યમંત્રીશ્રી દ્વારા કરવામાં આવ્યું હતું, તેમજ તે માટેની ગ્રાન્ટ સ્વર્ણિમ જયંતી મુખ્યમંત્રી શહેરી વિકાસ યોજના અંતર્ગત ફાળવવામાં આવી હતી. આ પ્રસંગે શહેરી વિકાસ રાજ્યમંત્રી શ્રીમતી દર્શનાબહેન વાઘેલા, સ્થાનિક ધારાસભ્યશ્રીઓ, AMCના અધિકારીઓ-ભૂતપૂર્વ પદાધિકારીઓ તથા સ્થાનિક લોકો ઉપસ્થિત રહ્યાં હતાં.

કાર્યક્રમ : ફેડરેશન ઓફ ઇન્ડિયન ચેમ્બર્સ ઓફ કોમર્સ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રી (FICCI) નાં ૧૦૦ વર્ષ પૂર્ણ થવાના અવસરે અમદાવાદના આ કાર્યક્રમમાં મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા. આ તકે મુખ્યમંત્રીશ્રીએ સૌથી જૂના, પ્રતિષ્ઠિત અને પ્રભાવશાળી ઉદ્યોગ મંચ તરીકે 'ફિક્કી'ની ૧૦૦ વર્ષની સફળ યાત્રાને નોંધપાત્ર સીમાચિહ્નરૂપ ગણાવી હતી. તેમજ તેઓએ વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વમાં ડિજિટલ ભારત, મેઇક ઇન ઇન્ડિયા, સ્ટાર્ટઅપ ઇન્ડિયા અને સ્કિલ ઇન્ડિયા જેવા ઇનિશિયેટિવ્સથી ભારત આત્મનિર્ભરતાથી વિકાસરાહે દોડતું થયું હોવાનું જણાવ્યું હતું. આ કાર્યક્રમમાં નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવીએ ઉદ્યોગ સાહસિકોને લગતી વિસ્તૃત જાણકારી આપી હતી.

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

એક્સપોર્ટ પાવરહાઉસ તરીકે ઊભરતા ગુજરાતે વર્ષ ૨૦૨૪-૨૫માં વિશ્વભરમાં રૂ.૧૩૮૦૦ કરોડના ઓટો કોમ્પોનન્ટ્સની નિકાસ કરી હતી, જે પાછલા વર્ષની સરખામણીમાં ૩૧.૫૪ ટકાની વૃદ્ધિ દર્શાવે છે. સાથેસાથે ગુજરાતે વિશ્વના ૧૦૨ દેશોમાં ૧૭૭૯૨૪ વાહનોની નિકાસ કરી હતી.

વાઇબ્રન્ટ સમિટ વિશ્વભરના રોકાણકારોને આકર્ષી ગુજરાતને આર્થિક શક્તિ તરીકે મજબૂત બનાવે છે. રોકાણો અને રોજગારી વધે તે આશયથી વર્ષ ૨૦૨૫માં પ્રાદેશિક આકાંક્ષાઓ અને વૈશ્વિક મહત્વાકાંક્ષાઓના સૂત્ર સાથે ઝોન મુજબ **વાઇબ્રન્ટ ગુજરાત રિજનલ કોન્ફરન્સ (VGRC)** યોજવામાં આવી. મહેસાણામાં આયોજિત VGRCમાં ૩.૨૫ લાખ કરોડનાં રોકાણોનાં એમઓયુ થયાં. જ્યારે રાજકોટની VGRCમાં ૫.૭૮ લાખ કરોડના એમઓયુ અને ઇન્વેસ્ટમેન્ટ ઇન્ટેન્શન સાઇન થયાં.

સંમેલન : વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના માર્ગદર્શનમાં ગુજરાત હંમેશાં મહિલાલક્ષી નીતિઓ અને નારી સશક્તીકરણનું પ્રણેતા રહ્યું છે. તાજેતરમાં ગાંધીનગરમાં મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલની અધ્યક્ષતામાં 'નારી શક્તિ વંદન સંમેલન' યોજાયું હતું. આ અવસરે મુખ્યમંત્રીશ્રીએ 'સૌનો સાથ, સૌનો વિકાસ અને સૌના પ્રયાસ'ના મંત્ર સાથે વિકસિત ગુજરાત અને વિકસિત ભારતના નિર્માણમાં નારીશક્તિ ખભેખભા મિલાવીને આગળ વધશે તેવો વિશ્વાસ વ્યક્ત કર્યો હતો. આ સંમેલનમાં પદ્મશ્રી રમીલાબહેન ગામીત, ગાંધીનગરનાં મેયર, ધારાસભ્ય સહિત સમાજનાં અગ્રણી મહિલાઓ ઉપસ્થિત રહ્યાં હતાં.

ટ્રેડ એક્સ્પો : મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે ગુજરાત ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રી દ્વારા ગાંધીનગરમાં આયોજિત ત્રિદિવસીય એન્યુઅલ ટ્રેડ એક્સ્પોનો પ્રારંભ કરાવ્યો હતો. ૧૬થી વધુ સેક્ટર્સના સ્ટોલ્સ સાથેના આ એક્સ્પોમાં ઓટોમોબાઇલ, રિન્યુએબલ એનર્જી, આઇ.ટી., ફાર્માસ્યુટિકલ્સ અને ટેકસ્ટાઇલ્સ તથા એ.આઇ. અને સાયબર સિક્યોરિટીનો સમાવેશ કરાયો હતો. મુખ્યમંત્રીશ્રીએ ગુજરાત વિઝન - ગ્લોબલ એમ્બિશનની થીમ સાથેનો આ એક્સ્પો એમ.એસ.એમ.ઇ. અને યુવા સાહસિકો માટે લોકલથી ગ્લોબલનું પ્લેટફોર્મ પૂરું પાડશે તેવો વિશ્વાસ વ્યક્ત કર્યો હતો. આ પ્રસંગે ટોરેન્ટ પાવર લિમિટેડના વાઇસ ચેરમેન અને એમડી શ્રી જીનલ મહેતા, GCCIના પ્રમુખ શ્રી સંદીપભાઈ સહિતના મહાનુભાવો ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

નારી સંમેલન : અમદાવાદમાં ટાગોર હોલ ખાતે નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવીની ઉપસ્થિતિમાં 'સ્ત્રી શક્તિ' અને ગુજરાત ચેમ્બર ઓફ કોમર્સ એન્ડ ઇન્ડસ્ટ્રી (GCCCI) ની 'બિઝનેસ વુમન કમિટી'ના સંયુક્ત ઉપક્રમે 'નારીશક્તિ વંદન સંમેલન' યોજાયું. આ સંમેલનમાં મહિલા ઉદ્યોગ-સાહસિકો અને વિવિધ ક્ષેત્રની અગ્રણી મહિલાઓ ઉપસ્થિત રહ્યાં હતાં. પંચાયતથી લઇને સંસદ સુધી મહિલાઓની સશક્ત ભાગીદારી સુનિશ્ચિત કરવાનો અને 'વિકસિત ભારત @ ૨૦૪૭'ના ધ્યેય હેઠળ 'વુમન લેડ ડેવલપમેન્ટ'ના સંકલ્પને મજબૂત કરવાના મુખ્ય ઉદ્દેશ સાથે યોજાયેલા આ કાર્યક્રમમાં નાયબ મુખ્યમંત્રીશ્રીએ બહેનોને ઘર, બિઝનેસ, મેડિકલ કે પોલિટિકલ વગેરે જે વિવિધ ક્ષેત્રમાં નારી-નેતૃત્વ મજબૂત કરવા આહ્વાન કર્યું હતું.

સ્થાનિક સ્વરાજમાં વિકાસ વિઝન પર ફરી જનવિશ્વાસ રાજ્ય મંત્રીમંડળે મુખ્યમંત્રીશ્રી અને નાયબ મુખ્યમંત્રીશ્રીને અભિનંદન પાઠવ્યાં

રાજ્યની સ્થાનિક સ્વરાજની સંસ્થાઓની સામાન્ય ચૂંટણીઓ તાજેતરમાં સંપન્ન થઈ છે. આ ચૂંટણીઓમાં રાજ્યની જનતાએ વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના વિકાસના વિઝન અને મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલ તથા નાયબ મુખ્યમંત્રીશ્રી હર્ષ સંઘવીના સબળ નેતૃત્વ પર મહોર મારીને ભારતીય જનતા પાર્ટી(પક્ષ)ને પ્રચંડ જીત અપાવી છે. સ્થાનિક સ્વરાજ્યની ચૂંટણીમાં મતદારોએ મૂકેલા અતૂટ વિશ્વાસને બિરદાવવા, રાજ્ય મંત્રીમંડળની બેઠકમાં નાગરિકોનો અને મુખ્યમંત્રીશ્રીનો આભાર માનતો અભિનંદન પ્રસ્તાવ પસાર કરાયો હતો.

આ પ્રસ્તાવમાં જણાવાયું કે, દેશના યશસ્વી વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વ અને માર્ગદર્શન હેઠળ ગુજરાત છેલ્લા અઢી દાયકા કરતાં વધુ સમયથી અભૂતપૂર્વ વિકાસધારાનું સાક્ષી બન્યું છે. જ્યોતિગ્રામ યોજના દ્વારા ગામેગામ વીજળી પહોંચાડવાથી લઈને સુજલામ્ સુફલામ્ અને સૌની યોજના દ્વારા સમગ્ર રાજ્યમાં કેનાલનું વિરાટ નેટવર્ક તૈયાર કરવા જેવાં ભગીરથ કાર્યો તેમણે સાકાર કરી બતાવ્યાં છે. વાઈબ્રન્ટ ગુજરાત ગ્લોબલ સમિટ જેવી વિઝનરી પહેલ અને સૂક્ષ્મ, લઘુ તથા મધ્યમ કક્ષાના ઉદ્યોગોને પ્રોત્સાહન આપવાની નીતિથી ગુજરાતે અદ્વિતીય ઔદ્યોગિક વિકાસ સાધ્યો છે. કેન્દ્રીય ગૃહ અને સહકારિતા મંત્રી શ્રી અમિતભાઈ શાહનું ઊર્જદાયી માર્ગદર્શન પણ ગુજરાતને સતત મળતું રહ્યું હોવાનું આભાર અભિનંદન પ્રસ્તાવમાં જણાવ્યું હતું.

સ્થાનિક સ્વરાજની ચૂંટણીમાં કોણ બન્યું વિજેતા?

રાજ્યની ૧૫ મહાનગરપાલિકાઓ, ૮૪ નગરપાલિકાઓ, ૩૪ જિલ્લા પંચાયતો, ૨૬૦ તાલુકા પંચાયતોની સામાન્ય ચૂંટણી તથા ૧૧ નગરપાલિકાઓની પ્રસંગોપાત્ત ખાલી પડેલી ૧૩ બેઠકોની પેટાચૂંટણી યોજાઈ હતી.

ગુજરાત સ્થાનિક સ્વરાજ્ય ચૂંટણી પરિણામ		
મહાનગરપાલિકા સામાન્ય ચૂંટણી રાજ્યની ૧૫ મહાનગરપાલિકાઓ અને ૧૩ પેટાચૂંટણીઓમાં કુલ ૧૦૪૪ બેઠકો પૈકી ૪૩ બેઠકો વિનયરૂપે થઈ. ૧૦૦૧ બેઠક પર ચૂંટણી વિનયરૂપે થઈ.	નગરપાલિકા સામાન્ય ચૂંટણી રાજ્યની ૮૪ નગરપાલિકાઓમાં કુલ ૨૬૨૪ બેઠકો પૈકી ૩૮૫ બેઠકો વિનયરૂપે થઈ.	નગરપાલિકા પેટાચૂંટણી વિનયરૂપે થયેલી ૧૧ નગરપાલિકાઓમાં કુલ ૧૩ બેઠકો પૈકી ૪ બેઠકો વિનયરૂપે થઈ.
ભાજપ ૮૬૪ ભા.રા.કો. ૯૫ અન્ય પક્ષ તથા અપક્ષ ૧૨	ભાજપ ૧૬૧૮ ભા.રા.કો. ૪૪૭ અન્ય પક્ષ તથા અપક્ષ ૧૭૪	ભાજપ ૬ ભા.રા.કો. ૦ અન્ય પક્ષ તથા અપક્ષ ૩
જિલ્લા પંચાયતોની સામાન્ય ચૂંટણી રાજ્યની ૩૪ જિલ્લા પંચાયતોમાં કુલ ૧૦૬૦ બેઠકો પૈકી ૧૦૬૦ બેઠકો વિનયરૂપે થઈ હતી. ૧૦૩૮ બેઠકો પર ચૂંટણી વિનયરૂપે થઈ.	તાલુકા પંચાયતોની ચૂંટણી ૨૬૦ તાલુકા પંચાયતોમાં કુલ ૫૨૩૪ બેઠકો પૈકી ૨૫૨ બેઠકો વિનયરૂપે થઈ હતી. ૪૯૭૬ બેઠકો પર ચૂંટણી વિનયરૂપે થઈ.	
ભાજપ ૮૪૦ ભા.રા.કો. ૧૩૬ અન્ય પક્ષ તથા અપક્ષ ૬૨	ભાજપ ૩૪૨૨ ભા.રા.કો. ૧૦૫૦ અન્ય પક્ષ તથા અપક્ષ ૫૦૪	

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ગુજરાતમાં સેક્ટર સ્પેસિફિક યુનિવર્સિટીઓ કાર્યરત છે. કૌશલ્યવાન યુવા પ્રતિભાઓ તૈયાર કરવાના ઉદ્દેશથી ગુજરાતમાં **કૌશલ્ય સ્કિલ યુનિવર્સિટી**ની વર્ષ ૨૦૨૧માં રચના કરવામાં આવી. રક્ષા યુનિવર્સિટી (RRU), ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી (NFSU), ગુજરાત નેશનલ લૉ યુનિવર્સિટી (GNLU), કામધેનુ યુનિવર્સિટી, ૪ કૃષિ યુનિવર્સિટી, સ્વર્ણિમ ગુજરાત સ્પોર્ટ્સ યુનિવર્સિટી (SGSU), ચિલ્ડ્રન્સ યુનિવર્સિટી, ગુજરાત મેરીટાઇમ યુનિવર્સિટી જેવી વિવિધ ક્ષેત્રે સંલગ્ન વિશિષ્ટ યુનિવર્સિટીઓ કાર્યરત છે.

ગુજરાતમાં આવેલા ભયાનક ભૂકંપ બાદ રાજ્ય સરકાર દ્વારા **કચ્છનું નવનિર્માણ** આયોજનબદ્ધ રીતે કરવામાં આવ્યું. ધોરડો, સ્મૃતિવન મેમોરિયલ અને સ્મારક, 'જ્ઞાન્તિતીર્થ', છારી ઢંઢ રામસર સાઇટ અને કચ્છી હસ્તકલાની દિશામાં સફળ પ્રયાસો, પુનઃ પ્રાપ્ય ઊર્જના વિકાસના આયોજન સાથે કચ્છ હવે વિશ્વના નકશા પર સંઘર્ષથી સફળતાની ગુજરાતની આગવી ઓળખ બની ચૂક્યું છે.

વૈશ્વિક કટોકટીમાં ઉદ્યોગોની સુરક્ષા માટે રાજ્ય સરકાર કટિબદ્ધ

મિડલ ઈસ્ટમાં ચાલી રહેલા યુદ્ધ સંઘર્ષ અને વૈશ્વિક કટોકટીને ધ્યાને લઈ નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવીના અધ્યક્ષસ્થાને સુરતમાં દક્ષિણ ગુજરાતના વિવિધ ઈન્ડસ્ટ્રીઝ એસોસિયેશનના પ્રતિનિધિઓ સાથે સમીક્ષા બેઠક યોજાઈ હતી. બેઠકમાં ઉદ્યોગ મંડળો અને રાજ્યના ઉચ્ચ અધિકારીઓ વચ્ચે ગેસ સપ્લાય અને કારીગરોની વ્યવસ્થાઓ જેવા વિષયો પર ચર્ચા કરવામાં આવી હતી.

આ બેઠકમાં નાયબ મુખ્યમંત્રીશ્રીએ કહ્યું કે, રાજ્યમાં હાલમાં ગેસ, પેટ્રોલ, ડીઝલ સહિતની આવશ્યક ચીજવસ્તુઓનો પૂરતો પુરવઠો ઉપલબ્ધ છે અને કેન્દ્ર સરકારની માર્ગદર્શિકા મુજબ ગેસ પુરવઠો પૂરો પડાઈ રહ્યો છે. બેઠકમાં વિવિધ ઈન્ડસ્ટ્રીઝના પ્રતિનિધિઓએ પોતાની રજૂઆતો કરી હતી.

દક્ષિણ ગુજરાતનાં ઉદ્યોગ મંડળો દ્વારા ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ક્લિયન અને ભંડારાઓ દ્વારા શ્રમિકોને ભોજન પીરસવામાં આવી રહ્યું છે. પાંડેસરા, વાપી, અંકલેશ્વર અને દહેજ જેવા વિસ્તારોની ઈન્ડસ્ટ્રીઝ દ્વારા કારીગરો માટે રહેવા-જમવાની વિવિધ વ્યવસ્થાઓ કરવામાં આવી રહી છે. રાજ્ય સરકાર દ્વારા કારીગરો માટે પાંચ કિલોગ્રામના ગેસ સિલિન્ડર પૂરતા પ્રમાણમાં મળી રહે તે

માટેની વ્યવસ્થા કરવામાં આવી રહી છે. સુરત અને તેની આસપાસના વિસ્તારોમાં ૧૧૮ જેટલાં કોમ્યુનિટી ક્લિયન (ઈન્ડસ્ટ્રીયલ કેન્ટીન) કાર્યરત કરવામાં આવ્યાં છે. ગુજરાત દેશનું રોલ મોડલ છે અને તમામ વેપારીઓ તથા ઈન્ડસ્ટ્રીઝ સરકાર સાથે મળીને પરિસ્થિતિને થાળે પાડવા માટે કામ કરી રહ્યાં છે. 🇮🇳

ખેડૂત પરિવારોને ચેક અર્પણ અને દિવ્યાંગોને નિમણૂક

વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના ૧૧ વર્ષના સુશાસનની ઉજવણીના ભાગરૂપે નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવીની અધ્યક્ષતામાં અમદાવાદ ગુજરાત સ્ટેટ કો-ઓપરેટિવ એગ્રિકલ્ચર એન્ડ રૂરલ ડેવલપમેન્ટ બેંક લિ.-ખેતી બેંકના ખેડૂત લાભાર્થીઓના વારસદારોને ગાંધીનગરથી અકસ્માત વીમા સહાયના ચેક અર્પણ કરવામાં આવ્યા હતા. આ ઉપરાંત કાર્યક્રમમાં નાયબ મુખ્યમંત્રીના હસ્તે દિવ્યાંગ કર્મચારીઓને કાયમી નિમણૂકપત્રો પણ એનાયત કરવામાં આવ્યા હતા.

ખેડૂત પરિવારો માટે મુશ્કેલીના સમયમાં મોટો આર્થિક આધાર પૂરો પાડવા માટે ખેતી બેંક દ્વારા લોન લેનાર દરેક ખેડૂત પરિવારને રૂ. ૧૧ લાખનો અકસ્માત વીમો આપવામાં આવે છે. આ વીમાનું પ્રીમિયમ પણ બેંક દ્વારા ચૂકવવામાં આવે છે.

નાયબ મુખ્યમંત્રીશ્રીના હસ્તે સ્વ. હેમંતજી પરમારના વારસદારને રૂ. ૧૧ લાખ તેમજ સ્વ. હિતેશકુમાર પટેલ અને સ્વ. ભાણાભાઈ બારૈયાના વારસદારોને રૂ. ૫-૫ લાખના અકસ્માત વીમાના ચેકનું વિતરણ કરવામાં આવ્યું હતું. શ્રી સંઘવીએ શોકગ્રસ્ત પરિવારો પ્રત્યે સંવેદના વ્યક્ત કરી આ આર્થિક સહાય

તેમને ભવિષ્યમાં મદદરૂપ થશે, તેવી આશા વ્યક્ત કરી હતી.

આ કાર્યક્રમમાં સામાજિક જવાબદારી અને માનવીય અભિગમના ભાગરૂપે પાંચ દિવ્યાંગ કર્મચારીઓને તેમના પ્રોબેશન પિરિયડ પૂરો થતાં કાયમી નિમણૂકના ઓર્ડર પણ નાયબ મુખ્યમંત્રીશ્રીના હસ્તે આપવામાં આવ્યા હતા. 🇮🇳

પોલીસ પરિવારોને મળ્યું સુખનું નવું સરનામું

રાજ્ય સરકાર પોલીસ પરિવારોને વધુ સારું અને સુવિધાયુક્ત જીવન ધોરણ આપવા માટે કટિબદ્ધ છે. સુરતની પીપલોદ પોલીસવાઈન ખાતેથી નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવીના હસ્તે કુલ રૂ. ૧૧૬ કરોડના ખર્ચે પોલીસ ક્વાર્ટર્સ, હોર્સ રાઈડિંગ સ્કૂલ, લાઈબ્રેરી, પોલીસ સ્ટેશન, મરીન ટાસ્ક ફોર્સનાં મકાનો સહિતના વિવિધ પ્રકલ્પોનાં લોકાર્પણ અને ખાતમુહૂર્ત કરાયાં હતાં. નાયબ મુખ્યમંત્રીશ્રીએ સુરત શહેર અને જિલ્લામાં પોલીસ વિભાગના અધિકારીઓ-કર્મચારીઓ માટે પીપલોદ પોલીસવાઈન ખાતે ક્વાર્ટર્સ, હોર્સ રાઈડિંગ સ્કૂલ, લાઈબ્રેરી, રાઈડર પોલીસ વાઈન ખાતે ક્વાર્ટર્સ, બેસ્તાન ખાતે પોલીસ સ્ટેશન અને હજીરામાં મદદનીશ પોલીસ કમિશનર 'J' ડિવિઝન ઓફિસ, સુરત જિલ્લાના મરીન ટાસ્ક ફોર્સનાં રહેણાક મકાનો તથા બિન-રહેણાક મકાનો, લાજપોર મધ્યસ્થ જેલમાં કોમ્યુનિટી હોલનું લોકાર્પણ અને લાજપોર જેલમાં કિચનર્સ બેરેકનું ખાતમુહૂર્ત કર્યું હતું. આ પ્રસંગે કેન્દ્રીય જળશક્તિ મંત્રી શ્રી સી. આર. પાટીલ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

સહાય : નાયબ મુખ્યમંત્રી શ્રી હર્ષ સંઘવીના અધ્યક્ષસ્થાને મળેલી બેઠકમાં ૨૩ મોટા ઔદ્યોગિક એકમોને સહાય આપવાની મંજૂરી અપાઈ છે, જેનાથી રાજ્યમાં અંદાજિત ૫,૬૩૪ રોજગારીની તકો ઊભી થશે. આ અંતર્ગત ઔદ્યોગિક નીતિ-૨૦૧૫ હેઠળ ૨૨ એકમોના રૂ. ૭૭૦.૨૯ કરોડ અને આત્મનિર્ભર ગુજરાત યોજના-૨૦૨૨ હેઠળ ૧ એકમના રૂ. ૮૩૭.૬૭ કરોડના રોકાણને બહાલી મળી છે. રાજ્ય સરકારની આ યોજનાઓ નેટ SGST, વ્યાજ સહાય અને EPF રિએમ્બર્સમેન્ટ દ્વારા ઉદ્યોગો તથા MSME સેક્ટરને પ્રોત્સાહિત કરી 'ઇન્ડસ્ટ્રી ફ્રેન્ડલી ઇકો-સિસ્ટિમ' મજબૂત બનાવશે. આ બેઠકમાં રમતગમત રાજ્ય મંત્રી ડૉ. જયરામભાઈ ગામિત સહિત વિવિધ વિભાગોના ઉચ્ચ અધિકારીઓ ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ભારત સરકારના સ્માર્ટ સિટી મિશનના પ્રથમ રાઉન્ડમાં પસંદ થયેલાં ૨૦ શહેરોમાં સુરતનો સમાવેશ થયો હતો. આ પ્રોજેક્ટ્સના અમલીકરણ માટે 'સુરત સ્માર્ટ સિટી ડેવલપમેન્ટ લિમિટેડ' (SSCDL) નામની સ્પેશિયલ પર્પઝ હીકલ કંપનીની રચના કરવામાં આવી છે. સ્માર્ટ સિટી સુરતની નાગરિક સુવિધાઓ, ટ્રાફિક, સ્ટ્રીટ લાઇટ અને પાણી પુરવઠાનું રિચલ-ટાઇમ મોનિટરિંગ જેવી સુવિધાઓ દ્વારા સુરત સ્માર્ટ શહેરની ઉપમાને સાર્થક કરી રહ્યું છે.

કેન્દ્ર સરકારના ડિપાર્ટમેન્ટ ફોર પ્રમોશન ઓફ ઇન્ડસ્ટ્રી એન્ડ ઇન્ટરનલ ટ્રેડ (DPIIT) દ્વારા જાહેર કરવામાં આવતા 'સ્ટેટ્સ સ્ટાર્ટઅપ રેન્કિંગ'માં 'શ્રેષ્ઠ પ્રદર્શન કરનાર રાજ્ય' તરીકે ગુજરાત પ્રથમ રહ્યું છે. ગુજરાત વર્ષ ૨૦૧૮, ૨૦૧૯, ૨૦૨૧, ૨૦૨૨ અને જાન્યુઆરી ૨૦૨૬માં સતત પાંચમી વાર 'બેસ્ટ પરફોર્મર સ્ટેટ' તરીકે પોતાની મજબૂત સ્ટાર્ટઅપ ઇકોસિસ્ટિમ અને નીતિના પરિણામે અગ્રેસર રહ્યું છે.

પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ પૂર્ણ થવાને હજુ એકાદ વર્ષની વાર હતી. ૧૯૧૭ના જુલાઈ માસમાં ઈંગ્લિશ ચેનલમાંથી પસાર થઈ રહેલા સાલસાટી (SS Salsette) નામક જહાજ ઉપર જર્મની તરફથી ટોર્પિડો હુમલો થયો. આ કમનસીબ હુમલામાં ૧૫ જેટલી વ્યક્તિ મોતને ભેટી. તેની સાથે બીજી પણ એક ઘટના બની. આ જહાજમાં ભારતરત્ન મહામાનવ ડૉ. બી. આર. આંબેડકરની બૌદ્ધિક સંપદા સામાન પુસ્તકો સહિતનો સામાન પણ હતો, જે જહાજની સાથે જ પાણીમાં ડૂબી ગયો. સદનસીબે ડૉ. આંબેડકર અમેરિકાથી અન્ય જહાજ મારફત ભારત આવી રહ્યા હતા. એ પછી શું થયું એ વિશે લોકોને જવલ્લે જ ખબર હશે.

ડૉ. ભીમરાવ આંબેડકર મેટ્રિક પાસ કરનારા મહાર જ્ઞાતિના પ્રથમ વિદ્યાર્થી હતા, જે બદલ તેમનું સન્માન કરવામાં આવ્યું હતું. આ સન્માન સમારોહમાં આચાર્ય કૃષ્ણાજી અર્જુન કેલુસ્કરે ડૉ. ભીમરાવના ઉચ્ચ અભ્યાસ માટે વડોદરાના રાજવી સયાજીરાવ

ગાયકવાડ પાસેથી શિષ્યવૃત્તિ અપાવશે, એવી હેયાધારણ આપી હતી. બાદમાં આચાર્ય કેલુસ્કર ભીમરાવને વડોદરા-નરેશ સાથે મુલાકાત કરાવવા માટે લઈ ગયા. સયાજીરાવ ગાયકવાડે પૂછેલા પ્રશ્નોના ડૉ. ભીમરાવે સચોટ અને યોગ્ય ઉત્તરો આપ્યા. મહારાજા પ્રભાવિત થયા. તેમણે દર માસે રૂ. ૨૫ની શિષ્યવૃત્તિ આપી.

૧૯૦૮માં ઍલ્ફિન્સ્ટન કૉલેજમાં પ્રવેશ મેળવી તેમણે બી.એ.ની પદવી પ્રાપ્ત કરી. બાદમાં વડોદરામાં હાલમાં કોઠી કમ્પાઉન્ડમાં જે ઈમારત છે, ત્યાં આવેલા એક ઓરડામાં બેસી નોકરી શરૂ કરી, પણ આ દરમિયાન વસવાટ, ભોજન, જાતિગત તિરસ્કાર સહિતનાં ત્રાસદાયક કષ્ટ અને વિપત્તિઓને કારણે નોકરી છોડી. વિદેશમાં ઉચ્ચ અભ્યાસ કરવાનો નિર્ણય કર્યો. આવા કપરા સંજોગોમાં મુંબઈના મલબાર હિલ ખાતે સયાજીરાવનો ઉતારો હતો. ડૉ. ભીમરાવે આ સ્થિતિ વિશે તેમને અવગત કરાવવાનો નિર્ણય લીધો. બન્નેની મુલાકાત થઈ. એ દરમિયાન વિદેશમાં અભ્યાસ અંગેની પણ ચર્ચા થઈ. મહારાજા સહમત થયા.

તા. ૪ એપ્રિલ, ૧૯૧૩ના રોજ પ્રતિ માસ ૧૧.૫ પાઉન્ડની શિષ્યવૃત્તિ મંજૂર કરવામાં આવી. શિષ્યવૃત્તિ માટે જામીનની કેટલીક શરતો પણ રદ કરવામાં આવી હતી. તેઓ અમેરિકા અભ્યાસ કરવા ગયા હતા. ત્યાં અભ્યાસ પૂર્ણ કરીને પરત આવતા હતા

ત્યારે પ્રથમ વિશ્વયુદ્ધ ચરમસીમા પર હતું. તેઓ અલગ જહાજ મારફત ભારત આવી રહ્યા હતા, જ્યારે સામાન અલગ અન્ય શિપ મારફત ભારત આવી રહ્યો હતો. એ દરમિયાન હુમલાની ઘટના બની અને ડૉ. ભીમરાવનો તમામ સામાન ડૂબી ગયો.

હવે પછીની ઘટના ઓછી જાણીતી છે. એ બાદ ડૉ. ભીમરાવે વડોદરા રાજ્યની નોકરી ફરી શરૂ કરી હતી. એ દરમિયાન મહારાજાને સામાનનું નુકસાન થયા અંગેની જાણકારી મળી અને તેમણે સપ્ટેમ્બર-૧૯૧૭માં એક ખાસ 'હુજૂર હુકમ' બહાર પાડ્યો અને મહારાજાએ આ નુકસાનનું વળતર આપ્યું હતું.

આ હુકમમાં એવો ઉલ્લેખ વાંચવા મળે છે કે, માસિક રૂ. ૧૫૦ના પગારે ડૉ. ભીમરાવને એકાઉન્ટન્ટ જનરલની ઓફિસમાં પ્રોબેશનર તરીકે રાખવામાં આવે છે. સાથે અમેરિકાથી પરત ફરતી વેળાએ સામાન ડૂબી જવાથી થયેલા નુકસાન બદલ રૂ. ૩૦૦ ગિફ્ટ કવર તરીકે મંજૂર કર્યા હતા. આ રકમ ખાનગી ડિપાર્ટમેન્ટમાં ચૂકવવી, એવો આદેશ થયો હતો. છે ને રસપ્રદ વાત ?

એ બાદ વડોદરામાં નોકરી દરમિયાન તિરસ્કાર અને બાદમાં કમાટીબાગના વડલાની નીચે બેસી ડૉ. આંબેડકરે કરેલું ચિંતન વિખ્યાત છે. એ પછી ભારતમાં સમતાનો નવો અધ્યાય શરૂ થયો. 🇮🇳

રાજ્ય સરકાર દ્વારા લેવાતા જનહિતકારી નિર્ણયો દ્વારા લોકોની સુખાકારીમાં વધારો થાય છે. ગહન મંથન અને ચર્ચાવિચારણા બાદ લોકોના સર્વાંગણી વિકાસ માટે તાજેતરમાં વનબંધુ કલ્યાણ યોજના, મિલકત અને રાજ્યના માર્ગોના નિર્ણયો ઉપરાંત અન્ય નિર્ણયો અત્રે પ્રસ્તુત છે.

‘ટુકડા ધારા-૧૯૪૭’માં સુધારાને સૈદ્ધાંતિક મંજૂરી

નિર્ણય : ગુજરાત સરકાર જનહિતના નિર્ણયોમાં હંમેશાં અગ્રેસર રહી છે. રાજ્ય સરકારે આઝાદી પછી પ્રથમ વાર ૭૫ વર્ષ જૂના ‘ટુકડા ધારા-૧૯૪૭’માં ધરખમ સુધારાને સૈદ્ધાંતિક મંજૂરી આપી છે.

પ્રવક્તા મંત્રી શ્રી જીતુભાઈ વાઘાણીએ જણાવ્યું હતું કે, વર્ષ ૧૯૪૮થી નવા કાયદાના અમલ સુધીમાં, જે કિસ્સાઓમાં જમીનના નિયમ કરતા નાના ટુકડા પડ્યા હોય અથવા કાયદાનું ઉલ્લંઘન થયું હોય, તેવા તમામ જૂના ભંગને કોઈ પણ પ્રકારનો દંડ વસૂલ્યા વગર ‘રેગ્યુલરાઈઝ’ (વિનિયમિત) કરવા રાજ્ય સરકારે નિર્ણય કર્યો છે. ખેતીની ગુણવત્તા જાળવી રાખવા ૧૦ ગુંઠાથી ઓછો ટુકડો પાડી શકાશે નહીં.

લાભ

- રાજ્યના ખેડૂતો અને જમીનધારકોને મોટી રાહત મળશે. હજારો ‘બોનાફાઈડ’ ખરીદદારોનાં જમીન-ટાઈટલ ક્લિયર થશે.
- રેવન્યુ કોર્ટમાં ચાલતા વર્ષો જૂના કેસોનો કાયમી નિકાલ આવશે.
- ખેડૂતોની આર્થિક ઉન્નતિ થશે.
- જમીન સંબંધી વિવાદોમાં જે નાણાં અને સમયનો વ્યય થતો હતો, તેનો કાયમી અંત આવશે.
- મહાનગરપાલિકા, નગરપાલિકા અને શહેરી વિકાસ સત્તામંડળોના વિસ્તારોને આ ‘ટુકડા ધારા’માંથી સંપૂર્ણપણે મુક્તિ.
- શહેરી વિસ્તારોમાં બિનખેતી (NA)ની પ્રક્રિયા, બાંધકામ અને જમીન લે-વેચના વ્યવહારો ઝડપી પારદર્શક બનશે, જેનાથી સર્વાંગી વિકાસને વેગ મળશે.

વનબંધુ કલ્યાણ યોજના : રૂ. ૩૬૨ કરોડનાં ૨૯૩ કામો મંજૂર

નિર્ણય : રાજ્યના અંબાજીથી ઉમરગામ સુધીના સમગ્ર આદિજાતિ વિસ્તારોના સર્વાંગી વિકાસને પ્રાથમિકતા આપતાં, ગામડાઓ સુધી પાયાની સુવિધાઓને વધુ સુલભ બનાવવા માટે મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે મહત્વનો નિર્ણય કર્યો છે. મુખ્યમંત્રીશ્રીએ વનબંધુ કલ્યાણ યોજના અંતર્ગત આદિજાતિ વિસ્તારોનાં ગામોની શાળાઓ અને પ્રાથમિક આરોગ્ય કેન્દ્રોને પાકા રસ્તાઓથી જોડવા માટે ૩૨૫.૮૧ કિ.મી. લંબાઈનાં કામો તેમજ સ્ટ્રક્ચર નિર્માણનાં કામો મળીને ૨૯૩ કામો માટે કુલ ૩૬૨.૫૭ કરોડ મંજૂર કર્યા છે.

લાભ : આદિજાતિ વિસ્તારોમાં નવા રસ્તાઓનું નિર્માણ થવાથી વિદ્યાર્થીઓને શાળાએ પહોંચવામાં સરળતા થશે. એટલું જ નહિં આકસ્મિક પરિસ્થિતિમાં દર્દીઓને નજીકના આરોગ્ય કેન્દ્ર સુધી ઝડપથી પહોંચાડી શકાશે. આ પહેલથી આદિજાતિ વિસ્તારોમાં વિકાસનાં નવાં દ્વાર ખૂલતાં ‘સબકા સાથ, સબકા વિકાસ’નો ધ્યેય પણ સાકાર થશે.

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ગુજરાત ગૅસ લિમિટેડ અને Gujarat State Petroleum Corporation દ્વારા સ્થાપિત **ગુજરાત ગૅસ ગ્રીડ નેટવર્ક** ભારતનું સૌથી મજબૂત અને વિસ્તૃત રાજ્ય સ્તરીય ગૅસ નેટવર્ક છે. રાજ્યમાં ૨,૫૦૦ કિમીથી વધુ લાંબી હાઇ-પ્રેશર નેચરલ ગૅસ પાઇપલાઇન ગૅસનું જાળ બિંધાવવામાં આવી છે.

શાળાના વિદ્યાર્થીઓને ડિજિટલ હેલ્થકાર્ડ પૂરું પાડનાર દેશનું એકમાત્ર રાજ્ય ગુજરાત છે. ટીબી મુક્ત ભારત અભિયાનમાં સ્ટેટ્સ વિથ મોસ્ટ ઇમ્પ્રૂવમેન્ટ શ્રેણીમાં ગુજરાતે પ્રથમ સ્થાન મેળવ્યું છે. **આરોગ્ય** ક્ષેત્રે ૧૦૮ ઇમર્જન્સી સેવા શરૂ થઈ ત્યારથી નવેમ્બર ૨૦૨૫ સુધીમાં રેકોર્ડ બ્રેક કુલ ૧.૮૬ કરોડથી વધુ ઇમર્જન્સી કોલ એટેન્ડ કરીને દર્દીઓને સફળતાપૂર્વક તાત્કાલિક સારવાર પૂરી પાડવામાં આવી છે.

ગુજરાતના મજબૂત માર્ગ : રૂ. ૩,૪૦૦ કરોડનાં કામો મંજૂર

વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ શરૂ કરેલી વિકાસની પરંપરાને આગળ ધપાવતાં મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલની અધ્યક્ષતામાં રાજ્યના માર્ગોના નેટવર્કને વધુ સુદૃઢ અને સુરક્ષિત બનાવવા માટે બે અત્યંત મહત્વના નિર્ણય કરવામાં આવ્યા છે.

નિર્ણય : પ્રવક્તા મંત્રી શ્રી જીતુભાઈ વાઘાણીએ જણાવ્યું હતું કે, રાજ્યનાં ગામડાંઓને જોડતા નોન-પ્લાન રસ્તાઓની સુધારણા માટે મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે રૂ. ૩,૪૦૦ કરોડની મંજૂરી આપી છે. આગામી સમયમાં ૫,૭૦૦ કિમી નોન-પ્લાન રસ્તાઓનું રિસર્ફેસિંગ કરવામાં આવશે. તે અંતર્ગત રાજ્યના ૩૪ જિલ્લાઓમાં કુલ ૨,૩૪૨ જેટલાં કામોને મંજૂરી અપાઈ છે. રાજ્ય સરકારે માર્ગોની ગુણવત્તા લાંબા સમય સુધી જળવાઈ

રહે તે માટે હવે 'આઉટપુટ એન્ડ પર્ફોર્મન્સ બેઝડ કોન્ટ્રાક્ટ' (OPRC) અને 'પર્ફોર્મન્સ બેઝડ મેન્ટેનન્સ કોન્ટ્રાક્ટ' (PBMC) પદ્ધતિ અપનાવવાનો નિર્ણય કર્યો છે.

નવી પદ્ધતિની મુખ્ય વિશેષતા

હવે કોન્ટ્રાક્ટરને ચુકવણી કામની માત્રા પર નહીં, પણ રસ્તાની ગુણવત્તાના આધારે કરવામાં આવશે. ડામરની સપાટીની સાથે સાઈડ શોલ્ડર, ડ્રેનેજ, રોડ ફર્નિચર-સાઈન બોર્ડ, માર્કિંગ, સ્ટોન વગેરેની જાળવણી પણ કોન્ટ્રાક્ટરે જ કરવાની રહેશે.

લાભ :

- વૈજ્ઞાનિક પદ્ધતિ અને પ્રિવેન્ટિવ મેન્ટેનન્સથી રાજ્યના રસ્તાઓનું આયુષ્ય વધશે અને વારંવાર રિપેરિંગની જરૂર નહીં પડે.

- ડિજિટલ મોનિટરિંગ અને પર્ફોર્મન્સ ઈન્ડિકેટર્સના કારણે કામમાં વધુ પારદર્શિતા અને જવાબદારી આવશે. લાંબાગાળે લાઈફ-સાઈકલ કોસ્ટમાં ઘટાડો થશે.
- ઈન્ફ્રાસ્ટ્રક્ચર રોકાણનું રક્ષણ થશે.
- ખાડામુક્ત રસ્તા અને યોગ્ય સાઈનેજના કારણે માર્ગ-અકસ્માતોમાં પણ ઘટાડો થશે.
- મુસાફરોની સુરક્ષા સુનિશ્ચિત થશે.
- લાંબાગાળે સરકારના ખર્ચમાં ઘટાડો થશે.
- ગ્રામીણ અને અંતરિયાળ વિસ્તારોનું પરિવહન વધુ સુદૃઢ બનશે, અને રસ્તા ઓની ગુણવત્તામાં પણ લાંબાગાળાનો સુધારો જોવા મળશે.

મહેસૂલી સરળીકરણ થતાં મિલકતના તકરારી કેસો ઘટશે

નિર્ણય : મહેસૂલ તંત્રમાં પ્રવર્તતી જટિલતાઓ દૂર કરીને પારદર્શિતા લાવવા તેમજ સામાન્ય જનતાને પડતી મુશ્કેલીઓને દૂર કરવા મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલના નેતૃત્વ હેઠળની રાજ્ય સરકારે એક ક્રાંતિકારી નિર્ણય કર્યો છે. મહેસૂલી સરળીકરણ માટે 'જમીન મહેસૂલ અધિનિયમ-૧૮૭૯'ની કલમ ૧૩૫-Dની જોગવાઈમાં સુધારાથી હવે જમીન અથવા મિલકતના કાયદેસરના વ્યવહારોમાં નાગરિકોને ૩૦ દિવસની નોટિસના સમયગાળાની રાહ જોવામાંથી મુક્તિ મળશે. પ્રવક્તા મંત્રી શ્રી જીતુભાઈ વાઘાણીએ આ નિર્ણયને ખેડૂતો અને સામાન્ય જનતા માટે આશીર્વાદરૂપ ગણાવ્યો છે.

નિર્ણયથી થનારા દૂરગામી લાભો	
લાભનું ક્ષેત્ર	વિગતવાર અસર
બ્લોકમેલિંગ પર રોક	ખોટા વાંધા-વચકા ઉઠાવીને નાણાં પડાવતાં તત્ત્વો પર લગામ આવશે.
કોર્ટ કેસોમાં ઘટાડો	મામલતદારથી લઈને SSRD સુધી ચાલતા તકરારી કેસોમાં મોટો ઘટાડો થશે.
સામાન્ય જનતાને રાહત	માત્ર ખેતી જ નહીં, પણ દુકાન, ફ્લેટ અને રહેણાક મકાનોની ખરીદીમાં સરળતા રહેશે.
વારસાઈમાં સરળતા	સીધી લીટીના વારસદારો વચ્ચે થતી મિલકત તબદીલીમાં હેરાનગતિ બંધ થશે.
પારદર્શિતા	મહેસૂલી પ્રક્રિયા વધુ પારદર્શક, નિર્ભય અને સમયબદ્ધ બનશે.

નવા સુધારા મુજબ નોટિસના નિયમો		
વ્યવહારનો પ્રકાર	જૂનો નિયમ	નવો સુધારો (રાહત)
ચોખ્ખો અને સ્પષ્ટ વ્યવહાર (તમામ હકદારોની સહી હોય, કોઈ વિવાદ ન હોય)	૩૦ દિવસની નોટિસ ફરજિયાત હતી.	નોટિસ વગર તુરંત જ 'પાકી એન્ટ્રી' (સીધી નોંધ પ્રમાણિત થશે).
અદાલત/ટ્રિબ્યૂનલના હુકમો	૧૩૫-Dની નોટિસ બજવવી પડતી હતી.	નોટિસની જરૂર નથી, સીધી જ અમલવારી કરવામાં આવશે.
તપાસની જરૂરિયાતવાળા કિસ્સા (PoA દ્વારા વેચાણ અથવા વારસદારોની સહી ખૂટતી હોય)	૩૦ દિવસનો સમયગાળો હતો.	સમયગાળો ઘટાડીને માત્ર ૭ દિવસ કરાવ્યો.

જમીન વારસાઈ સ્ટેમ્પ ડ્યૂટીમાં રાહત

નિર્ણય : રાજ્યમાં સીધી લીટીના અને આડી લીટીના વારસદારો વચ્ચે થતા જમીન સંબંધિત આંતરિક વ્યવહારો માટે જંત્રી-આધારિત સ્ટેમ્પ ડ્યૂટીની જોગવાઈઓમાં રાહત આપવાનો પ્રજાલક્ષી નિર્ણય મુખ્યમંત્રી શ્રી ભૂપેન્દ્રભાઈ પટેલે કર્યો છે. ગુજરાત સ્ટેમ્પ અધિનિયમ ૧૯૫૮ની કલમ ૯ હેઠળ રાજ્ય સરકારને સ્ટેમ્પ ડ્યૂટી ઘટાડવા અથવા માફ કરવા મળેલી સત્તા અન્વયે મુખ્યમંત્રીશ્રીએ ખેતીની જમીન અંગેના કેટલાક કિસ્સાઓમાં જંત્રી-આધારિત સ્ટેમ્પ ડ્યૂટીની જોગવાઈઓમાંથી રાહત આપીને રૂ. ૩૦૦ ટોકન સ્ટેમ્પ

ડ્યૂટી લાગુ કરવાનો નિર્ણય કર્યો છે.

વિગત	મુખ્ય મુદ્દાઓ
મુખ્ય નિર્ણય	વારસાઈ સંબંધિત જમીન વ્યવહારો માટે હવે જંત્રીના બદલે માત્ર રૂ. ૩૦૦ ટોકન સ્ટેમ્પ ડ્યૂટી લાગુ પડશે.
કોને લાભ મળશે?	ખેતીની જમીન ધરાવતા સીધી લીટીના વારસદારો (પુત્ર, પુત્રી વગેરે) અને તેમની ગેરહાજરીમાં આડી લીટીના વારસદારોને.
કયા કિસ્સામાં રાહત મળશે?	
પ્રકાર	વિગત
હક્ક કમી	સંયુક્ત ખાતેદારો પૈકી એક કે વધુ વારસદારો અન્ય વારસદારોની તરફેણમાં પોતાનો હક્ક છોડે ત્યારે.
હયાતીમાં નામ દાખલ	હયાત ખાતેદાર દ્વારા વારસદારોનાં નામ એક અથવા વધુ તબક્કે સરકારી રેકૉર્ડમાં દાખલ કરવા માટે.
મિલકત વહેંચણી	વારસાઈ નોંધ દ્વારા દાખલ થયેલા સભ્યો વચ્ચે જમીનની આંતરિક વહેંચણી કરવા.
નિર્ણયથી થનારા મુખ્ય લાભો	
લાભનું ક્ષેત્ર	વિગતવાર અસર
ન્યાયિક	પરિવારમાં મિલકત - વહેંચણી સરળ બનતાં કોર્ટ-કચેરીના કેસો અને આંતરિક વિવાદોમાં ઘટાડો થશે.
આર્થિક	સ્ટેમ્પ ડ્યૂટીનો મોટો ખર્ચ બચતાં ખેડૂતો અને સામાન્ય જનતા પરનો આર્થિક બોજ હળવો થશે.
વહીવટી	જમીન રેકૉર્ડ (Record of Rights) વધુ સ્પષ્ટ અને અપડેટ બનશે, જેનાથી માલિકી હક્કની ગેરસમજ દૂર થશે.
પારદર્શિતા	ઊંચી ડ્યૂટીને કારણે અટકેલા વ્યવહારો હવે કાયદેસર રીતે નોંધાશે, જે 'ઈઝ ઓફ ડુઈંગ બિઝનેસ'ને વેગ આપશે.

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ભારતભરમાં ગુજરાત ૨૩% વેટલેન્ડ વિસ્તાર સાથે જળપ્લાવિત પ્રદેશોની દૃષ્ટિએ પ્રથમ ક્રમે છે. ઇસરો (SAC)ના ૨૦૧૦ના અહેવાલ મુજબ, રાજ્યનો કુલ ૩૪,૭૪૯.૫૦ ચો.કિમી વિસ્તાર (ભૌગોલિક વિસ્તારના ૧૭.૫૬%)

જળપ્લાવિત છે, જેમાં પરવાળાં અને મેન્ગ્રોવ્સનાં ક્ષેત્રોનો પણ સમાવેશ થાય છે.

ઢાંડી ગામે સ્થાપિત એશિયાનું સૌથી મોટું પમ્પિંગ સ્ટેશન આશીર્વાદ સાબિત થયું. **ઢાંડી પમ્પિંગ સ્ટેશન** ગુજરાતનું એન્જિનિયરિંગ માર્વેલ છે. ઢાંડી પમ્પિંગ સ્ટેશન એ ૭૧ મીટરની ઊંચાઈએ પાણી લિફ્ટ કરી સૌરાષ્ટ્ર-કચ્છને પાણી પહોંચાડતી યોજનાનું હૃદય છે. તેનાથી કડીથી ઘોળીઘજા ડેમ સુધીના વિસ્તારની ૪.૯૭ લાખ હેક્ટરથી વધુ જમીનને સિંચાઈનો લાભ મળી રહ્યો છે.

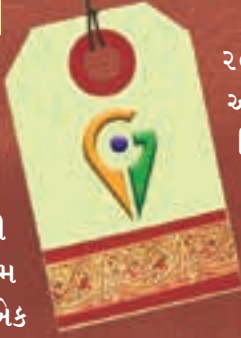
ટાંગલિયા શાલ

વર્ષ ૨૦૦૯માં સત્તાવાર
GI ટેગ પ્રાપ્ત

શક્તિ મુંઘવા

ગુજરાતની ધરતી હસ્તકલા અને સંસ્કૃતિના ખજાનાની ભૂમિ છે. રાજ્યમાં વસતા હસ્તકલાના કસબીઓએ પોતાની આગવી સૂઝબૂઝથી વૈશ્વિક સ્તરે ગુજરાતનું નામ રોશન કર્યું છે. આ ખજાનાનું એક ઝળહળતું રતન એટલે સુરેન્દ્રનગરની પાંચાળ ભૂમિની શાન ગણાતી 'ટાંગલિયા શાલ'.

ટાંગલિયા સાત સદીઓ જૂની અદ્ભુત કલા છે, જે કસબીઓની મહેનત અને 'ડાંગસિયા' સમુદાયના લોહીમાં વણાયેલી કલાનું પ્રતીક છે. આ કલા આજે આધુનિક ફેશનના યુગમાં પણ પોતાનું આગવું સ્થાન જાળવીને 'વોકલ ફોર લોકલ'ના મંત્રને ચરિતાર્થ કરે છે. ટાંગલિયા હસ્તકલાનો ઇતિહાસ આશરે ૭૦૦ વર્ષ જૂનો મનાય છે. ડાંગસિયા સમુદાયે પોતાની આગવી કોઠાસૂઝથી ઊનનાં વસ્ત્રો પર ભરતકામ જેવી અનોખી વણાટકલા વિકસાવી, જે આજે 'ટાંગલિયા' તરીકે જગવિખ્યાત છે. મુખ્યત્વે સુરેન્દ્રનગરના વઢવાણ, સાયલા અને મૂળી તાલુકાનાં ગામોમાં તે જીવંત છે.

ટાંગલિયા શાલને વર્ષ ૨૦૦૯માં સત્તાવાર રીતે જી. આઈ. ટેગ પ્રાપ્ત થયો હતો. આ સિદ્ધિ મેળવવામાં NIFT ગાંધીનગર અને ટાંગલિયા હસ્તકલા એસોસિએશનનું યોગદાન અમૂલ્ય રહ્યું. આ ટેગ કલાને નકલખોરો અને મશીનમેડ ઉત્પાદનો સામે કાયદાકીય રક્ષણ પૂરું પાડી સુનિશ્ચિત કરે છે કે 'ટાંગલિયા' નામે વેચાતી પ્રોડક્ટ માત્ર સુરેન્દ્રનગરના સ્થાનિક કસબીઓ દ્વારા જ નિર્મિત હોય. વિસરાઈ રહેલી આ કલાને પદ્મશ્રી લવજીભાઈ પરમાર જેવા કસબીઓએ અને સરકાર દ્વારા કલાના રક્ષણ માટેના પ્રયાસોએ નવજીવન આપ્યું. આજે તે માત્ર શાલ પૂરતું મર્યાદિત નથી; હવે સાડી, દુપટ્ટા, કુર્તા અને હોમ ડેકોરની વસ્તુઓ પણ મળે છે. પરંપરાગત ઊનની સાથે હવે તેમાં કોટન અને સિલ્કનો પણ ઉપયોગ થાય છે, જેથી તે બારેમાસ પહેરવાલાયક રહે છે. આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે હોલીવૂડના

જાણીતા અભિનેતા બ્રેડ પિટે ટાંગલિયા વર્કવાળું શર્ટ પહેરીને આ કલાને વૈશ્વિક મંચ પર પ્રસિદ્ધ કરી હતી.

આ કલાની વિશેષતા તેની 'દાણા' ટેકનિક છે. સામાન્ય ભરતકામમાં કાપડ તૈયાર થયા પછી સોય-દોરાથી વર્ક થાય છે, પરંતુ ટાંગલિયામાં કારીગર વણાટકામની સાથે જ કાચા ઊન કે રૂના નાના ટુકડાને આંગળીના ટેરવે વણીને 'દાણા' બનાવે છે. વણાટકામની સાથે જ કાચા રૂ કે ઊનમાંથી નાના-નાના દાણા બનાવીને તેને તાણા-વાણાની વચ્ચે એવી રીતે પરોવવામાં આવે છે કે કાપડની બંને બાજુ એકસરખી ભાત ઉપસાવે છે. આ ડિઝાઈન જોતાં એવું લાગે જાણે કાપડ પર મોતી જડ્યાં હોય. ઝીણવટભરી મહેનત માગી લેતી આ કારીગર પોતાની આંગળીનાં ટેરવે ચકલી, મોર અને વેલ જેવી ભૌમિતિક ડિઝાઈનો કલાત્મક રીતે કંડારે છે. 🌸

ભાવનગર-નવી મુંબઈ સીધી ફ્લાઇટનો પ્રારંભ

ભાવનગર એરપોર્ટથી કેન્દ્રીય નાગરિક ઉડ્ડયન મંત્રી શ્રી કે. રામમોહન નાયડુ તથા કેન્દ્રીય રાજ્યમંત્રી શ્રીમતી નિમુબહેન બાંભણિયા, કૃષિમંત્રી શ્રી જીતુભાઈ વાઘાણી સહિતના મહાનુભાવોએ ભાવનગર-નવી મુંબઈ ફ્લાઇટને લીલી ઝંડી આપી પ્રસ્થાન કરાવ્યું હતું. ભાવનગર અને નવી મુંબઈ વચ્ચે સીધી ફ્લાઇટના શુભારંભ અવસરે ફ્લાઇટનું વોટર સેલ્યૂટ દ્વારા અભિવાદન કરવામાં આવ્યું હતું. પ્રથમ ફ્લાઇટમાં અન્ય મુસાફરો સાથે ૩૦ દિવ્યાંગ મુસાફરોએ મુસાફરી કરી હતી.

વિકસિત ભારતના સંકલ્પને સિદ્ધ કરવા હવાઈ ક્ષેત્રના વિકાસની ભૂમિકા ઘણી જ મહત્વની બની રહી છે. વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના નેતૃત્વમાં ભારત સરકાર દ્વારા નાગરિક ઉડ્ડયન ક્ષેત્રમાં હરણફાળ

પ્રગતિ થઈ રહી છે. ભારત સરકારની ઉડાન યોજના એક ક્રાંતિકારી યોજના છે. ઉડાન યોજનાની સફળતાને ધ્યાને લઈ આવનાર ૧૦ વર્ષોમાં ઉડાન યોજના માટે રૂ. ૨૮ હજાર કરોડનું ભંડોળ ફાળવવામાં આવ્યું છે.

આ તકે કેન્દ્રીય નાગરિક ઉડ્ડયન મંત્રી શ્રી કે. રામમોહન નાયડુએ જણાવ્યું હતું કે, ભાવનગરથી નવી મુંબઈ વિમાની સેવા માત્ર લોકલ કનેક્ટિવિટી નથી પરંતુ આ એર કનેક્ટિવિટીથી ભાવનગર દેશ અને દુનિયા સાથે જોડાશે. આ અવસરે કેન્દ્રીય રાજ્યમંત્રી શ્રીમતી નિમુબહેન બાંભણિયાએ આ નવી વિમાની સેવા બદલ વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદી અને કેન્દ્ર સરકારનો આભાર માન્યો હતો અને ભાવનગરની જનતાને આ સેવાનો લાભ મળવા બદલ અભિનંદન પાઠવ્યાં હતાં.

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ગુજરાતની સ્વર્ણિમ જયંતી નિમિત્તે સહભાગી બનેલાં ભારતનાં વિવિધ રાજ્યો અને વિશ્વના દેશોના બિનનિવાસી ગુજરાતી પરિવારો, તત્કાલીન મુખ્યમંત્રી શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીની અપીલનો પ્રતિસાદ આપીને ભારતની ૩૧ નદીઓ અને ૫૧ પ્રદેશોની ધરતીની માટી અને જળકુંભ સાથે લાવ્યા હતા. વિશ્વના અનેક દેશોથી આવેલા આ પવિત્ર મહાકુંભોથી મહાત્મા મંદિરના ભૂમિપૂજન દરમિયાન મંદિરના પાયામાં અભિષેક કરવામાં આવ્યો હતો. **મહાત્મા મંદિર** કન્વેન્શન એન્ડ એક્ટિવિટી સેન્ટર એક વિશ્વસ્તરીય કન્વેન્શન સેન્ટર છે. તેનું ઉદઘાટન જાન્યુઆરી ૨૦૧૪માં કરવામાં આવ્યું હતું અને તેને રાષ્ટ્રપિતા મહાત્મા ગાંધીની ૧૦૦મી જયંતી (દક્ષિણ આફ્રિકાથી તેમના ભારત આગમનની શતાબ્દી) ની યાદમાં બનાવવામાં આવ્યું હતું. આ પ્રદર્શનકેન્દ્ર ૩૪ એકર વિસ્તારમાં ફેલાયેલું છે. **મહાત્મા મંદિર** કન્વેન્શન એન્ડ એક્ટિવિટી સેન્ટર ઇકો-ફ્રેન્ડલી રીતે ડિઝાઇન કરવામાં આવ્યું છે, જેમાં સોલર પાવર જનરેશન, વરસાદી પાણીનો સંગ્રહ (રેઈનવોટર હાર્વેસ્ટિંગ) અને કુદરતી વેન્ટિલેશન જેવી સુવિધાઓ છે.

ઇન્ડિગો એરલાઇન્સ દ્વારા આ રૂટ પર સવારે ૮:૩૫ વાગ્યે અને રાત્રે ૮:૫૦ વાગ્યે એમ બે ફ્લાઇટ નવી મુંબઈ માટે ઉડાન ભરશે. આ નવી હવાઈ સુવિધાથી ભાવનગરના વિવિધ ઉદ્યોગ, વ્યાપાર અને પ્રવાસન ક્ષેત્રને મોટો ફાયદો થશે તેમજ નવી મુંબઈ મારફતે અન્ય મહાનગરો સાથેની કનેક્ટિવિટી પણ સરળ બનશે.

ઓછા ખર્ચે વધુ ઉત્પાદન : જંગલ મોડલ ખેતીની કમાલ

મેહુલ વાંઝવાલા

વર્તમાન સમયમાં જ્યારે રાસાયણિક ખાતરથી થતી ખેતીના પાકથી બીમારીનું પ્રમાણ વધી રહ્યું છે ત્યારે તંદુરસ્ત જીવન માટે પ્રાકૃતિક ખેતી જ એકમાત્ર શ્રેષ્ઠ વિકલ્પ રહ્યો છે. સુરતના બારડોલી તાલુકાના રામપુરા ગામનાં મહિલા ખેડૂત ભાવનાબહેન પ્રવીણભાઈ પટેલ અન્ય ખેડૂતોને પ્રાકૃતિક ખેતી કરવા માટે પ્રોત્સાહિત કરી રહ્યાં છે. ભાવનાબહેન બે વીધા જમીનમાં જંગલ મોડલ આધારિત પ્રાકૃતિક ખેતી કરી વાર્ષિક રૂ. ૩ લાખની આવક તેમજ ઓર્ગેનિક ગોળમાંથી લાડુ બનાવીને વધારાની આવક પણ મેળવે છે.

છેલ્લાં સાત વર્ષથી જંગલ મોડલ આધારિત પ્રાકૃતિક ખેતી કરી સારો પાક, વધુ ઉત્પાદન અને વધુ આવક મેળવતાં ભાવનાબહેને જણાવ્યું હતું કે, બારડોલીમાં શિક્ષિકા તરીકે ફરજની સાથે પરિવારની સાથે ખેતી કરતાં હતાં, પરંતુ ત્યારે તેઓ રાસાયણિક ખેતી કરતાં હતાં. ત્યાર બાદ

ખેતીને લગતી વિવિધ શિબિરોમાંથી પ્રાકૃતિક ખેતીનું માર્ગદર્શન મેળવ્યું. આત્મા પ્રોજેક્ટની શિબિરમાં પ્રાકૃતિક ખેતીની પ્રેરણા મળી. ત્યાર બાદ વર્ષ ૨૦૧૮માં જંગલ મોડલ આધારિત પ્રાકૃતિક ખેતીની શરૂઆત કરી. તેમાં ધીમે ધીમે સફળતા મળતાં વર્ષ ૨૦૨૫માં શિક્ષિકાની નોકરી છોડી પતિ પ્રવીણભાઈની સાથે પ્રાકૃતિક ખેતી તરફ વળ્યાં. પહેલાં રાસાયણિક ખેતીમાં આવક ન મળતાં જંગલ મોડલ આધારિત પ્રાકૃતિક ખેતી અપનાવી, જેમાં કોઈ ખેડ કર્યા વગર

ખેતી કરવાની શરૂઆત કરી. આ ખેતીમાં બધા પાક એકસાથે વાવવાના હોય છે. ભાવનાબહેન કહે છે કે, મેં ખેતરમાં એકસામટા ૨૦થી ૨૫ પાકનું વાવેતર કર્યું, જેમાં અનાજ, કઠોળ, શાકભાજી, ફૂટનો સમાવેશ થાય છે. ફૂટમાં દાડમ, ચીકુ, જામફળ, સીતાફળની સાથે શાકભાજીનું વાવેતર કર્યું. સાથે ચણા, ચોળી, મગ, અડદ જેવા કઠોળ પાક પણ છે. સામૂહિક પાકના કારણે ખર્ચ ઓછો અને પ્રાકૃતિક ખેતપદ્ધતિ અપનાવવાથી ઉત્પાદન પણ વધુ મળ્યું છે.

રાજ્ય સરકાર દ્વારા મળેલી આર્થિક સહાય વિશે તેમણે કહ્યું કે, રાજ્ય સરકારની ખેડૂતલક્ષી વિવિધ યોજનાઓ થકી અમારા જેવા છેવાડાના ખેડૂતો આર્થિક રીતે પગભર બન્યા છે. જંગલ મોડલ આધારિત ખેતી માટેનું મોડલ ફોર્મ બનાવવા સરકાર દ્વારા રૂ. ૧૩,૫૦૦ની સહાય પ્રાપ્ત થઈ છે. ખેડૂત સખી તરીકે અન્ય ખેડૂતોને પ્રાકૃતિક ખેતી વિશે માર્ગદર્શન આપી આ ખેતી માટે પ્રોત્સાહિત કરવાની તાલીમ માટે દર મહિને રૂ. ૫૦૦ની સહાય મળે છે. તેમજ બારડોલી અને વેસુમાં શાકભાજી વેચાણ કેન્દ્રમાં સ્ટોલ આપવામાં આવ્યા છે, જેમાં સારા ભાવે શાકભાજીનું વેચાણ કરી શકીએ છીએ.

શું છે જંગલ મોડલ પદ્ધતિ ?

જંગલ મોડલ પદ્ધતિમાં ખેડ બિલકુલ કરવાની હોતી નથી. આથી ખેતરમાં બળદ, ટ્રેક્ટર કે માણસ રાખવાનો કોઈ જ ખર્ચો થતો નથી. દવાનો છંટકાવ કરવાની પણ જરૂર પડતી નથી. એક જ ખેતરમાં બધા જ પાકો (મિક્સ) એટલે કે આંતરપાકની જેમ વાવવાના હોય છે.

ગોધરાનાં દિવ્યાંગ શિક્ષિકાએ વધાર્યું ગુજરાતનું ગૌરવ

વિશાલ કડિયા

“एक बाजू उखड़ गया जब से,
और ज़ियादा वज़न उठाता हूँ”

હિન્દીના જાણીતા કવિ દુષ્યંત કુમારની આ પંક્તિઓ આજની ‘પ્રેરણા’ની નાયિકાના સ્વભાવની ઓળખ આપે છે. વ્યક્તિની જિજ્ઞાસા, કપરી પરિસ્થિતિમાં ઘૂંટણિયે ન થવાની ખુમારી તથા પોતાની સમજણ અને શક્તિને આધારે સતત પ્રગતિની દિશામાં આગળ વધતા રહેવું તે સમગ્ર માણસાઈને ગૌરવ અપાવે છે. એક દિવ્યાંગ વ્યક્તિનું જીવન આવી સંઘર્ષમય પરિસ્થિતિની સામે સતત પસંદગી કરી આરામ-સુરક્ષાને નકારી પરિશ્રમ અને તેના પરિણામને પ્રાથમિકતા આપનારું હોય છે. શરીરની થાકેલી ‘ના’ની સામે મક્કમ મનની ‘હા’નો વિજય થતો જોવું એ સુંદર અને ધન્ય ક્ષણ હોય છે.

આજની ‘પ્રેરણા’ની નાયિકા એટલે પંચમહાલના ગોધરા તાલુકાની દરુણિયા સરકારી માધ્યમિક શાળાનાં દિવ્યાંગ શિક્ષિકા બહેન આલિયા ખાન. ઓડિશાના ભુવનેશ્વરમાં યોજાયેલી ૨૪મી રાષ્ટ્રીય પેરા એથલેટિક્સ સ્પર્ધા-૨૦૨૬માં ગોળાકેંક (Shot Put) સ્પર્ધામાં બ્રોન્ઝ મેડલ જીતીને તેમણે સાબિત કર્યું કે જો મનમાં અડગ વિશ્વાસ હોય, તો શારીરિક ખામી પણ ખૂબી બની રહે છે. તેમની આ સિદ્ધિ પાછળ એક એવો સંઘર્ષ છુપાયેલો છે જે કોઈ પણ વ્યક્તિને પ્રેરણા આપી શકે છે.

એક હાથે દિવ્યાંગ હોવા છતાં તેમણે ક્યારેય પોતાની જાતને નબળી માની નથી. તેઓ બે બાળકનાં માતા છે. નાના બાળકની જવાબદારી, ઘરકામ અને શાળામાં શિક્ષિકા તરીકેની ફરજ બજાવવાની સાથે મેદાન પર પરસેવો પાડીને પ્રેક્ટિસ કરવી એ સરળ કાર્ય નથી. પોતાની ધગશ અને મહેનતના જોરે તેમણે રાષ્ટ્રીય સ્તરે મેડલ જીતીને ગુજરાતને ગૌરવ અપાવ્યું.

આલિયાબહેન વર્ગખંડમાં પણ એક આદર્શ શિક્ષિકા છે. તેઓ શાળાનાં બાળકોને વર્ગખંડ બહારનું જ્ઞાન આપવામાં માને છે. ખેલ મહાકુંભ જેવી સ્પર્ધાઓમાં વિદ્યાર્થીઓને ઉત્સાહપૂર્વક ભાગ લેવા માટે માર્ગદર્શન પૂરું પાડે છે. તેમની આ રમતગમત પ્રત્યેની રુચિને કારણે જ તેઓ ૬ નેશનલ મેડલ્સ પોતાના નામે કરી ચૂક્યાં છે. ગુજરાતના ખેલ મહાકુંભમાં પણ તેમની સિદ્ધિનો લાંબો ઈતિહાસ છે. જ્યારે આલિયા ખાનના હાથમાં બ્રોન્ઝ મેડલ આવ્યો, ત્યારે તે માત્ર એક ખેલાડીની જીત નહોતી, પણ એવી દરેક વ્યક્તિની જીત હતી જે મુશ્કેલીઓ સામે હાર માનવામાં નહીં, પણ હડત આપવામાં માને છે. તેમની આ સિદ્ધિ બદલ જિલ્લા કલેક્ટર, જિલ્લા શિક્ષણાધિકારી અને શાળાના આચાર્ય સૌ કોઈએ તેમને બિરદાવ્યાં છે.

ગૌરવ દિવસ : ૬૬મો સ્થાપના દિન

ગુજરાત પ્રવાસન ક્ષેત્રે અગ્રેસર છે. ગિરનાર રોપવે - એન્જિનિયરિંગ કુશળતા અને ધાર્મિક શ્રદ્ધાને દ્રઢ કરતા એશિયાના સૌથી લાંબા પેસેન્જર રોપવેઝ પૈકીના એક જેનો ૨૦૨૦માં જુનાગઢમાં પ્રારંભ થયો છે. શિવરાજપુર બીચને ૨૦૨૦માં ‘બ્લૂ ફ્લેગ’ પ્રમાણપત્ર મળ્યું છે, જે તેની સ્વચ્છતા અને આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરની સુવિધાઓને દર્શાવે છે. ધોરડો રણોત્સવના કારણે આંતરરાષ્ટ્રીય સ્તરે ઓળખ ધરાવતા ધોરડોને UNWTO દ્વારા ‘Best Tourism Village ૨૦૨૩’નું સન્માન મળ્યું. ભૂજના ભૂકંપ મેમોરિયલ મ્યુઝિયમને યુનેસ્કોના પ્રિંસ વર્સેઇલ્સ ૨૦૨૪માં વિશ્વનાં ૭ સૌથી સુંદર મ્યુઝિયમ્સની યાદીમાં સ્થાન મળ્યું હતું.

ઓખા અને બેટ દ્વારકાને જોડતો સુદર્શન બ્રિજ ભારતનો સૌથી લાંબો ‘કેબલ સ્ટેડ’ બ્રિજ છે. આશરે ૨.૩૨ કિમી લંબાઈ ધરાવતો આ સેતુ બેટ દ્વારકા મંદિરે જતા લોકો માટે બોટ દ્વારા થતી મુસાફરી કરતાં વધુ લાભકારી વિકલ્પ છે.

સંપાદન સહયોગ: દેવાંગ મેવાડા,
હર્ષદ રૂપાપરા, નીરવ રાવલ, બેલા મહેતા

ગુજરાત રાજ્યના પ્રથમ સ્થાપના દિને પૂ. રવિશંકર મહારાજે આપેલો પ્રેરક સંદેશ

ગુજરાત રાજ્યની સ્થાપનાને ૬૬ વર્ષ પૂરાં થાય છે તે પ્રસંગે ૧લી મે ૧૯૬૦ના દિવસે ગુજરાત રાજ્યની સ્થાપનાના પ્રથમ દિવસે સાબરમતી આશ્રમ ખાતે યોજાયેલા સાદા છતાં ભવ્ય સમારંભ વખતે ગુજરાતના મૂઠી ઊંચેરા માનવી પૂ. રવિશંકર મહારાજે જે આશીર્વચન આપેલાં અને ગુજરાતનું રાજ્ય કેવા પ્રકારનું હોવું જોઈએ તેવું પ્રેરક પ્રવચન આપેલું તે શબ્દોનું પુનઃ સ્મરણ કરીએ.

પૂ. મહારાજે કહેલું કે, "રાષ્ટ્રપિતા ગાંધીજી અને સરદાર સાહેબની નજર પ્રત્યેક ક્ષણે ભારતનાં ગામડાં અને તેની પ્રજા ઉપર રહેતી હતી તથા તેમના વિકાસમાં જ તેઓ ભારતનો વિકાસ જોતા હતા.

ગુજરાતની પ્રજા પણ ખૂબ જ ખમીરવંતી, સાહસિક, અર્થવ્યવહાર કુશળ અને વહેવારુ મહાજનો ધરાવતી છે. આ બધી શક્તિનો ગુજરાતના હિતમાં સરકાર યોગ્ય ઉપયોગ કરે તો ગુજરાત થોડા સમયમાં સમૃદ્ધિના શિખરે પહોંચશે તે વિશે મારા મનમાં બિલકુલ શંકા નથી.

સરકાર ખેતી અને પશુપાલન તરફ વધુ પ્રાધાન્ય આપે, ભૂમિ શોષણનું નહિ પણ પોષણનું સાધન બને. આ દેશમાં આજે ચોખ્ખાં ઘી-દૂધ મળવાં દુર્લભ થયાં છે તે આપણી કેટલી દુર્દશા કહેવાય? એટલે ગૌસેવા અને ગોસંવર્ધન આખા ગુજરાત રાજ્યમાં હોવાં જોઈએ."

પૂ. મહારાજે વહીવટ કેવો હોય તે અંગે જણાવ્યું હતું કે, રાજ્યનો સમગ્ર વહીવટ લોકોની ભાષામાં અને ન્યાય તથા શિક્ષણને ઉચ્ચતમ રક્ષણ આપીને કરવો પડશે. લોકો સમજી શકે તેવી ભાષામાં શિક્ષણ ન અપાય, ન્યાય ન તોળાય, લોકો સમજી શકે તેવી ભાષામાં વહીવટ ન ચાલે ત્યાં સુધી લોકોને 'આ અમારું રાજ્ય છે અને તેના ઉત્કર્ષ માટે અમારે પરિશ્રમ ઉઠાવવો જોઈએ' તેવી ભાવના પેદા થશે નહિ. રાજ્યનો આત્મભાવ

નહીં જ જાગે, પરિણામે રાજ્ય સામે પ્રજાને નફરત થશે. એટલે હું આ સ્થળેથી એવું કહું છું કે ગુજરાત રાજ્યે સૌપ્રથમ એવી

ઘણું બધું જાણવાનું મળશે અને કર્મચારીઓને પણ તેમનું કામ ઝડપથી અને સુંદર રીતે પાર પાડવાની ચાનક ચઢશે.

તુમારશાહીમાંથી મુક્તિ

તુમારની ચુંગાલમાંથી પ્રજાને બચાવવાની યુક્તિ જો ગુજરાતનું રાજ્ય શોધી કાઢશે તો પ્રજા ભારે રાહત અનુભવશે. કલેક્ટરો અને મામલતદારોને મળી સ્થાન પર જ તુમારોનો ઝટ નિકાલ કરશો તો ઘણો બગાડ અટકી જશે અને રૂબરૂમાં પતી જતું હોય તે કામ તુમારે ન ચઢાવવું જોઈએ. મંત્રીઓ પણ શક્ય હોય ત્યાં આ દિશામાં જાતે હાજર રહે તો પ્રજાભિમુખ કામો સારાં થશે

ગાંધીને પગલે ચાલીશ ને ગુજરાત ?

પૂ. મહારાજે ગુજરાત રાજ્યની સ્થાપનાના દિવસે આપેલા મંગલ પ્રવચન અને પ્રેરક સંદેશમાં અંતે કહેલું કે પ્રભુ આપણને ગાંધીમાર્ગે રાજ્ય ચલાવવાની, ધનથી ગરીબ છતાં સંસ્કારથી ભવ્ય એવા ભારતના સેવકો થવાની શક્તિ અને સદ્બુદ્ધિ આપે અને સુપંથે ચાલવાનું પ્રભુ બળ આપે તેવી શુભ પ્રાર્થના કરીને આપણે નવું પ્રયાણ કરીએ.

આ પ્રસંગે ગુજરાતના મૂર્ધન્ય કવિ ઉમાશંકર જોષીએ એક ભાવનાપ્રેરક કાવ્ય કહેલું તેના શબ્દો હતા :

"ગાંધીને પગલે પગલે

તું ચાલીશ ને ગુજરાત ?" 🇮🇳

જાહેરાત કરવી જોઈએ કે ગુજરાત રાજ્યનો તમામ વહીવટ ગુજરાતી ભાષામાં જ ચાલશે. શિક્ષણનું માધ્યમ પહેલેથી છેલ્લે સુધી ગુજરાતી જ રહેશે અને નોકરીઓ માટે પરીક્ષાઓ પણ ગુજરાતીમાં લેવાશે.

જનતાની વચ્ચે જાવ

પૂ. મહારાજે પ્રધાનોને ઉદ્દેશીને એમ પણ કહેલું કે, વિક્રમ રાજાની માફક આપણા મંત્રીઓ કે અધિકારીઓ ભલે વેશપલટો કરીને નગરચર્યા જોવા ન નીકળે પણ કોઈ પણ ખાતાની ઓફિસ પર ચાલુ કામ ઉપર જઈ કોઈ પણ જાતની હોહા કે જાહેરાત કર્યા વિના સ્થળ ઉપર પહોંચી જઈને કામ તપાસવાનો શિરસ્તો પાડશે તો

શ બ્દ ર મ ત

અરૂણા ડાવરા

ખ	લ	ર	ગૂં	ગો	ગ	વ	ન	ર
ત	ણ	ગ	વું	ખ	ર	ળ	ગુ	જ
ખ્મ	ગ	ળ	પ	ણ	લ	જ	ળ	જ
વા	ગ	ણું	ફ	જા	ણું	યો	ગ્રી	વા
ગૂં	રિ	ગો	ષ્ટિ	ગ	મા	ણ	ખ્મ	ણું
ગી	યો	ગ્રી	ગૂં	ગા	ય	મ	જા	ર
ખી	વ	ત	તો	ક્ષો	નો	ફી	ય	લ
ગો	ગી	ષ્ટિ	બૂ	ણું	ગૌ	ષ	ઓ	ફ
ણું	ન	કી	ષ	આ	ખી	પ	ય	મ

નોંધ : (ઘોષ અલ્પપ્રાણ વ્યંજન એટલે એવા વર્ણો જેમના ઉચ્ચારણમાં ગળામાં રણકો (નાદ/ઘોષ) ઉત્પન્ન થાય અને ખૂબ જ ઓછી હવા (અલ્પપ્રાણ) બહાર નીકળે. ગ, જ, ડ, દ, બ વગેરે ઘોષ અલ્પપ્રાણ વ્યંજન છે જે પૈકી 'ગ' ઘોષ અલ્પપ્રાણ વ્યંજનથી શરૂ થતાં શબ્દોની શબ્દ રમત અહીં પ્રસ્તુત છે.)

1. વહાણના પાછલા ભાગનો એક થાંભલો
2. ગાયોના ચાલવાથી ઊડતી રજ, ધૂળ
3. ભમરડો, :....., ઝેર : .....
4. ગળામાં ઉતારી જવું તે.
5. એક જાતનો સાલ્લો.
6. ગળ્યો સ્વાદ.
7. અવસર પર ગવાતું ગાણું.
8. ગોખવું તે -....., નાકમાંથી બોલતું તે -.....
9. ગોળ પથ્થરા ફેંકવાનું જોતર જેવું સાધન -
10. ગરદન :....., ગરમીની મોસમ : .....
11. પાણી ઈત્યાદિ ગાળવાનો કપડાનો ટુકડો.
12. ગાયોનો વાડો : ....., વાતચીત :.....

૧. ગાયમ, ૨. ગોરજ, ૩. ગરિયો, ગરલ, ૪. ગળવું, ૫. ગવન
૬. ગળપણ, ૭. ગીત, ૮. ગોખણ, ગૂંચણું
૯. ગોફણ, ૧૦. ગ્રીવા, ગ્રીખમ, ૧૧. ગળણું, ૧૨. ગમાણ, ગોષ્ટિ

દહીં આરોગ્ય માટેનું અમૃત

ડૉ. શીતલ ભાગીયા

દહીં આયુર્વેદ મુજબ ખૂબ ઉપયોગી ખાદ્ય પદાર્થ છે. તેમાં પ્રોટીન, કેલ્શિયમ, વિટામિન B12 અને પ્રોબાયોટિક બેક્ટેરિયા હોય છે. દહીંનું સેવન આરોગ્ય માટે ફાયદાકારક છે.

સમય : દહીં હંમેશાં દિવસ દરમિયાન ખાવું, રાત્રે ખાવાનું ટાળવું. ગુજરાતીમાં કહેવત છે કે મૂળો, મોગરી ને દહીં, બપોર પછી નહીં.

સાથે શું લેવું : દહીંમાં મીઠું નાખવાને બદલે ખાંડ, સાકર, ગોળ કે મધ સાથે ખાવું વધુ ફાયદાકારક છે.

ખાવાનું ટાળવું : વર્ષાઋતુમાં દહીં ખાવાનું ટાળવું જોઈએ તેમજ ગ્રીષ્મ, શરદ અને વસંત ઋતુમાં રોજ દહીં ન ખાવું જોઈએ.

ગુણકારી દહીં : દહીં દૂધમાંથી બનતું હોવાથી તેને દૂધનું વ્યાજ કહી શકાય અને તેમાં દૂધ કરતાં વધુ ગુણો જોવા મળે છે. દહીં વાયુનું શમન કરે છે. દહીં ઊંઘ લાવવામાં મદદરૂપ હોવાથી અનિદ્રાના દર્દીઓ માટે લાભદાયક છે. તે ભૂખ વધારવામાં મદદ કરે છે અને ઝાડા તથા વાયુજન્ય પાચન રોગોમાં રાહત આપે છે. દહીંની મલાઈ મસા માટે હિતકારક છે અને શરીરમાં વીર્યવૃદ્ધિમાં સહાયક બને છે. અટકીને આવતો પેશાબ, મલેરિયા, માસિક સંબંધિત સમસ્યાઓ, દૂબળાપણું અને જૂના સળેખમ જેવા રોગોમાં પણ દહીં ઉપયોગી માનવામાં આવે છે. ખાટું દહીં ખાસ કરીને માસિક રોકાઈ જવાથી થતી સમસ્યામાં ફાયદાકારક છે, દહીંની મલાઈ વાયુ અને પિત્તને શાંત કરે છે.

વિપરીત અસર : દહીં પૌષ્ટિક હોવા છતાં તેનો અતિરેક શરીરમાં રક્તવિકાર, સોજા, ત્વચાના રોગો અને અન્ય તકલીફો ઊભી કરી શકે છે. ખાટું કે બરાબર ન જામેલું દહીં શરીરના ત્રણે દોષોને બગાડે છે.

પિત્ત પ્રકૃતિના લોકો અથવા એસિડિટી, બળતરા અને ચામડીના રોગોથી પીડિત લોકોએ દહીં ખાવાનું ટાળવું જોઈએ. દૂધ અને દહીંનું એકસાથે સેવન કરવાથી સ્વાસ્થ્ય પર ખરાબ અસર પડે છે. ગરમ કરેલું દહીં ન ખાવું જોઈએ અને એકલું દહીં ખાવાથી કફ વધે છે.

ધ્યાન રહે, દહીં ગુણોથી ભરપૂર હોવા છતાં તેનો યોગ્ય માત્રામાં, યોગ્ય સમયે અને પોતાની પ્રકૃતિ અનુસાર ઉપયોગ થાય તે ખાસ જરૂરી છે.

ગુજરાત પાક્ષિક ક્વિઝ

- મુગેશ એસ. દવે

'ગુજરાત' પાક્ષિકના વાચકોને આનંદ થાય તેવી વધુ એક નવતર બાબત 'ગુજરાત' પાક્ષિકમાં હવેથી ઉમેરવામાં આવી રહી છે. 'ગુજરાત' પાક્ષિકનો જે અંક તમારા હાથમાં છે એ અંકમાંથી જ ૧૪ સવાલો આપને પૂછવામાં આવ્યા છે. કવિઝ પ્રસિદ્ધ થયેલ અંકના પાનામાં જ વ્યવસ્થિત રીતે આપના જવાબ આપેલા વિકલ્પો પૈકી ની નિશાની કરીને, આ પાનું ✂ કાપીને તમારા નામ અને સરનામાની વિગત સાથે નીચેના સરનામે અંક પ્રસિદ્ધ થયાની તારીખથી પંદર દિવસમાં મોકલી આપશો. મળેલા તમામ સાચા ઉત્તરો પૈકી ડ્રો કરવામાં આવશે અને પ્રથમ, દ્વિતીય અને તૃતીય વિજેતાનું નામ પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવશે તેમજ તેમને પ્રોત્સાહક ઈનામ પણ આપવામાં આવશે.

'ગુજરાત કવિઝ', અંક નં. ૯, 'ગુજરાત' પાક્ષિક કાર્યાલય, માહિતી કમિશનરશ્રીની કચેરી, ૧૯/૧, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર-૩૮૨૦૧૦.

૧. કઈ યુનિવર્સિટીના પદવીદાન સમારોહમાં રાષ્ટ્રપતિ શ્રીમતી દ્રૌપદી મુર્મુએ હાજરી આપી હતી?
  - (A) રાષ્ટ્રીય રક્ષા યુનિવર્સિટી (B) ફોરેન્સિક સાયન્સ યુનિવર્સિટી
  - (C) દાંતીવાડા કૃષિ યુનિવર્સિટી (D) ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ
૨. વડાપ્રધાનશ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીએ ..... જિલ્લામાં ભવ્ય 'સમ્રાટ સંપ્રતિ મ્યુઝિયમ'નું લોકાર્પણ કર્યું હતું.
  - (A) અમદાવાદ (B) બનાસકાંઠા
  - (C) ગાંધીનગર (D) પાટણ
૩. ભારત સરકારે પ્રાચીન પાંડુલિપિઓના ડિજિટલાઈઝેશન અને સંરક્ષણ માટે શરૂ કરેલ મિશનનું નામ શું છે?
  - (A) શબ્દ શોધમ્ (B) શબ્દ સંગ્રહમ્
  - (C) જ્ઞાન દેશમ્ (D) જ્ઞાન ભારતમ્
૪. નવીનકરણ ઊર્જા સ્ત્રોતથી વીજળી ઉત્પાદનક્ષેત્રે ભારતમાં ગુજરાતનો ક્રમ કયો છે?
  - (A) ૧ (B) ૨ (C) ૩ (D) ૪
૫. વીર મેઘમાયાના બલિદાનનું સ્મારક એવું માયા ટેકરી સ્થળ ક્યા આવેલું છે?
  - (A) પાટણ (B) વાવ થરાદ
  - (C) બનાસકાંઠા (D) કચ્છ
૬. શ્રીકૃષ્ણ અને રુક્મિણીજીના લગ્નપ્રસંગને ઊજવતો લોકમેળો કયો છે?
  - (A) ગોળ ગધેડાનો મેળો (B) તરણેતરનો મેળો
  - (C) માધવપુર ઘેડ (D) પાલેજનો મેળો
૭. ૨૪મી રાષ્ટ્રીય પેરા એથલેટિક્સ સ્પર્ધા-૨૦૨૬માં ગોળાકેંકમાં બ્રોન્ઝ જીતનાર ગુજરાતની શિક્ષિકાનું નામ જણાવો.
  - (A) સેજલ રાઠોડ (B) હુસૈના બીબી
  - (C) અંજલિ મેકવાન (D) આલિયા ખાન
૮. ગુજરાતના ... થી નવી મુંબઈ સુધી સીધી ફ્લાઈટનો શુભારંભ થયો.
  - (A) ભાવનગર (B) જામનગર
  - (C) નવસારી (D) ભુજ
૯. સુરેન્દ્રનગરની ટાંગલિયા શાલને ક્યા વર્ષમાં જી.આઈ. ટૅગ પ્રાપ્ત થયો?
  - (A) ઈ.સ. ૨૦૦૯ (B) ઈ.સ. ૨૦૦૯
  - (C) ઈ.સ. ૨૦૧૦ (D) ઈ.સ. ૨૦૦૭
૧૦. પ્રધાનમંત્રી જનજાતિ આદિવાસી ન્યાય મહાઅભિયાન હેઠળ ક્યા જિલ્લાની 'બેસ્ટ પરફોર્મિંગ' તરીકે પસંદગી થઈ?
  - (A) પંચમહાલ (B) નવસારી
  - (C) અરવલ્લી (D) ડાંગ
૧૧. જંત્રી આધારિત સ્ટેમ્પ ડ્યૂટીની જોગવાઈઓમાં રાહત આપીને ..... ટોકન સ્ટેમ્પ ડ્યૂટી લાગુ કરવાનો નિર્ણય લીધો છે.
  - (A) રૂ. ૧૨૦૦ (B) રૂ. ૧૦૦૦
  - (C) રૂ. ૫૦૦ (D) રૂ. ૩૦૦
૧૨. નીચેનાં કૃષિ ઉત્પાદનો અને ગુજરાતના દેશમાં ક્રમ બાબતનું કયું જોડકું યોગ્ય નથી?
  - (A) એરંડા - પ્રથમ (B) મગફળી - પ્રથમ
  - (C) કપાસ - દ્વિતીય (D) બાજરી - દ્વિતીય
૧૩. OPRC એટલે Output and Performance based ..... Contract.
  - (A) Road (B) Rate (C) Revised (D) Route
૧૪. સેમિકન્ડક્ટર ક્ષેત્રે રૂ. ૪.૫ લાખ કરોડનું ભારતનું વર્તમાન વૈશ્વિક માર્કેટ વર્ષ ૨૦૩૦ સુધીમાં ક્યાં સુધી પહોંચાડવાનું લક્ષ્ય છે?
  - (A) રૂ. ૬ લાખ કરોડ (B) રૂ. ૭ લાખ કરોડ
  - (C) રૂ. ૯ લાખ કરોડ (D) રૂ. ૧૦ લાખ કરોડ

નામ : ..... સરનામું : .....

ઈમેલ એડ્રેસ : ..... મોબાઈલ નં. : .....

ન્યૂ ઇન્ડિયાનું નવું બજાર : GeM પોર્ટલ

ભાવિકા લીંબાસીયા

વડાપ્રધાન શ્રી નરેન્દ્રભાઈ મોદીના 'ન્યૂ ઇન્ડિયા' વિઝન હેઠળ ટેકનોલોજી દ્વારા પારદર્શિતા લાવવાના ઉદ્દેશ્ય સાથે 'ગવર્નમેન્ટ ઇ-માર્કેટપ્લેસ' GeM પોર્ટલ એક મહત્વપૂર્ણ અને ક્રાંતિકારી પ્લેટફોર્મ બન્યું છે. 'મેક ઇન ઇન્ડિયા' અને 'વોકલ ફોર લોકલ'ના મંત્રને અનુસરીને GeM પોર્ટલે સરકારી ખરીદીની જટિલ પ્રક્રિયાઓ સરળ બનાવી છે, જેથી હવે નાનામાં નાનો વેપારી પણ સીધો સરકારનો સપ્લાયર બની શકે છે.

GeM પોર્ટલ

Government e-Marketplace (GeM) પોર્ટલની શરૂઆત ૯ ઓગસ્ટ ૨૦૧૬ના રોજ સરકારી ખરીદી માટેના ઓનલાઈન માધ્યમ તરીકે થઈ હતી. આ પોર્ટલ દ્વારા સરકારી વિભાગો, જાહેર સાહસો અને મંત્રાલયો પોતાની જરૂરિયાત મુજબ વસ્તુઓ અને સેવાઓ ખરીદી શકે છે. અગાઉ જટિલ ટેન્ડર પ્રક્રિયાને કારણે નાના વેપારીઓ દૂર રહેતા હતા, પરંતુ હવે સરળ ઓનલાઈન નોંધણીથી નાના ગામનો વેપારી પણ મોટાં શહેરોમાં સરકારને માલ સપ્લાય કરી શકે છે. "ન્યૂનતમ સરકાર, મહત્તમ સુશાસન"ના મંત્રને ચરિતાર્થ કરતું આ પોર્ટલ આજે ગુજરાતના લાખો નાના વેપારીઓ, મહિલા ઉદ્યોગ સાહસિકો અને મોટા ઉદ્યોગપતિઓ માટે પ્રગતિનું દ્વાર બની ગયું છે.

કોણ જોડાઈ શકે છે

GeM પોર્ટલ સમાજના દરેક વર્ગના ઉદ્યોગસાહસિકોને સમાન તક પૂરી પાડે છે. ખરીદદાર તરીકે રજિસ્ટ્રેશન માત્ર સરકારી વિભાગો અને સહકારી સંસ્થાઓ માટે જ છે. વ્યક્તિગત વેપારી, MSME એકમો, સ્ટાર્ટઅપ્સ, મહિલા ઉદ્યોગ સાહસિકો, સ્વસહાય જૂથો, અને સ્થાનિક કારીગરો તેમજ IT સેવાઓ, ટ્રાન્સપોર્ટ, લોજિસ્ટિક્સ, સિક્યોરિટી અને સફાઈ જેવી સેવાઓ આપતી એજન્સીઓ જોડાઈ શકે છે.

રજિસ્ટ્રેશન માટે જરૂરી દસ્તાવેજો

આધાર કાર્ડ : જે મોબાઈલ નંબર સાથે લિંક હોવો અનિવાર્ય છે (OTP માટે).

PAN કાર્ડ : વ્યક્તિગત અથવા બિઝનેસનું PAN કાર્ડ.

બેંક વિગતો : ખાતા નંબર, IFSC કોડ અને કેન્સલ ચેક.

વિગતો : GST નંબર, Udyam Registration MSME માટે અને ઓફિસનું સરનામું.

માહિતી : ફોટોગ્રાફ્સ, સ્પેસિફિકેશન અને કિંમતની વિગતો.

નોંધણી પ્રક્રિયા

GeM પર રજિસ્ટ્રેશન કરવાની પ્રક્રિયા સંપૂર્ણપણે નિ:શુલ્ક

અને ઓનલાઈન છે

૧. સાઈન-અપ : www.gem.gov.in પર જઈને 'Seller' તરીકે નોંધણી શરૂ કરો.
૨. વેરિફિકેશન : આધાર અને PAN કાર્ડ દ્વારા ડિજિટલ વેરિફિકેશન પૂર્ણ કરો.
૩. પ્રોફાઈલ પૂર્ણતા : વ્યવસાયનું નામ, સરનામું અને બેંક ખાતાની વિગતો ભરો.
૪. કેટલોગ મેનેજમેન્ટ : તમે જે ઉત્પાદન કે સેવા વેચવા માગો છો તેના ફોટા અને કિંમત અપલોડ કરો.
૫. ડિજિટલ સહી : તમામ માહિતી સબમિટ કર્યા પછી E-sign કરો. વેરિફિકેશન બાદ તમારું એકાઉન્ટ એક્ટિવ થઈ જશે. નાણા મંત્રાલયે GFR 2017માં નિયમ ૧૪૯ ઉમેરતાં તમામ સરકારી વિભાગો માટે GeM પોર્ટલ દ્વારા ખરીદી ફરજિયાત કરી છે. તેનો મુખ્ય ઉદ્દેશ સરકારી ખરીદી-પ્રક્રિયામાં પારદર્શિતા વધારવાનો છે.

બાબાસાહેબના જીવન-વિચારનાં વિવિધ પાસાંનું મૂલ્યાંકન

'સમતાના સેનાની - ડૉ. આંબેડકર'

વિરાગ સુતરિયા

ડૉ. બાબાસાહેબ આંબેડકર ભારતના ઇતિહાસનું એક એવું વ્યક્તિત્વ છે જે 'ઉપેક્ષાથી ઈશ્વરીકરણ' સુધીના તમામ તબક્કાઓ જોઈ ચૂક્યું છે. ચંદ્રકાન્ત બક્ષીના યાદગાર શબ્દોમાં જોઈએ તો "ડૉ. આંબેડકરનું જીવન, મૂલ્યાંકનની ૨૦૦૦ (ડિગ્રી) ગરમીમાંથી પસાર થઈ શકે એવું છે. કોઈ પણ અભ્યાસીને મજા પડી જાય એવું અને કોઈ પણ અભ્યાસીની તાકાત મપાઈ જાય એવું છે."

દરેક મહાપુરુષ વિશે થાય છે એમ કાં તો એમનું ભક્તિભાવપૂર્વક પૂજન થાય, કાં તો એકાંગી ટીકા થાય, પણ એમના જીવન - વિચારનું મૂલ્યાંકન વિશ્વસનીય આધાર સહ બહુ ઓછું થાય છે. આઝાદી પછી અમુક અભ્યાસીઓ અને ચિંતકો સુધી

સીમિત રહેલા ડૉ. આંબેડકર એમની શતાબ્દી પછી વાયુવેગે રાષ્ટ્રીય ફલક પર છવાઈ ગયા છે. એમનું લખાણ 'સંપૂર્ણ અક્ષરદેહ' સ્વરૂપે પ્રકાશિત થવા લાગ્યું અને અભ્યાસીઓ અને જિજ્ઞાસુઓએ બાબાસાહેબના વિચારદેહનું નવી દૃષ્ટિએ મૂલ્યાંકન કરવાની તક ઝડપી લીધી.

બાબાસાહેબના જન્મની સવા શતાબ્દી નિમિત્તે વંચિત - સામાજિક ચળવળોના જાણતલ, વિદ્વાન અભ્યાસી અને આ ક્ષેત્રના અધિકારી લેખક શ્રી ચંદુભાઈ મહેરિયાએ બાબાસાહેબનાં વિવિધ પાસાંઓ ઉજાગર કરતું પુસ્તક 'સમતાના સેનાની : ડૉ. આંબેડકર' સંપાદિત કરીને સ્તુત્ય કાર્ય કર્યું છે.

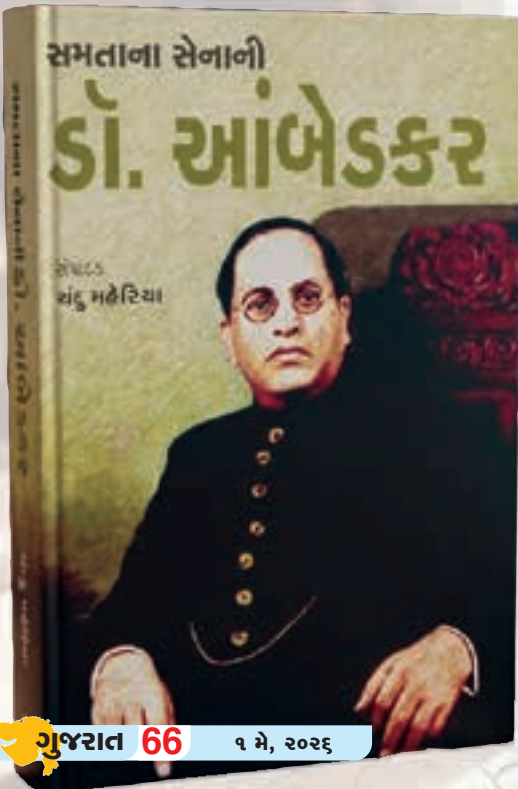
ઈતિહાસ, અર્થશાસ્ત્ર, નૃવંશશાસ્ત્ર, શિક્ષણશાસ્ત્ર, સમાજશાસ્ત્ર, પત્રકારત્વ, રાજનીતિશાસ્ત્ર, બંધારણવિદ્ય, રેશનાલિસ્ટ, સમાજ સુધારક, મજૂર અધિકારો, સ્ત્રી અધિકારો, વંચિત અધિકારો વગેરે જેવાં અનેક ક્ષેત્રે ચિંતન-લેખન અને કર્મશીલ તરીકે યોગદાન આપનાર બાબાસાહેબનાં વિવિધ ક્ષેત્રો પરનાં વિચારો-લખાણોનું મૂલ્યાંકન ગુજરાતનાં વિવિધ ક્ષેત્રના અને વૈચારિક રીતે મતાંતર ધરાવતા ચાલીસ અભ્યાસીઓએ આ ગ્રંથમાં કર્યું છે.

આ પુસ્તકમાં પ્રો. અરુણ વાઘેલાએ બાબાસાહેબના ઇતિહાસ ચિંતન વિશે, તો પદ્મશ્રી વિષ્ણુ પંડ્યાએ ઇતિહાસકાર તરીકે આંબેડકરનું મૂલ્યાંકન કર્યું છે. બાબાસાહેબના જીવનધ્યેય સમાન જાતિનિર્મૂલન, આંબેડકર અને

સામ્યવાદી ચળવળની વાત આનંદ પરમારે કરી છે. કર્મશીલ સ્વ. ઇન્દુકુમાર જાનીએ બાબાસાહેબની સમાજ-સુધારણાની ચળવળનું મૂલ્યાંકન કર્યું છે. સ્વ. પ્રવીણ ગઢવીએ ઇતિહાસના પરિપ્રેક્ષ્યમાં ભારતીય સ્ત્રી અને સ્ત્રી-અધિકારો સંબંધે બાબાસાહેબનાં વિચારો - કાર્યોનું મૂલ્યાંકન કર્યું છે.

બાબાસાહેબના જીવનમાં છત્રપતિ શાહુ મહારાજનું અપ્રતિમ પ્રદાન રહ્યું છે. બાબાસાહેબ અને શાહુ મહારાજ વચ્ચેના સંબંધોના તાણાવાણા શ્રી કિશોર મકવાણાએ દર્શાવ્યા છે. શ્રી દલપત ચૌહાણે બાબાસાહેબ પર લખાયેલાં અંજલિ કાવ્યો વિશે લખ્યું છે. જ્યારે શ્રી સાહિલ પરમારે એમની કવિતા-લખાણો સાથે આંબેડકરનો નાતો વર્ણવ્યો છે. બાબાસાહેબે વિવિધ પત્રોના પ્રકાશન દ્વારા વિચારો અને પોતાના કાર્યના ફેલાવા માટે મહત્વપૂર્ણ કાર્ય કર્યું હતું. પત્રકાર બાબાસાહેબનું મૂલ્યાંકન કરી શ્રી નટુભાઈ પરમારે તેમને ભારતીય પત્રકારત્વના નવપથપ્રદર્શક તરીકે ઓળખાવ્યા છે. બાબાસાહેબના વાચનપ્રેમ અંગે અધ્યાપક શ્રી સંજય ભાવે દ્વારા માહિતી પૂરી પાડવામાં આવી છે.

સમાજશાસ્ત્રી આંબેડકર વિશે જાણીતા અધ્યાપક શ્રી ગૌરાંગ જાનીએ 'સમાજશાસ્ત્રી'ઓને આંબેડકરના વિદ્યાર્થી બનવા આવાહ કર્યું છે. ડૉ. આંબેડકરે આજીવન તમામ ક્ષેત્રે વ્યાપેલી અસમાનતા સામે સતત અને સખત સંઘર્ષ કર્યો હતો. આ સંઘર્ષે જ તેમને સમતાના સેનાની તરીકે પ્રસ્થાપિત કર્યા છે. 🇮🇳

ડૉ. આંબેડકર આવાસ યોજના

યોજનાનો હેતુ

અનુસૂચિત જાતિના ઘરવિહોળા, ખુલ્લો પ્લોટ ધરાવતા અથવા કાચું મકાન ધરાવતા લોકોને નવું મકાન બાંધવા આર્થિક સહાય આપવી.

કુલ સહાયની રકમ

₹ ૧,૭૦,૦૦૦/- (ચાર હપ્તામાં)

કુલ સહાયની રકમ

લાભાર્થીની પાત્રતા

અરજદાર ગુજરાતના વતની અને અનુસૂચિત જાતિ (SC)ના હોવા જોઈએ.

આવક મર્યાદા

ગ્રામ્ય અને શહેરી વિસ્તાર માટે વાર્ષિક આવક મર્યાદા ₹ ૭,૦૦,૦૦૦/-થી વધુ ન હોવી જોઈએ.

જરૂરી દસ્તાવેજો

અરજદારનું આધાર કાર્ડ અને રેશનકાર્ડ, જાતિ/પેટા જાતિનો દાખલો (સક્ષમ અધિકારી દ્વારા), રહેઠાણનો પુરાવો (વીજળી બિલ/લાઇસન્સ/ચૂંટણી કાર્ડ), વાર્ષિક આવકનો દાખલો, જમીન માલિકીના આધાર (દસ્તાવેજ/૭-૧૨ અને ૮-અ/ હક્ક પત્રક), મકાન બાંધકામ માટેની ચિઠ્ઠી (તલાટી/સરપંચ દ્વારા), બેંક પાસબુકની નકલ અથવા રદ કરેલ ચેક (Cancel Cheque) અને અરજદારનો ફોટો

ડૉ. આંબેડકર આવાસ યોજનાની વધુ માહિતી તથા અરજી માટે સ્કેન કરો.

Published on Date : 1-5-2026. R.N.I. NO. 38351/81, Regd. No. G/GNR/10/2024-26 Valid upto 31/12/2026, LPWP No. WPP PMG/NG/061/2024-26 Valid upto 31/12/2026
• Licensed to Post without Prepayment At Post : Ahmedabad Unaccountable L1 on every 3 to 15 and 22 to 30 E.M., Gujarat (Fortnightly) Annual Subscription Rs. 50.
64 + 4 Cover = Total 68 Pages • Editor and Published by Commissioner of Information on behalf of Commissionerate of Information,
Block No-19/1, Dr. Jivraj Mehta Bhavan, Gandhinagar, Gujarat. **Printed by** Government Photo Litho Press, Ahmedabad
• If undelivered pl. return to, Information Department, Sector no. 10, Gandhinagar Respectively.

ગુજરાત પાક્ષિક કાર્યાલય :-

માહિતી કમિશનરશ્રીની કચેરી, ગુજરાત રાજ્ય, બ્લોક નં. ૧૯/૧, ડૉ. જીવરાજ મહેતા ભવન, ગાંધીનગર - ૩૮૨૦૧૦